

**İLKÖĞRETİM 7. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİN
SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEKİ MEMNUNİYETLERİNİN
SEVİYE BELİRLEME SINAVI'NDAKİ (SBS) SOSYAL
BİLGİLER TEST BAŞARISINA ETKİSİ**

Nazlı KOCABIYIK

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Şaban ORTAK

Eylül 2010

Afyonkarahisar

**T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**İLKÖĞRETİM 7. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİN
SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEKİ
MEMNUNİYETLERİNİN
SEVİYE BELİRLEME SINAVI'NDAKİ (SBS) SOSYAL
BİLGİLER TEST BAŞARISINA ETKİSİ**

**Hazırlayan
Nazlı KOCABIYIK**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Şaban ORTAK**

AFYONKARAHİSAR 2010

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “İlköğretim 7. Ve 8. Sınıf İlköğretim Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Memnuniyetlerinin Seviye Belirleme Sınavı’ndaki (SBS) Sosyal Bilgiler Test Başarısına Etkisi” adlı çalışmaları tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşmeden yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2010

Nazlı KOCABIYIK

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı :Yrd.Doç.Dr. Şaban ORTAK

Jüri Üyeleri :Doç.Dr. Ahmet Ali GAZEL

:Yrd.Doç.Dr. Sinan YÖRÜK

İmza

İlköğretim Anabilim Dalı İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı tezli Yüksek Lisans öğrencisi Nazlı KOCABIYIK'ın "**İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Memnuniyetlerinin SBS'deki Sosyal Başarısına Etkisi**" başlıklı tezini değerlendirmek üzere 27.09.2010 tarihinde, saat 15:00'da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç.Dr.Mehmet KARAKAŞ
MÜDÜR

ÖZET

İLKÖĞRETİM 7. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEKİ MEMNUNİYETLERİNİN SEVİYE BELİRLEME SINAVI' NDAKİ (SBS) SOSYAL BİLGİLER TEST BAŞARISINA ETKİSİ

Nazlı KOCABIYIK

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

Eylül 2010

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Şaban ORTAK

Bu çalışmanın amacı İlköğretim 7. Ve 8. Sınıf İlköğretim Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Memnuniyetlerinin Seviye Belirleme Sınavı'ndaki (SBS) Sosyal Bilgiler Test Başarısına Etkisi araştırılmıştır. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki memnuniyetlerinin sosyal bilgiler ders başarısını ne yönde etkilediği, bununla birlikte öğrencilerin ders memnuniyetini etkileyen bazı değişkenler açısından (okul, cinsiyet, anne- baba eğitim durumu, sınıf, sosyal net) değişip değişmediği belirlenmiştir. Bu değişkenler arasındaki farklılıkların anlamlı olup olmadığını açığa çıkarılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. KMO değeri 0,81 bulunmuş, güvenilirlik çalışması için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alpha) değerinin $\alpha = 0.83$ olduğu görülmüştür. Yapılan güvenilirlik çalışmalarına ilişkin bulgular, ölçeğin güvenilir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Analizlerde anlamlılık düzeyleri $p < 0.05$ olarak alınmıştır. Araştırma bulguları ve sonuçları aşağıda verilmiştir.

Öğrencilerin cinsiyet, anne, baba eğitim durumları, özel kursa gidip gitmemeleri, sınıf ve okul değişkenleri arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Sosyal Bilgiler, Akademik Başarı, SBS Sınavı

ABSTRACT

THE EFFECT OF THE 7TH AND 8TH GRADE STUDENTS' PLEASURE IN THE SOCIAL SCIENCES LESSON ON THE STUDENTS PLACEMENT EXAM'S (SBS) SOCIAL STUDIES ACHIEVEMENT TEST

Nazlı KOCABIYIK

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT of PRIMARY**

September 2010

ADVISOR: Assistant Assoc. Dr. Şaban ORTAK

In this study, pleasure of primary school students in social sciences lesson's effect on the students placement exam's (SBS) social studies achievement test has been investigated.

It has been found that how much effect there is the pleasure of the students in the social sciences lesson on the students' social sciences achievement, and in addition to that it has been determined the achievement of the students in the social sciences class whether was affected by the variables or not. It has been found out that whether the differences among these variables are meaningful or not.

Descriptive factor analysis and reliability analysis have been carried out in order to identify the construct validity of the survey. A factor and confidence analysis is conducted in order to determine the structural validity of the survey utilized in this study. The Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) statistic is computed as 0.91 and the value internal consistency coefficient calculated for confidence study is observed as $\alpha = 0.93$. The results related to confidence studies depict that survey has a confident structure.

Significance was taken as $p < 0.05$. Research findings and results are given below. It has been found that there aren't significant difference among students' gender, their parents' education, class and school variables.

Key words: Social sciences, Academic Achievement, SBS exam

ÖNSÖZ

İlköğretim birinci ve ikinci kademesinde okutulan Sosyal Bilgiler dersinin esas amacı, çocuğun toplumsal hayatı daha iyi tanımasına, ona iyi uyum yapmasına yardımcı olmaktır. Öğrenciye “sosyal kişilik” kazandırmaktır. Yani iyi bir vatandaş, vazife ve sorumluluklarını bilen ve çevresindeki olaylara karşı bilinçli ve uyanık olarak yetiştirmektir (Kılıç, 1994: 1).

Sosyal Bilgiler dersinin, öğrenciyi toplumsal yaşama hazırlamayı amaçladığı ve sosyal bilimler alanındaki hemen hemen tüm disiplinlerle ilişkili olduğu kolayca görülmektedir. Bilim ve teknolojinin hızla geliştiği dünyamızda, bireyin kendisini ve çevresini tanımasını sağlayan Sosyal Bilgiler dersi ilköğretim okullarındaki en önemli derslerden birisidir. Çünkü Sosyal Bilgiler dersi demokrasinin gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumlara sahip olan sorumlu vatandaşların yetiştirilmesine katkıda bulunan bir derstir. Bu ders, Sosyal Bilimlerle ilgili disiplinleri birleştirerek öğrencilerin toplumsal olaylara bütüncül yaklaşımını sağlar (Aybek, 2000).

Hızla ilerleyen dünyada değiştirilme gereği duyulan programla beraber yeni sosyal bilgiler dersine bakış da değişmiştir. Öğrencilerin derse olan ilgileri, memnuniyetleri ve başarılarında farklılıklar görülmüştür. Biz de bu çalışmada öğrencilerin ders memnuniyetini etkileyen nedenleri ve memnuniyet derecesine göre başarı durumunun değişip değişmediğini bulmayı amaçladık. Bu amaç doğrultusunda yapılan anket sonucunda öğrencilerin görüşleri alınmış ve elde edilen bulgulara dayanarak görüşler bildirilmiştir.

“İlköğretim 7. Ve 8. Sınıf İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Memnuniyetlerin SBS’ deki Sosyal Bilgiler Test Başarısına Etkisi” başlıklı Yüksek Lisans Tezimin hazırlanıp tamamlanmasında içten katkılarından ve yol gösterici değerlendirmelerinden dolayı danışmanım Yrd. Doç.Dr. Şaban ORTAK’a, ve Yrd.Doç.Dr. Sinan YÖRÜK’e yardımları için sonsuz teşekkür ederim. Doğduğum andan bugüne kadar benden desteğini hiç esirgemeyen ve fedakarlık gösteren annem Cevriye KOCABIYIK ve babam Osman Nuri KOCABIYIK’a, çalışmam boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen Selma ÖZMEN, İsmail ÖZMEN ve Erkan DEMİRTAŞ’a teşekkür ederim. SPSS çalışmalarımda yardımlarını esirgemeyen

arkadaşım Ayhan YILDIRIM'a ve araştırmaların yapıldığı kurumlarda yardımcı olan yönetici ve öğrencilere, sonsuz saygı ve şükranlarımı sunar, teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
YEMİN METNİ.....	ii
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLOLAR LİSTESİ.....	xv
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xvi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. PROBLEM DURUMU.....	2
2. TEZİN AMACI.....	4
3. TEZİN ÖNEMİ.....	5
4. PROBLEM CÜMLESİ.....	5
5. ALT PROBLEMLER.....	5
6. DENENCELER.....	6
7. SAYILTILAR.....	6
8. SINIRLILIKLAR.....	7
9. TANIMLAR.....	7

İKİNCİ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

	Sayfa
1. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	8
1.1. SOSYAL BİLGİLER.....	8
1.1.1.Sosyal Bilgilerin Tanımı.....	8
1.1.2.Sosyal Bilgiler Kavramı.....	9
1.1.3.Sosyal Bilgiler Dersinin Amaçları.....	11
1.1.4.Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Amaçları.....	13
1.1.5.Sosyal Bilgiler Programının Genel Amaçları.....	15
1.1.6.Sosyal Bilgiler Öğretiminde Etkili Olan Faktörler.....	17
1.1.6.1.Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretmen Faktörü.....	17
1.1.6.2.Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğrenci Faktörü.....	19
1.1.7.Sosyal Bilgiler Dersinin Öğrenciye Sıkıcı Gelmesinin Nedenleri	21
1.1.7.1.Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler.....	22
1.1.7.2.Sosyal Bilgiler Ders Kitabı.....	23
1.1.7.2.1.Kullanılmakta Olan Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarındaki Temel Bölümler.....	24
1.1.7.2.2. Ders Kitaplarının Yenilenmesi.....	26
1.1.7.3.Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Yöntemler- Teknikler.....	26
1.1.8.Sosyal Bilgiler Dersinde Ölçme ve Değerlendirme.....	27
1.1.8.1.Çoktan Seçmeli Testler.....	30
1.1.8.2.Ortaöğretim Geçiş Sistemi.....	31
1.1.8.3.Seviye Belirleme Sınavı (SBS)	32
1.1.8.4.Yılsonu Başarı Puanı (YBP).....	32
1.1.9.Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Önemi.....	32
2.1.1.9.1.Akademik Başarı.....	32
2.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	39
2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	40
3. ÖLÇME ARACININ GELİŞTİRİLMESİ.....	42
4. VERİLERİN TOPLANMASI.....	43
5. VERİLERİN ANALİZİ.....	44

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMU

1. CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	46
1.1.CİNSİYETE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIM.....	46
1.2.CİNSİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU.....	47
2. SINIF KADEMESİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	53
2.1. SINIF KADEMESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE DENEKLERİN DAĞILI.....	53
2.2. SINIF KADEMESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU.....	54
3. ÖZEL KURSA İLİŞKİN BULGULAR.....	60
3.1.ÖZEL KURSA GİDİP GİTMEME DEĞİŞKENE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIMI.....	60
3.2.ÖZEL KURSA GİDİP GİTMEME DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU	61
4. ANNENİN EĞİTİM DURUMUNA İLİŞKİN BULGULAR.....	68
4.1.ANNENİN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIMI.....	68
4.2.ANNENİN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU.....	69
5. BABANIN EĞİTİM DURUMUNA İLİŞKİN BULGULAR.....	84
5.1.BABANIN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE	

DENEKLERİN DAĞILIMI.....	84
5.2.BABANIN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU.....	85
6. SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	96
6.1.SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET DEĞİŞKENİNE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIMI.....	96
6.2.SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU.....	97
7. OKUL DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	105
7.1. OKUL DEĞİŞKENİNE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIMI.....	105
7.2.OKUL DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU.....	106
8.ANNENİN EĞİTİM DURUMU İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİ NETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU.....	118
9.BABANIN EĞİTİM DURUMU İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİ NETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU.....	120
10.CİNSİYET İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİ NETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU.....	121
11.ÖZEL KURSA GİDİP GİTMEME İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİ NETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU.....	122
12.OKUL İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİ NETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU.....	124
13.SINIF İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİ NETİ ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU.....	125

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER

1. TARTIŞMA.....	127
2. SONUÇLAR.....	130
3. ÖNERİLER.....	132
4. İLERİ ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER.....	133

KAYNAKÇA.....	134
EKLER	141

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Okullara ve Sınıflara Göre Örneklem.....	40
Tablo 2. Örneklem Alındığı Okullara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	41
Tablo 3. Dereceleme Ölçeği Puan Aralıkları.....	45
Tablo 4. Cinsiyet Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı.....	46
Tablo 5. Cinsiyet Değişkenine Göre, Sorulara İlişkin Verilerin Dağılımı.....	47
Tablo 6. Sınıf Kademesi Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı.....	53
Tablo 7. Sınıf Kademesine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	54
Tablo 8. Özel Kursu Gidip Gitmeme Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı.....	60
Tablo 9. Özel Kursu Gidip Gitmeme Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	61
Tablo 10. Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı.....	68
Tablo 11. Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	69
Tablo 12. Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı.....	84
Tablo 13. Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	85
Tablo 14. Sosyal Net Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı.....	96
Tablo 15. Sosyal Net Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	97
Tablo 16. Okul Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı.....	105
Tablo 17. Okul Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	106
Tablo 18. Annenin Eğitim Durumu ve Sosyal Bilgiler Testindeki Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu	118
Tablo 19. Babanın Eğitim Durumu ve Sosyal Bilgiler Testindeki Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu	120
Tablo 20. Cinsiyet İle Sosyal Bilgiler Testindeki Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu.....	121

Tablo 21. Özel Kursa Gidip Gitmeme İle Sosyal Bilgiler Testindeki Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu.....	122
Tablo 22. Okul İle Sosyal Bilgiler Testindeki Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu.....	124
Tablo 23. Sınıf İle Sosyal Bilgiler Testindeki Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu.....	125

KISALTMALAR DİZİNİ

SBS: Seviye Belirleme Sınavı

N :Toplam Sayı

p :Sigma (farkın anlamlılık düzeyi)

s :Sayfa

ss :Standart Sapma

vd :Ve Diğerleri

f :Frekans (Frequency)

% :Yüzde Oranı

Sd :Serbestlik Derecesi (Degree of Free)

F :Varyans Degeri (Analysis of Variance)

\bar{X} :Aritmetik Ortalama

akt. :Aktaran

AF :Anlamlı fark

YBP: Yılsonu Başarı Puanı

GİRİŞ

Bu araştırma “İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Memnuniyetlerinin SBS’deki Sosyal Bilgiler Test Başarısına Etkisinin belirlenmesini” araştırmak amacı ile yapılmıştır. Bu araştırmada İzmir ili Bayraklı ilçesinde bulunan beş ilköğretim okulundaki 7. ve 8. sınıflarda öğrenim gören 192 kadın ve erkek öğrencilerin görüşlerinden faydalanılmış ve bu görüşler sonucunda elde edilen veriler yorumlanmıştır.

Değışen, yenilenen ve sürekli gelişme kaydeden eğitim kurumları ve eğitim bilimleri her geçen gün daha da zenginleşmektedir. Bu süreçte toplumların eğitim ve öğretimden istedikleri beklenti ve ihtiyaçlar da doğal olarak değışmektedir. Ülkelerin kalkınmasında eğitim ve öğretimin her geçen gün daha iyi bir şekilde anlaşılmaktadır.

Hızla değışen ve gelişen dünyamız, her geçen gün beraberinde karmaşık sorunları ve buna bağlı olarak da çeşitli ihtiyaçları beraberinde getirmektedir. Her bilim dalında olduğu gibi, Sosyal Bilimlere de bireylerin ihtiyaçları ile toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamada, insanlara gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırma konusunda büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu anlamda Sosyal Bilgiler, bu sorumlulukları yerine getirme konusunda disiplinler arası ve çok yönlü bir yaklaşım izleyerek, kişilere bilgi edinme yollarını ve belli becerileri kazandırma amaçlarına öncelik vermektedir (Dönmez, 2003).

BİRİNCİ BÖLÜM

1. PROBLEM DURUMU

Çağdaş toplumsal yaşamdaki bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin gün geçtikçe ve hızla önemli boyutlara ulaşması, daha nitelikli insan gücüne olan gereksinimi karşılamada eğitim programlarının titizlikle getirilip uygulanmasını gerektirir. Bu gereklilik, sosyal bilim programlarında ayrı bir önceliğe sahiptir. Güçlü bir Sosyal Bilgiler eğitimi, sürekli ve hızlı bir değişim içindeki dünyamızda, bu değişmelere uyum sağlayabilmede toplumumuza önemli katkı getirecektir (Sözer, 2006: 36).

Arın (2008)' nın çalışmasına göre eğitim sürecinde kazanılan bilgilerin kalıcı olabilmesi ve gerekli durumlarda kullanılabilmesi için bu bilgilerin günlük yaşamdaki olaylarla ilişkilendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle okullarda verilen eğitimin yaşama yönelik olması gerekmektedir. Bir insanın etkili bir vatandaş olabilmesi, geçmişte ve günümüzde yaşanan olaylara ilişkin bilgi sahibi olması ve bu bilgilere dayalı olarak geleceğe yönelik tahminlerde bulunabilmesi için gazete, televizyon, dergi gibi haber kaynaklarında yer verilen güncel olayları izlemesi ve bu olaylara ilişkin yorumlar yapabilmesi gereklidir. Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin gündemi takip edip yorum yapabilme yeteneği gelişmektedir.

Günümüz eğitiminin en önemli amaçlarından birisi aktif, sorun çözen, mutlu ve demokratik ilkeler doğrultusunda toplumsal yaşamı kavramış bireyler yetiştirmektir. Toplumsal yaşamı kavramanın yanı sıra, yaşama ve topluma karşı olumlu tutum geliştirmiş bireylerin yetişmesinde öğretim programlarının etkisi çok fazladır. Yaşama ve topluma karşı olumlu tutum geliştirmenin yolu okulda derse karşı olumlu tutum geliştirme ile başlar. Öğretim programlarına bakıldığında yaşam ve toplumla ilgili olan en önemli derslerden birinin de sosyal bilgiler dersi olduğu görülür. İlköğretimde okutulan derslerin içerikleri incelendiğinde yaşamsal bilgi ve becerilerin öğretimi ve bu konudaki tutum ve değerlerin geliştirilmesi boyutunda sosyal bilgiler dersinin daha büyük bir görev üstlendiği söylenebilir (Karakuş, 2009: 125

Sosyal Bilgiler, ilköğretim okullarında sosyal davranış bilgilerine ağırlık veren bir ders veya öğretim programıdır. Sosyal Bilgiler programı, özellikle

vatandaşlık eğitimine katkıda bulunacak şekilde tasarlanmışken, eğitim programlarının yapısına bağlı olarak Sosyal Bilgiler dersi, demokratik bir sistem içinde etkin bir vatandaşlık eğitimini bilimsel ve çağdaş bir yaklaşımla gerçekleştirme amacına yönelik olarak hazırlanmıştır. Eğitim kurumlarının en önemli işlevlerinden biri de, öğrenciyi iyi bir vatandaş/birey olarak yetiştirmektir. Eğitim kurumları bu işlevi, öğrencinin toplumsallaşmasını, içinde yaşadığı toplumun kültürünü, tarihini, yaşadığı sosyal ve fiziksel çevreyi, ait olduğu toplumdaki kurum ve kuruluşları tanımasını sağlayarak toplumdaki rollerinin ve statülerinin gerektirdiği davranışları, toplumun kendisine sağladığı imkânları ve bunlardan yararlanma yollarını kazandırarak yerine getirir. İşte, ülkemizde ilköğretim okullarındaki Sosyal Bilgiler dersi yukarıdaki işlevleri sağlamaya yönelik olarak okullarımızda okutulmaktadır (Dönmez, 2003).

İlköğretim birinci kademesinde, öğretmen, öğrenci ve ebeveyn tarafından sözel ağırlıklı olması ve içinde birçok soyut kavram yer alması nedeniyle ezber gerektiren bir ders olarak algılanan Sosyal Bilgiler dersini öğrenciler için daha anlamlı hale getirmek ve ezberlenmeye yönelten özel olguların öğrenilmesini kolaylaştırmak için öğrenme stratejilerinden yararlanılabilir. Günümüzde toplumların geleceği, bilgi çağının gereklerini yerine getirip, gelişmelere ayak uydurmalarına bağlıdır. Geleceğe yönelik belirlenen hedeflere ulaşma gerekliliği, topluma yararlı yurttaş yetiştirme görevini kendine amaç edinmiş olan Sosyal Bilgiler dersinin önemini bir kat daha artırmaktadır (Tunçer ve Güven, 2007: 4).

İlköğretim bir toplumun eğitim sistemi içerisinde ilk basamaktır. Diğer bütün eğitim basamakları ilköğretime dayanır. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, toplumsal kalkınma misyonu öncelikli ve ağırlıklı olarak ilköğretim basamağında kurgulanmaktadır (Boyacı, 2006: 3).

İlköğretim kurumu, çocuğunun eğitiminde ailesi ve okul öncesi eğitiminden sonra en uzun süreli bir eğitim kurumudur. Çocukların bu kurumda başarı duygusunu tatmaları ileri ki eğitim aşamalarında daha başarılı olmalarında da ön koşul olarak görülebilir. Her çocuğun kendisine ait bir özelliği ve öğrenme kapasitesi vardır. Yaşları aynı olsa da bu özellikler çocukların öğrenme hızlarını ve hatırlama düzeylerini etkiler. Çocuklar arasındaki bireysel özelliklerden dolayı oluşan öğrenme

farklılıklarını ortadan kaldırmak için, Sosyal Bilgiler öğretiminde çağdaş ölçütlere sahip Sosyal Bilgiler öğretim programı, yöntem ve teknikleri, eğitim teknolojileri geliştirip uygulayarak öğretmenin eğitim ortamını zenginleştirip, sınıf ortamını çeşitlendirmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin uygulayacağı çağdaş yöntemler öğrencide anlamlı ve kalıcı öğrenmelerin oluşmasına neden olacaktır (Altıntaş ve Altıntaş, 2008: 62).

Toplumun bireyleri arasındaki ilişkileri düzenlemede ve toplumsal düzenlerin devamlılığında en büyük görev sosyal bilgiler öğretimine düşmektedir. Sosyal bilgiler bireylerin toplumsallaşmasında, insan ilişkilerinde kurallar belirler, çevreyi tanıtır, tarihi yeniden yaşatır. Bu, bireyleri istenilen hedeflere ulaştırmak için farklı öğretim stratejileri ve teknikleri uygulamak gerekir. Bu teknik ve stratejiler, bireyin davranışsal tutumlarını ve akademik başarısını etkileyecek, onu çeşitli şekillerde araştırmaya ve düşünmeye itecek nitelikte olmalıdır (Tekgöz, 2005: 1).

Sosyal Bilgiler dersinin kendinden beklenen işlevleri yerine getirebilmesi için öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik ilgi, tutum gibi duyuşsal özelliklerinin bilinmesi önem taşımaktadır. Duyuşsal özellik ile başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunduğunu gösteren araştırmalar, duyuşsal özelliklerin başarının belirlenmesi ve etkilenmesinde önemli bir yeri olduğu açık bir şekilde ortaya koymaktadır (Deveci, 2002:13).

2. TEZİN AMACI

İlköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki memnuniyetleri ölçüsünde SBS sınavlarındaki Sosyal Bilgiler Testi netlerindeki artışı ne derece etkilediği ve öğrenci memnuniyetini artırmak için neler yapılabileceğini ortaya çıkarmaktır. Bununla birlikte öğrencilerin ders memnuniyetini etkileyen bazı değişkenler açısından (okul, cinsiyet, anne- baba eğitim durumu, sınıf, özel kursa gidip gitmeme) değişip değişmediğinin belirlenecektir.

3. TEZİN ÖNEMİ

Bu çalışma ile hızla gelişen ve kalkınmakta olan toplumumuzda, yaşam boyu öğrenmeyi amaçlayan Sosyal Bilgiler dersine karşı öğrencinin ilgisinin öğrenme başarısı ve SBS’deki Sosyal Bilgiler testindeki netlerine etkisi tespit edilip öğrencinin başarısını etkileyen nedenler ortaya çıkarılmaya çalışılmasıdır. Böylece öğrencilerin hangi konularda nelere gereksinim duyduğu belirlenip bu konuda neler yapılabilineceği hakkında önerilerde bulunulmasıdır. Bu konu ile ilgili geçmişte pek fazla çalışma yapılmamış olup, yapılan çalışmalarda genellikle memnuniyetin başarıya etkisi değil öğretim yöntem ve tekniklerin Sosyal Bilgiler dersindeki başarıya etkisi şeklinde sınırlı kalmıştır. Bu çalışma ile Sosyal Bilgiler Dersinin önemini ortaya çıkarmaya çalışarak öğrencilerin derse olan ilgisi artırıp, öğrencinin SBS (Seviye Belirleme Sınavı)’deki sosyal netleri yükselecektir. Yapılan çalışmayla öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı yeni bir bakış açısı oluşacak ve bu çalışma bundan sonra da yapılacak olan çalışmalara rehberlik edecektir.

4. PROBLEM CÜMLESİ

İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Memnuniyetlerinin Seviye Belirleme Sınavı’ndaki (SBS) Sosyal Bilgiler Test Başarısına Etkisi Nedir?

5. ALT PROBLEMLER

- 1) Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetini ve ders başarısını etkilemede “sınıf kademesi” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 2) Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetini ve ders başarısını etkilemede “annenin eğitim durumu” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 3) Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetini ve ders başarısını etkilemede “babanın eğitim durumu” açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 4) Cinsiyete bağlı olarak öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyeti ve ders başarısı arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

5)Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetini ve ders başarısını etkilemede “okullar” arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

6) Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetini ve ders başarısını etkilemede “özel kursa gidip gitmeme” arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

6. DENENCELER

1) Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetini ve ders başarısını etkilemede “sınıf kademesi” açısından anlamlı bir farklılık yoktur.

2) Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetini ve ders başarısını etkilemede “annenin eğitim durumu” açısından anlamlı bir farklılık yoktur.

3) Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetini ve ders başarısını etkilemede “babanın eğitim durumu” açısından anlamlı bir farklılık yoktur.

4) Cinsiyete bağlı olarak öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyeti ve ders başarısı arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

5) Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetini ve ders başarısını etkilemede “okullar” arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

6) Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetini ve ders başarısını etkilemede “özel kursa gidip gitmeme” arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

7. SAYILTILAR

Bu araştırmada aşağıdaki sayılıtlardan hareket edilmiştir.

1. Seçilen okul ve öğrencilerin İzmir’in Bayraklı ilçesindeki tüm ilköğretim okullarını temsil etmektedir.

2. Anketlerin doldurulması sürecinde öğrencilerin gerçek durumları yansıtmaktadır.

3.Araştırmada kullanılan ankette, öğrencilerin memnuniyetleri hakkında fikir sahibi olmak için yeterli düzeyde ve sayıda soru hazırlanmıştır.

8. SINIRLILIKLAR

1. Bu araştırma 2009-2010 eğitim yılı ile sınırlıdır.
2. Öğrencilerin akademik başarısı SBS' deki Sosyal Bilgiler Testi neti ile sınırlıdır.
3. Araştırma ilköğretim yedinci ve sekizinci sınıf öğrencileriyle sınırlıdır.
4. Başarısına Etkisi Anket'inde" belirtilen önermelerle sınırlıdır.
5. İzmir ili Bayraklı İlçesi'nde bulunan 5 ilköğretim okuluyla sınırlıdır.

9. TANIMLAR

Araştırmada anlam kargaşasını önlemek amacıyla sosyal bilgiler, akademik başarı ve sosyal bilgiler öğretiminin tanımı yapılmıştır.

Sosyal Bilgiler: Hemen her bakımdan değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programıdır (Öztürk, 2007: 34).

Seviye Belirleme Sınavı (SBS): İlköğretimin 6, 7 ve 8'inci sınıflarında; görsel sanatlar, teknoloji ve tasarım, müzik, beden eğitimi, rehberlik/sosyal etkinlikler dersleri dışındaki zorunlu derslerin öğretim programlarından ders yılı sonunda yapılan merkezî sistem sınavlarıdır (Çevik, 2009:13).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. SOSYAL BİLGİLER

1.1.1. Sosyal Bilgilerin Tanımı

Milli Eğitim Bakanlığınca 2005 yılında uygulamaya konulan yeni sosyal bilgiler programında sosyal bilgiler şu şekilde tanımlanmıştır: Sosyal bilgiler, bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi, hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (MEB. 2005: 4).

Sosyal Bilgiler, bir toplumda yaşayan insanlar için gerekli olan temel ve ortak öğeleri kapsar. Bazı sosyal bilgiler tanımlarında ise amaçtan çok içerik dikkate alınmıştır. Örneğin Batı Avustralya Eğitim Bakanlığı sosyal bilgileri şu şekilde tanımlamıştır. Moroz ve Reynolds (2000)' e göre; sosyal bilgiler toplumsal varlıklar olarak insanların zaman ve yer boyutunda birbirleriyle ve çevreleriyle etkileşimini konu alan bir çalışma alanıdır (Doğanay, 2008: 80).

Sosyal Bilgileri, “toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonucunda elde edilen dirik bilgiler” olarak tanımlamaktadır. Toplumsal gerçek denildiğinde, toplumsal yaşamı düzenleyen her türlü etkinlik akla gelebilir (Sönmez, 1998: 17)

Barth (1991)'a göre; Sosyal bilgiler, kritik sosyal konularda vatandaşlık becerilerinin uygulanması amacıyla, sosyal ve beşeri bilimler kavramlarının disiplinler arası bir yaklaşımla kaynaştırılmasıdır (Öztürk, 2007: 23).

Sosyal Bilgiler, sosyal ve beşeri bilimleri vatandaşlık yeterliklerini geliştirmek amacıyla kaynaştıran bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde sosyal bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimi, psikoloji, din ve sosyolojinin yanı sıra beşeri bilimler, matematik ve doğa bilimlerden kendine mal ettiği içerik üzerinde sistematik ve eş güdümlü bir çalışma sağlar. Sosyal bilgilerin öncelikli amacı, karşılıklı olarak birbirine bağlı bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumda, genç insanlara bilgiye dayalı ve mantıklı karar alabilme yeteneklerini geliştirebilmede yardımcı olmaktır. NCSS tarafından kabul edilen bu tanım ABD’de adeta resmi bir nitelik kazanmıştır (Öztürk, 2007: 25).

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere Sosyal Bilgilere çeşitli sosyal bilim dallarından özet olarak seçilmiş, öğrencilerin seviyelerine göre sadeleştirilmiş konuları kapsayan ve ilköğretim bölümlerinde okutulan dersin adıdır, denilebilir.

Sosyal bilgiler eğitiminin ilk ne zaman başladığı tam olarak bilinmemektedir. Fakat insanoğlunun var olduğu andan bugüne kadar Sosyal Bilgiler eğitimi verilmektedir. Çünkü insan doğanın bir parçasıdır ve toplumsal ortamda yaşar. Bu yüzden bu ortamda insanın yaşamını devam ettirebilmesi için birtakım bilgi ve becerileri bilmesi gerekir. Sosyal Bilgiler eğitimi insana bu konuda yardımcı olmaktadır.

1.1.2. Sosyal Bilgiler Kavramı

Çakıroğlu (1987)’na göre; Sosyal Bilgiler, bütün çeşitliliğiyle yeryüzüne bağlı olayları tanıtan, bunların oluş sebeplerini açıklayan, vatandaşlık hak ve ödevlerinin, sorumluluklarının neler olduğunu belirten, kısaca insan ve onun sosyal ve fiziki çevresiyle geçmişte, günümüzde ve gelecekteki etkileşimini ortaya koyan bilgilerdir (Oruç ve Ulusoy, 2008).

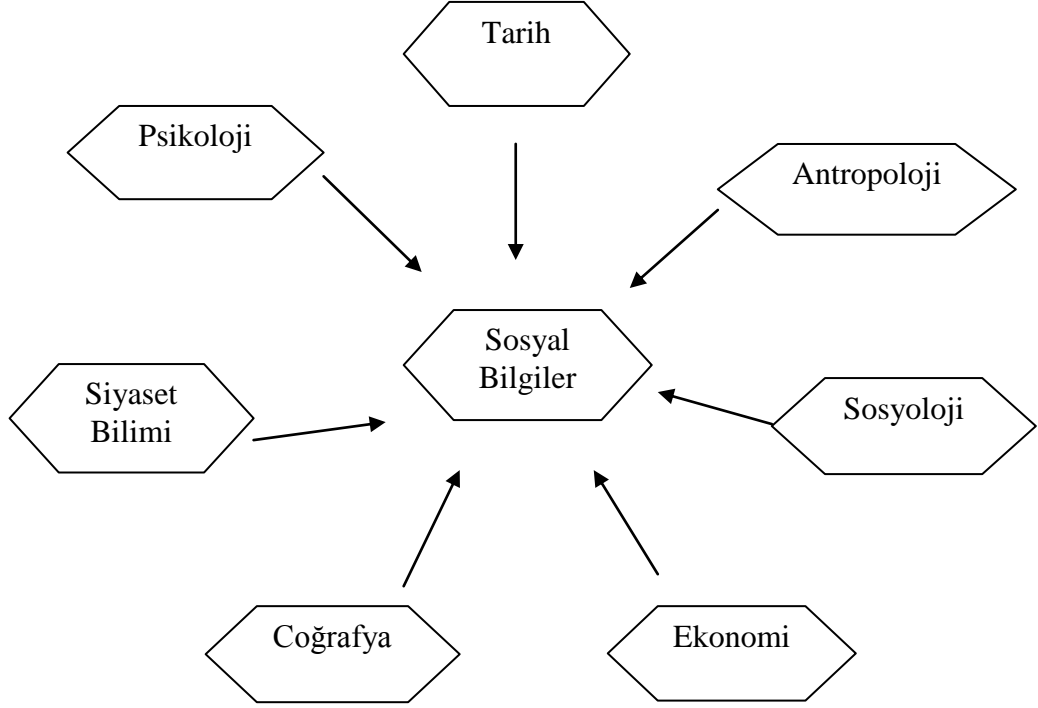
Sosyal bilgiler, hemen hemen her bakımdan değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı içeriği disiplinlerarası bir yaklaşımla kaynaştırarak kullanılan bir öğretim programıdır (Öztürk, 2007: 48).

Sosyal bilgiler geçmiş, gelecek ve günümüzde toplumların politik, ekonomik, kültürel ve çevresel olay ve koşulları ile ilgili çalışmadır. Sosyal bilgiler, bütün yaş grupları için olduğu gibi, ilköğretim okulu çocukları için de birkaç amaca sahiptir. Sosyal bilgiler, öğrencilerin diğer insanlar ve sosyal, ekonomik, politik kurumlarla ilişkisini açıklama, dünyayı anlama ve etkin olarak katılımlarını sağlama, geleceği planlama ve günümüzle ilgili gereklilikleri, geçmişi anlama ve bilgiyle donatır. Sosyal bilgiler öğrencilere değerler üzerinde düşünme ve konuları değerlendirme için olduğu kadar, karar verme ve yaratıcı problem çözme için becerileri sağlayabilir. Bunların ötesinde, sosyal bilgiler, öğrencilere, onların oyun grupları, okul, toplum veya dünyayla sorumlu vatandaşlık katılımı için çerçeve oluşturacak bu anlayış ve becerileri bütünleştirmelerine yardım eder (Karakuş, 2006: 29).

İnsanlar ve toplumlar sürekli bir değişim içerisinde yer almakta ve karmaşık sorular ve sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Bu sebeple, toplumlar ve insanlar için sosyal bilimlerin önemi çok büyüktür. Sosyal Bilimlerin değişimi ve sürekliliği inceliyor olması, bireyi toplumsallaştırma amacı güden eğitimde, Sosyal Bilimlerin etkin bir yer kazanmasına yol açmış ve eğitimin, hem bir Sosyal Bilim dalı, hem de Sosyal Bilimlerin uygulama alanı durumuna gelmesi "Sosyal Bilgiler" kavramını meydana getirmiştir. Sosyal Bilgiler, bütün çeşitlilikleriyle yeryüzüne bağlı olayları tanıtan, bunların oluş sebeplerini açıklayan, vatandaşlık hak ve ödevlerinin, sorumluluklarının neler olduğunu belirten, kısaca insan ve onun sosyal ve fiziki çevresiyle geçmişte, günümüzde ve gelecekteki etkileşimini ortaya koyan bilgilerdir. Sosyal Bilgiler; tarih, coğrafya, yurttaşlık bilgisi (vatandaşlık) gibi günümüzde ilköğretim programlarında yer alan, ancak gerçekte Sosyal Bilimler denilen sosyoloji, ekonomi, psikoloji, antropoloji v.b. gibi disiplinlerden seçilerek o yaşlardaki öğrencilerin düzeyine uygun, daha somut ve daha yakın özelliklere sahip duruma getirilen konuları içerir (Dönmez, 2003).

İlköğretim programlarında yer alan ve Sosyal Bilgiler dersinin öğrenilmesinde yardımcı olan bilimler vardır. Sosyal bilgiler programlarında bilginin yapı taşlarını oluşturan sosyal bilimler Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1: Sosyal Bilimlerin Sosyal Bilgilere Katkısı

Kaynak: Öztürk,2007:39

Bu yapı taşları Sosyal Bilgiler öğretiminde etkili olan bilimlerdir.

1.1.3. Sosyal Bilgiler Dersinin Amaçları:

Sosyal Bilgilerin temel amacı, karşılıklı olarak birbirlerine bağlı bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumda genç insanlara bilgiye dayalı ve mantıklı kararlar alabilme yeteneği geliştirmede yardımcı olmaktır (Öztürk, 2007: 24).

2005-2006 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan yeni program ile sosyal bilgiler dersinin yeni vizyonu şu şekilde belirlenmiştir: “21.yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılablarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren),

sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye cumhuriyeti vatandaşları yetiştirmektedir.” (MEB, 2006).

Günümüz toplumu bilgiyi temele alan, ana sermaye olarak bilgiyi gören; bilgi toplumdur. Günümüzde tek tek bilgi parçacıklarına sahip bireyler değil bu bilgi parçacıkları arasındaki ilişkileri görebilen, bilgiyi örgütleyerek yeni bilgiler üretebilen ve ürettiği bilgiyi başkalarının hizmetine sunabilen bireyler istenmektedir. Dahası bireylerde bu özelliklere sahip olarak toplumda üretken bir yaşam sürdürmeyi istemektedirler. Bilgi toplumunda gelişmişlik, bireyin ürettikleri ile belli olduğundan araştırmayan, bilgiye ulaşmasını ve bilgiyi kullanmasını bilmeyen bireyler gelişmiş bir kişi olarak görülmemektedir. Ayrıca bilgi toplumundaki bireyler; analiz, sentez, araştırmacılık, objektiflik, pratik ve yaratıcı düşünce, problem çözme ve karar verme, gerektiğinde grup çalışması yapabilme, etkili konuşma, etkili sunum gibi bazı özelliklere sahip olmalıdır (Erkan, 2006).

Eğitimin amacı insanları, değişen şartlara göre bilim ve teknolojiye gelişmeleri göz önüne alarak yetiştirmektedir. Sosyal Bilgiler dersi de teknoloji ile birlikte sürekli gelişen ve değişmeye açık olan bir olgudur. Son yıllarda dünyanın her yerinde meydana gelen gelişmeler bütün alanları olduğu gibi sosyal bilgileri de büyük ölçüde etkilemiştir. Bilgi çağının yaşandığı dünyada meydana gelen yenilikler ve değişimler toplumları değiştirdiği gibi toplumun beklentilerinin değişmesine de yol açmıştır (Kan, 2006:537).

Eğitim kurumlarının en önemli amaçlarından biri, öğrencilerini, her şeyden önce, yaşadığı topluma yararlı, iyi, sorumlu birer vatandaş olarak yetiştirmektedir. Öğrencileri bu amaca ulaştırmada, onlara ilk temel bilgileri kazandırmak için, ilköğretim okulları programına öncelikle (birinci, ikinci, üçüncü sınıflara) Hayat Bilgisi; ardından da (dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci sınıflara) Sosyal Bilgiler dersleri konmuştur. Bu dersler aracılığıyla, öğrencilere, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı; laik, demokratik, çağdaş değerleri benimseyen ve koruyan bireyler olarak yetiştirmeleri için ilk temel bilgiler verilir. Onlara Atatürk'ün "ulusal kültürümüzü çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarma" idealini gerçekleştirme bilinci kazandırılır. Bunun için de; programdaki konular Tarih, Coğrafya, Ekonomi,

Psikoloji, Sosyoloji, Antropoloji, Hukuk, Eğitim gibi çeşitli sosyal bilim alanlarıyla ilişkili olarak, çok yönlü bir bütün içinde ele alınır ve işlenir (Sözer, 2006:17).

NCSS(ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi) sosyal bilgiler öğretiminin amaçlarını;

- ✓ İnsanın geçmiş, bugün ve gelecekteki durumu hakkında bilgi edinme becerisini geliştirme,
- ✓ Bilgiyi işleme için gerekli becerileri kazandırma,
- ✓ İnanç ve değerleri yorumlama becerisini geliştirme,
- ✓ Vatandaş olarak aktif sosyal katılım için bilgiyi uygulama.

Seklinde sıralamıştır(Barth, 1991; Akt: Öztürk, 2007: 28).

1.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Amaçları

İlköğretim sosyal bilgiler programları incelendiğinde coğrafya, tarih, ekonomi, sosyoloji, vatandaşlık, antropoloji, hukuk, sosyal psikoloji, eğitim vb. disiplinlerden oluşan sentez bir içeriğe sahip olduğunu görülmektedir (Taşlı, 2005).

Eğitim programlarının amacı, çocuğu içinde yaşadığı toplumun etkin birer üyesi yapmaktır. Böylece çocuk, gelişmeleri yakından takip edebilir ve karşılaştığı sorunların üstesinden gelebilir. İlköğretim, çocukların temel bilgi, beceri ve tutum kazandıkları ilk basamak olması bakımından oldukça önemlidir. Sosyal bilgiler dersi de, çocuğun sosyalleşmesi sürecinde önemli bir yere sahiptir (Kan, 2006: 538).

Öğrenenlere öğrenme yaşantılarının kazandırılması eğitim programları ile olmaktadır. Eğitim programı “öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği” olarak tanımlanabilir (Demirel, 2005:4). Bu nedenle eğitim programlarının en önemli boyutu öğrenme yaşantıları olmalıdır.

Ülkemizdeki ilköğretim okulları sosyal bilgiler derslerinde bu beceri ve özellikleri öğrencilere kazandırma işinin önemli bir kısmını gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Öğrencilerin bu özellik ve becerileri kazanabilmeleri, sosyal bilgiler dersi ve bu dersi işlemek için hazırlanan programlara bağlıdır. Bu yüzden programlar hazırlanırken, bu dersleri okutan öğretmenlerin etkin katılımları sağlanmalıdır.

Ülkemizde de 2005–2006 öğretim yılında uygulanmaya başlanan ilköğretim programıyla, yapılandırmacı kuram ve çoklu zekâ kuramına dayalı öğrenme ortamları temel alınmıştır. Daha önceki sosyal bilgiler programı ile hem içerik, hem değerlendirme açısından birçok farklılıklar taşıması nedeniyle programın tek uygulayıcısı olan öğretmenlerin de bu yeni program konusunda eğitim aldıkları görülmektedir (Algan, 2008).

İlköğretimdeki, "Sosyal Bilgiler" dersinin öğretiminde en önemli amaç, öğrenciye "toplumsal kişilik" kazandırmaktır. Toplumsal kişiliğin de en önemli özelliği "iyi bir yurttaş" olmaktır. Burada, iyi bir yurttaş olmaktan amaç, kişinin görev ve sorumluluklarını bilmesi, çevresine ve çevresindeki olaylara karşı bilinçli olmasıdır. Sosyal Bilgiler dersi, bireyin gerek kendisine, gerekse ailesine, çevresindeki diğer insanlara, yasalara ve devlete karşı görev ve sorumluluklarının neler olduğunu ve özellikle toplumsal çevresine etkili bir biçimde nasıl uyum yapılacağını öğretir. Çocuğun elde edeceği kazanç bakımından Sosyal Bilgiler öğretiminin amaçlarını (kapsamlı olmakla birlikte) her biri davranışa dönüştürülecek biçimde, dört ana kümede belirlenmektedir:

1. Sosyal Bilgiler derslerinde çocuğun eleştirci, yapıcı ve yaratıcı düşünme ve yetenekleri gelişir; sorun çözme ile ilgili becerileri kazanması sağlanır;
2. Sosyal Bilgiler öğretimiyle çocuk bireylerarası ilişkilerini geliştirir; işbirliği yapmasını öğrenir; sorumluluk bilinci kazanarak yetişir;
3. Sosyal Bilgiler derslerinde çocuk temel yurttaşlık hak ve sorumluluklarını kavrar; anayasa ve yasalar karşısında görev ve sorumluluklarını bilir;
4. Sosyal Bilgiler öğretimiyle çocuk ekonomik olma konusunda görüş kazanır; gereksinimlerini iyi belirleme ve doğru tercihler yapma alışkanlığını elde eder (Sözer, 2006:19)

1.1.5. Sosyal Bilgiler Programının Genel Amaçları

Türk Millî Eğitiminin genel amaçları olduğu gibi her dersin de kendine özgü genel amaçları olabilmektedir. Örneğin Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler vb. derslerin kendilerine has farklı genel amaçları vardır. Okuldaki tüm derslerin işlevi, içinde bulunduğu eğitim kademesinin ve okulun amaçlarını gerçekleştirerek, millî eğitimin genel amaçlarını gerçekleştirmeye katkı yapmaktır (Doğanay, 2007: 41). Bu doğrultuda, Sosyal Bilgiler programının da on yedi adet genel amacı bulunmaktadır. Bunlar:

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.
2. Özgür bir birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerini; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varır.
3. Atatürk İlke ve İnkılâplarının, Türkiye Cumhuriyetinin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; lâik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.
4. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilir.
5. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul eder.
6. Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.
7. Bilgiyi uygun ve çeşitli biçimlerde (harita, grafik, tablo, küre, diyagram, zaman şeridi vb.) kullanır, düzenler ve geliştirir.
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde ulusal ekonominin yerini kavrar.
9. Meslekleri tanır, çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli olduğuna inanır.

10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler, değişim ve sürekliliği algılar.
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanır.
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlâkı gözetir.
13. Birey, toplum ve devlet arasındaki ilişkileri açıklarken, sosyal bilimlerin temel kavramlarından yararlanır.
14. Katılımın önemine inanır, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşler ileri sürer.
15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, lâiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçleri ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.
16. Farklı dönem ve mekânlardaki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz eder.
17. İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir (Öztürk, 2007: 32,33).

1.1.6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Etkili Olan Faktörler

1.1.6.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretmen Faktörü

Okul ortamında en önemli kişi öğretmenlerdir. Öğretmenler öğrencilerin rehberleri yol göstericileridir. Öğrencilerin öğretmenlere karşı ilgileri, ilişkileri ve tavırları öğrenciler ve öğretmenler için önem taşımaktadır.

Öğretmen eğitimin temel taşlarından birisidir. Mesleki açıdan iyi bir öğretmen;

- ✓ Konu alanını çok iyi bilir ve bildiklerini öğrencilere etkili bir şekilde aktarır.
- ✓ Öğrenciyi anlar, onun ihtiyaç ve beklentilerine uygun eğitim ortamı düzenler.
- ✓ İyi bir öğretmen, geçmiş yaşantılardan örnekler anlatarak öğrencinin dikkatini uyanık tutar. Öğrencinin öğrenime aktif olarak katılmasını, pasif alıcılığına tercih eder. Öğrenci, öğrenme yaşantıları arasındaki ilişkileri bizzat bulur ve ilişkileri gerekli durumlara uygulama deneyimi kazanırsa öğrenim kolaylaşır (Varış, 2006).
- ✓ Öğrenciyi çalışmaya karşı tahrik eder.
- ✓ Öğrencilerin birbirinden farklı olduğunu kabul eder ve ona göre onlarla ilgilenir.
- ✓ Öğrenciye rehberlik yapar ve sorunlarının farkında olur.
- ✓ Elinden geldiğince yardım eder, öğrencisini ve öğretmeyi sever.
- ✓ Öğretirken öğrencinin kavrama gücünü göz önünde bulundurur.
- ✓ Öğretimde esas başarıdır. Önemli olan, öğrencinin başarısızlığını başarıya dönüştürmektir (Karakaş, 2007).
- ✓ Öğrencisine olan inancı fazladır.
- ✓ Öğretimde sınır ve sinir olmamalıdır, kontrollü hareket etmelidir. İyi bir öğretmen bunları yapar.

İyi bir öğretmenin bunları yaparak öğrencilerine bir şeyler anlatması öğrenmede kalıcılığı artırabilir. Öğretmenlerin öğrencilere karşı tutumları, öğrencilerin derse karşı tutumlarını, derse katılımı, ders başarısını etkileyebilir. Öğretmenlerin okula, derslere ve öğrencilere karşı tutumları ile öğrencilerin okula, derslere ve öğretmenlerine karşı olumlu tutumları sınıftaki psikolojik ortamın

uyumu açısından, buna bağlı olarak da eğitim öğretimin kalitesi açısından önem taşımaktadır (Yenilmez ve Duman, 2008:255)

Demirdöven, (1994)'e göre; öğretmen bilgiç bir öğretici olmaktan çok öğrencisi ile birlikte öğrenmeye de hazır olmalıdır. Öğrenme deneyimini paylaşmalı heyecanını yaşamalıdır. Öğretmen öğretecek daha çok bilgisi olduğunu değil, öğrenilecek şeylerin çokluğunu bilmelidir. Öğretmen gözlem ve keşiflerini değil, araştırma/soruşturmayı gündemde tutmalıdır. Öğretmenlik sanatı, bir insan ilişkileri laboratuvarını yönetmek gibidir. Bu laboratuvarında öğretmende öğrenci olmalı ve kendini geliştirmeli; yanıtları değil, soruları ve ilişkileri tutmalıdır (Ata, 2007;74).

Günümüzün öğretmeni bilgi kaynağı olma ve bilgi aktarma durumunda olmamalıdır. Artık o, öğrencilerini bilginin kaynağına yönlendiren, gereksinimleri olan bilgiye ulaşmaları için gerekli becerileri kazandıran ve ulaştıkları bilgileri anlamlandırıp, üzerinde düşünebilmelerini sağlayan biri olmalıdır. Böylece bilgi eğitim sürecinde içerik olmaktan çıkıp, süreç haline gelecektir. Öğrenme de disiplinlerdeki bilginin sorgulamadan ezberlenilmesi değil, aktif bir bilgi arama, anlamlandırma ve zihinde yeniden yapılandırma süreci haline gelecektir (Doğanay, 2005).

2005-2006 öğretim yılında 4. ve 5. uygulamaya konulan İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, 2007-2008 öğretim yılında 7. Sınıflarda uygulanmaya konulmasıyla birlikte sosyal bilgiler öğretimine öğretmenlerin bakış açısı değişmiştir. 2005 öğretim programı öğretmenleri davranışçı yaklaşımdan uzaklaştırarak, yapılandırmacı yaklaşıma yönlendirmektedir. Yapılandırmacı yaklaşım geleneksel anlayışa karşıdır. Öğrencinin eylemlerinin öznesi ve aktif belirleyici olmasını öngörür. Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen, öğrenciyi bilgiyi oluşturma, yeni bilgiyi eski bilgilerin üzerine inşa etme amacıyla olmalıdır. Öğretmen bilgiyi oluştururken öğrenci merkezli uygulamalara dolayısıyla etkinlik temelli uygulamalara yer vermelidir. Öğretmen etkinlikleri planlarken öğrencinin öğrenme hızına, öğrenme düzeyine, yaşına, kademesine, öğrenme, ilgi, dikkat, isteklendirme düzeyine, öğrencinin yakın çevresinden hareketle temel ihtiyaçlarını ve ileriye dönük beklentilerini karşılayacak öğretim etkinliklerine yer vermelidir (Ocak, 2007:307-316).

Öğrenci-öğretmen ilişkilerinin niteliği, akademik başarıyı ve öğrenci davranışlarını etkilemektedir. Öğretmenin cana yakın, sempatik, hoşgörülü tavır ve davranışları öğrencilerin istenilen davranışları kazanması açısından önemlidir, bu bağlamda öğretmen-öğrenci ilişkisi birincil bir ilişki türüdür (Celep, 1997; Demirtaş, 1999; 2002).

Günümüzde öğretmenlerin uyguladığı yöntemler öğretmenin az öğrencinin daha fazla konuşarak öğrenmelerini sağlayacak yöntemlerdir. Amaç öğrencilerin hazır bilgiyi kullanmasından ziyade bilgiyi üretip kullanmalarını sağlamaktır. Yeni programla öğretmen merkezlikten öğrenci merkezliğe geçiş yapılmıştır. Materyal kullanımı artmıştır bu da sınıftaki öğrenme düzeyini artırmıştır. Öğretmen bireyin öğrenmesini sağlayan materyaldir ve öğretimdeki en iyi materyal öğretmendir. Bu bakımdan etkin öğretim, öğrencilerden beklenen davranışların öğretmen tarafından sergilenmesiyle gerçekleşir.

Sosyal bilgiler öğretmenleri derslerine yönelik her türlü yenilik ve gelişmeleri takip etmeli, öğrencilerini de bu bilgi ve teknolojiden en iyi şekilde yararlanabilecekleri şekilde, nitelikli insanlar olarak yetiştirmelidirler. Bunun için de sosyal bilgiler öğretimine yönelik dergiler, kitaplar, yayınlar ve günlük basın takip edilmelidir. Konular tek bir kaynaktan değil farklı kaynaklardan toplayıp zihin harmanında yoğurup farklı bakış açılarıyla farklı bir şekilde öğrenciye aktarmalıdır. Bunlar yapılırken de sosyal bilgiler öğretmeni, öğrenciye okumayı ve araştırmayı sevdirip, ders anlatan kişi değil rehberlik yapan kişi konumunda olmalıdır. Öğretmen sadece bilgiyi aktaran değil yol gösteren iyi bir rehber olmalıdır. Kendini geliştirme adına, gelişmeleri ve değişiklikleri daha iyi takip edebilmek için alanı ile ilgili etkinliklere katılmalıdır.

1.1.6.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğrenci Faktörü

Sosyal Bilgiler dersinde etkili olan faktörlerden bir diğeri de öğrenci faktörüdür. Bir dersin aktarımında öğrenci ön planda tutulmalıdır.

Sosyal Bilgiler dersi, öğrencileri demokratik dünya toplumu vatandaşı olarak hazırlama aşamasında büyük bir role sahiptir. Bu rolü gerçekleştirmek için öğrencilerin de sorumlulukları vardır. Öğrenciler araştırabilen, sorgulayabilen,

problem çözebilen, işbirliği yapabilen insanlar olmak için çaba göstermeli, Sosyal Bilgiler derslerini sevmeli ve bu derste daha aktif olmalıdırlar (Özdemir, 2005: 8). Bu saydığımız özellikler çağdaş eğitim anlayışının temel unsurlarıdır. Bu nedenle Bunların oluşturulması için tek bir araç olan kitabı kullanmak yerine çeşitli araç ve gereçleri kullanmak, beraberinde ise çok çeşitli yöntem ve teknikleri kullanmak gerekmektedir. Bu sayede eğitimin kalitesi artacak, öğretmen ve öğrenci katılımı daha üst düzeyde olacaktır.

Öğrencilerin, genel olarak sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu bir tutuma sahip olmaları beklenir. Derse yönelik olumlu tutum, öğrencinin dersi severek öğrenmesine yardımcı olur. Öğrencinin merkeze alındığı ve aktif katılımını sağlayabilen, düşüncelerine değer verilen ve bilginin yaşamla bütünleştirilerek anlamlı hâle getirildiği bir öğrenme ve öğretme ortamı sağlamak, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmesine katkı sağlayabilir (Öztürk, 2002).

Konuya öğrenciler açısından bakıldığında, yeni programın öğrenciyi merkeze aldığı görülür. Bu önemli bir değişimdir. Çünkü çağdaş öğretim yaklaşımlarının da vurguladığı gibi; öğrencinin ilgi, istek ve potansiyellerini dikkate alan programların başarıya ulaşma şanslarının daha yüksek bulunduğu bilinmektedir. Daha başarılı oldukları görülmektedir, çünkü derse ilgi duymayan öğrencilerin öğrendiklerini çok çabuk unuttuğu; derste sıkılarak öğrenmeye de istek duymadığı görülmektedir (Sözer, 2005:9).

Seçil ve Alkış, (2006)'a göre; öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı merakları işlenen konuya göre de değiştiği görülmektedir. Bazı konuları sevdikleri bazılarını da sevmedikleri görülmektedir. Buna göre ise, çocukların Sosyal Bilgilerde sevdikleri konuları sevmeye nedenleri olarak, “önemli olduklarını düşünmeleri”, “eğlenceli bulmaları”, “kolay olduğunu düşünmeleri” ve “gerçeklerle ilişkili olduğuna inanmaları” belirlenmiştir (Şimşek, 2006:2). Sevmedikleri konular da ise gereksiz olarak görmeleri, günlük hayatta öğrenilen bilgilerin kullanılamaz olduğunu düşünmeleri öğrenmeyi olumsuz yönde etkilemiştir. Sosyal Bilgiler öğretiminde, ders içeriğinin çocuğun ilgisini çekecek şekilde planlanması Sosyal Bilgilerin belirlenen amaçlara ulaşmasını kolaylaştıracağı söylenebilir. Yani oluşturulacak içeriğin, Sosyal Bilgiler öğretiminin gerekçelerini kapsamaması yanında, çocuklar

açısından; önemli, gündelik hayata aktarılabilen, kolay ve işe yarar, yaşamı olabildiğince kolaylaştırıcı bilgi, beceri, değer ve tutumu da kapsamı amaçlanmalıdır. Sosyal Bilgiler dersinde öğrenciyi memnun edebilmek için dersin verimli geçmesi için öğrencilerin öğrenmek istediği konuların belirlenmesi, hangi konularda sıkıntı çektiklerini, hangilerini gereksiz gördüklerini belirlemenin bir anlamda öğrencilerin içeriğe yönelik yaklaşımlarını/ilgilerini açıklayıcı olacağı düşünülmektedir. Öğrencilerin içerik konusundaki sıkıntıları onların Sosyal Bilgiler dersiyile ilgili olarak sınırlı bir biçimde bazı konuları öğrendikleri, dolayısıyla bu dersten çok az şey ya da hiçbir şey öğrenmedikleri görülmektedir (Şimşek, 2006:12).

1.1.7. Sosyal Bilgiler Dersinin Öğrenciye Sıkıcı Gelmesinin Nedenleri

Sosyal bilgiler dersinin sıkıntıları yalnızca bilişsel anlamda değil, duyuşsal ve psikomotor anlamda da gözümüze çarpmaktadır. Öyle ki öğrencilerin, sosyal bilgiler derslerini sıkıcı bulmaları, önemsiz olarak algılamaları ve bu yönde tavır oluşturmaları duyuşsal anlamda sıkıntılara neden olduğu gibi, beraberinde bu ders kapsamında oluşturulan bilgi ve becerilerin yaşam biçimi olarak benimsenmemesi; topluma, geçmişe ve çevreye duyarsız kalıp umarsızca davranışlar sergilemesine de neden olmaktadır. Bu unsurlar psikomotor anlamda olumsuzluklar meydana getirmektedir (Yıldırım, 2009: 5)

Chapin ve Messick, (1992)'a göre; genel olarak sıkıcı, yaşamdan kopuk ve ezbere dayalı bir ders olarak görülen sosyal bilgiler dersine karşı öğrenciler olumsuz bir tutuma sahiptirler (Bolat, 2008). Bunun nedenlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Sosyal bilgiler dersinin içeriğinde işlevsel olmayan çok fazla konunun bulunması.
2. Konuların doğrudan ders kitabından işlenmesi.
3. Derslerin büyük gruplarla ve düz anlatım yoluyla işlenmesi.
4. Öğrencileri düşünmeye, problem çözmeye, konunun ayrıntılarına girmelerini sağlamaya, yaratıcılıklarını, bireysel yeteneklerini, işbirlikli çalışma ve iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmaların yetersizliği.
5. Ailelerin genellikle fen bilimlerini daha önemli görmesi.

6. Öğrenmenin sadece ezber düzeyinde kalması.
7. Programda duyuşsal hedeflerin yetersiz olması.
8. Öğretmenlerin yetersiz ilgileri ve derse hazırlıksız gelmeleri
- 9) Öğretmenlerin değişik yöntem teknik kullanmaması sadece ders kitabından konuyu işlemeleri.

Bu durumda öğretmenlerin yapması gereken, konuları gündelik hayattan seçip öğrenmenin artması için içeriği canlı tutması, öğrenci düzeyine inerek dersi zevkli hale getirmesidir.

Sosyal bilgiler dersi, sözel bir derstir. Sözel bir ders olması ileriye dönük bilgilerin öğrenilmesini ve dersin işlenmesini zorlaştırmaktadır. Dersin işlenişi öğretmen merkezli olmasından dolayı bilgiler öğretmenler tarafından yükleniliyor böylelikle öğrencilere bilgiyi ezberlemek kısmı kalıyor. Ezberlenen bilgiler tam olarak uzun süreli belleğe aktarılmadığından hatırlama gerçekleşmemekte ve çok kolay unutulmaktadır. Bu da öğrencilerin teorik olarak öğrendikleri bilgileri günlük hayata aktarmasını engellemektedir.

Sosyal bilgiler dersinde öğretmenlerin de geleneksel anlatım yöntemi dışında yeni yöntem ve teknikleri uygulamaları arzu edilen bir durumdur. Yeni yöntem ve tekniklerin kullanılması konusunda yapılan araştırmalar, bunların pek kullanılmadıklarını ortaya koymaktadır. Buna ders süresinin kısıtlı olması müfredatın yoğun olması, ders araç ve gereçleri bakımından yeterli donanıma sahip olunmaması gibi etkenlerin yanında yöntemlerin bilinmemesi ve öğretmenler tarafından kullanılmaması gibi nedenlerde eklenebilir (Kan, 2006: 538).

1.1.7.1.Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler

Öğrencilerimizin derslerinde başarılı olması için, hepimizin bildiği gibi okulda aktarılan bilgilerin öğrenilmesi, öğrenilen bilgilerin kalıcılığının sağlanması için de konu üzerinde çalışma yapılması gereklidir. İnsanların bir şeyleri öğrenmesini

ve o konu üzerinde çalışma yapmasını etkileyen psikolojik, sosyal ve fiziki faktörler vardır.

Cırık ve Fer, (2007)'e göre; öğrenmeyi etkileyen bu faktörlerin bazıları içsel ve bazıları dışsal faktörlerdir. Bu faktörler kişiyi olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir. Bu faktörlerin bir kısmı çevreden kaynaklanır ve dış faktörler olarak adlandırılır. Diğer bir kısmı ise bireyin kendisinden kaynaklanır ve iç faktörler olarak adlandırılır (Akdağ, 2009).

Öğrenmede etkili olan iç faktörler bireyin içinde bulunduğu duruma göre değişir. Bireyin öğrenmeye karşı güdülenmişlik düzeyi, öğrenme için yeterliliği, zekası, algı ve dikkat düzeyi, psikolojik durumu (isteklilik, azimli oluşu, kararlı oluşu, derse karşı ilgisi vb.), fizyolojik durumu (açlık, susuzluk, uykusuzluk, hastalık vb.) sayılabilir. Dış faktör olarak , fiziksel ortam, araç-gereç, ısı, ışık ve ses açısından özelliklerini ifade eden öğrenme ortamı da, öğreneni öğrenmeye yöneltmek, çeşitli öğrenme stratejilerinin kullanılmasına uygun olmak ve öğretim araçlarını içermek yoluyla öğrenmeyi kolaylaştırabilmektir (Bacanlı, 2005: 55).

1.1.7.2. Sosyal Bilgiler Ders Kitabı

Ders kitapları eğitim ve öğretimde her zaman yeri olan kaynaklardır. Ders kitapları, öğrenme-öğretme sürecinin en yaygın kullanılan ders aracıdır. Günümüzde ders kitaplarının sınıf içindeki yeri hâlâ önemini sürdürmekte olup, öğretmenler birçok etkinliği kitap ile yürütmektedirler. Çoğu öğretmen, öğretim programlarına hiç bakmadan öğrenme-öğretme etkinliklerine ilişkin düzenlemeleri ders kitaplarına göre yapmaktadır. Bundan dolayı ders kitaplarının önemi daha da artmaktadır (Kızılcıoğlu, 2003: 95).

Teknolojideki gelişme ve öğretim araçlarındaki çeşitliliğe karşın ders kitaplarının halen en önemli kaynaklardan biri olmasının nedeni bu kitap ile soyut olarak müfredat programında planlanan amaç ve hedeflerin, somut olarak kendini gösterdiği materyaller olmaları ile de ilintilidir (Karapınar, 2007, ed. Öztürk, 2007: 336). Böylelikle ders kitapları müfredat programının en somut ürünü olarak değerlendirilmektedir.

Ders kitapları, belli bir öğretim alanı ile ilgili hedef davranışları kazandırmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu nedenle programdaki hedeflere uygun olarak yapılandırılmış olmalıdır. Bunlara paralel olarak, bir ders kitabı öğrencinin düşünme ve sosyal becerilerini geliştirmeye katkıda bulunmalıdır. Aynı zamanda programda öğretim için ayrılan zamanın büyük bir bölümü ders kitabına ayrıldığı için bu materyalin nitelik yönünden üst seviyede olması gerekir. Aynı zamanda ders kitapları ulaştığı kesimin sayısal büyüklüğü nedeniyle bireysel ve toplumsal bilinç ve algılamaların oluşturulmasında büyük işleve sahiptir (Dönmez, 2003).

1.1.7.2.1.Kullanılmakta Olan Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarındaki Temel Bölümler:

1.Üniteler İçerisinde Yer Alan Metin veya İçerik: Öncelikle Sosyal Bilgiler ders kitabında yer alan tarih, coğrafya, vatandaşlık disiplinlerinden ayrı ayrı oluşturulan üniteler, soyuttan somuta, bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, özelden genele, kolaydan zora gibi öğretimin temel ilkelerine uygun olarak hazırlanmalıdır.

Ders kitaplarında sunulan içerik akademik alanda yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan bilginin pedagojik ilkeler ve genel eğitim anlayışı çerçevesinde öğrenci düzeyine indirgenmesiyle oluşmaktadır. Bu çerçevede ders kitaplarının alanda yapılan çalışmaların son verilerini kapsayacak şekilde güncellenmesi önemlidir. Bir diğer önemli noktada ders kitapları aracılığıyla ilgili alandaki bilgi üretim sistematığı ve metodolojik yaklaşımın, alanın önemli kavramlarının öğrenciye tanıtılmasıdır (Dönmez, 2003).

2.Görsel Materyaller: Resim, fotoğraf, harita, grafik, kroki, diyagram, şema, vs. materyaller kimi ders kitaplarında yeteri düzeyde kullanılmamaktadır. Kimilerinde ise oldukça yersiz ve faydasız bir şekilde kullanılmaktadır. Önemli olan ders kitabını ilgisiz görsel materyallerle süslemek, renklendirmek değil, amaca uygun kullanmak, öğretimi kolaylaştırmaktır

3.Hazırlık ve Değerlendirme Soruları: Hazırlık ve değerlendirme soruları da yine amaca uygun olarak özenle seçilmiş olmalıdır. Fakat şu an kullandığımız Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan sorular, Bloom taksonomisine göre bilişsel alanın sadece bilgi ve kavrama basamaklarına yöneliktir. Sosyal bilgiler dersi sadece

belirlenmiş olan bir kısım bilgilerin öğrenciye aktarılmasını veya kavratılmasını amaç edinmemiştir. Bu nedenle Sosyal Bilgiler ders kitapları taksonominin diğer alan ve basamaklarına yönelik soruları da içermelidir.

4.Okuma Parçaları: Sosyal Bilgiler ders kitapları, içerik olarak tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi disiplinlerini kapsadığından dolayı içerisinde amaca uygun kaliteli, aynı zamanda edebi değeri olan okuma parçaları bulundurmakta zorluk çekmemelidir.

5.Fiziki Görüntü: Sosyal Bilgiler ders kitabı kapak, renklendirme, dizayn açısından içerdiği disiplinlere uygun olmalıdır. Nitekim bazı Sosyal Bilgiler ders kitaplarının kapakları dahi çok ilgisiz resimlerle hazırlanmıştır. Bu tür yanlışlık ve eksikliklerde dikkat edilmesi elzemdir.

Bütün ders kitapları ilgili olduğu program doğrultusunda çıktığı için programın kalitesi kitabın kalitesini etkilemektedir. Programlardaki eksiklik ve yanlışlıklar bir şekilde ders kitaplarına yansımaktadır. Özellikle Sosyal Bilgiler programı birçok bakımdan yetersizdir. Dolayısıyla yukarda bahsettiğimiz program ve programın unsurlarına uygun bir ders kitabının seçilmesi son derece önemlidir (Dönmez, 2003).

Dersin işlenişinde; sosyal bilgiler dersinin klasik ders araç gereçlerinin yanında konu ya da konuları destekleyen birinci el kanıtlardan oluşan (gazete, makale, dergi yazıları, resim, efsane, şiir, masal ya da görgü tanığı vb.) bu kaynaklara “birinci el kaynak” olarak yer verilmiştir. Yeni araç gereçler de önerilmektedir. Yeni programa göre hazırlanan ders kitapları biçim olarak incelendiğinde ders kitaplarının giriş kısmında kitapta kullanılan şekil, çizim ve sembollerin ne anlama geldiği ve bunların nasıl kullanılacağıın yer aldığı bir “organizasyon şemasına” yer verilmiştir. Bu uygulama ile kitabı ilk kez eline alan öğrenciler rahatlıkla kitaptan nasıl yararlanabileceklerini anlayabilirler. Yeni bir konuya başlanırken öğrencilerin hem önceki bilgilerini yoklamak, hem de işlenecek yeni konuya ilişkin öğrencilerde öğrenme merakını oluşturacak bir “*Haydi Düşünelim*” kutusu yer almaktadır. Bu kutuda bütün öğrencilerin cevaplayabileceği ya da düşüncelerini ifade edebileceği bir soru yer almaktadır. Bu kutuda yer alan soruların hazırlık aşamasında cevaplanması, konunun anlaşılmasında hazırlık kısmını

oluşturacağı için öğrenmenin ilk aşamasının gerçekleştirilebileceği söylenebilir (Önal ve Kaya, 2009: 31).

1.1.7.2.2. Ders Kitaplarının Yenilenmesi:

Ders kitabının kitaplar içinde ayrı bir önemi vardır. Çünkü planlı eğitimde öğrenme ve öğretme süreçleri açısından ders kitabının değeri büyüktür. Bir kitabın ders kitabı olarak nitelendirilebilmesi için ilgili dersin programıyla örtüşmesi gerekir. Bu anlamda ders kitabı programın hedef ve davranışlarının gerektirdiği strateji, yöntem ve teknikleri uygulamaya uygun bir araç demektir. Dolayısıyla ders kitabı birçok aracın işlevini yerine getirme durumunda olan bir araçtır (Kılıç, 2003: 19).

İçerik ise hedef davranışları kazandıracak biçimde ünite ve konuların düzenlenmesidir. Bu açıdan içerik, hedef davranışlarla tutarlı, çağdaş, bilimsel, sanatsal ve felsefî bilgiyle donanmış, öğrencinin hazır bulunuşluluk düzeyine uygun, soyuttan somuta ve kendi içinde tutarlı olmalıdır (Sönmez, 2004:110).

1.1.7.3. Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Yöntemler-Teknikler

Sosyal bilgiler dersinde her konu için geçerli olan uygun tek bir yöntem yoktur; yerine ve zamanına göre uygulanacak yöntem ve teknikler vardır.

“Etkili öğretimde yöntem ve teknikler, ders kitaplarında bulunan bilgilerin sınıfa getirilmesinde; konu alanının zenginleştirilip derinleştirilmesinde, yeniliklere yönelik araştırma ve düşünme biçiminin benimsenmesinde, yaratıcı düşünmenin özendirilmesinde, öğrencinin derse aktif katılımının sağlanmasında ve onların başarılı kılınmasında kullanılmaktadır” (Sümbül 1995: 3).

“İyi bir öğretim; öğrenci, öğretmen, hedef, kazanım, konu, yöntem, teknik ve çevre öğelerinin bulunduğu bir ortamda, bütün bu öğelerin birbirleriyle uyumlu ve karşılıklı etkileşimleri sonucunda oluşmaktadır” (Ocak, 2007: 215).

Sosyal Bilgiler dersinde geçmişte uygulanan ve giderek önemini kaybetmeye başlayan klasik yöntemlerin yerine derslerde öğrencileri daha canlı kılacak ve derse

katılımını sağlayacak görsel araçların ve teknolojiyle birebir bağlantılı olan bilgi sistemlerinin kullanılması gerekmektedir (Tunçbilek, 2005) .

Derslerde kullanılan teknolojik materyaller seçilirken;

- ✓ Kullanılacak materyalin amaca ve konuya uygunluğu
- ✓ Sağlanabilir ve kullanma kolaylığı
- ✓ Öğrenci düzeyine uygun olması,
- ✓ Öğrenci ve öğretmenin araca karşı tutumu,
- ✓ Fiziki koşulların uygunluğu, gibi hususlar mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır (Yanpar ve Şahin, 1999).

Sosyal Bilgiler dersinde dersin işlenişinde öğretmenlerin daha çok görsel materyal kullanmaları ve diğer araç gereçlerin kullanılması öğrencilerin dersti anlamalarında yardımcı olur. Sosyal Bilgiler derslerinin daha etkili işlenebilmesi için öğretmenlerin kullanması gereken en önemli teknolojik ve gösteri materyalleri; bilgisayarlar, video-teypler, tepegöz ve projeksiyon cihazlarıdır. Günümüz eğitiminde, geleneksel öğretim modellerinin yavaş yavaş terk edilerek, bunun yerine yapılandırmacı öğretim modelinin benimsenmeye başladığı dikkati çekmektedir. Bu modelde aslanan öğrencinin bilgiye mümkün olduğunca kendi çabalarıyla ulaşmasıdır. Bunu da gerek bilgi teknolojilerini gerekse diğer yollara başvurarak gerçekleştirilmesi istenmiştir. Bilgisayar teknolojisi öğrencinin bilgiyi araştırarak ulaşmasında çok önemli bir yöntemdir. Zaten yeni Sosyal Bilgiler Programında öğrencilere kazandırılması gereken becerilerin başında, bilgisayar destekli bilgi teknolojilerini etkili bir şekilde kullanılması gösterilmiştir.

1.1.8. Sosyal Bilgiler Dersinde Ölçme Ve Değerlendirme

Ölçme ve değerlendirme, eğitim ve öğretimin önemli bir parçasıdır. Eğitimde, programların istenilen başarıyı gösterip göstermediğini, öğrencilerde beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği, ölçme ve değerlendirme yoluyla tespit edilir (MEB, 2009).

Eğitimde değerlendirme, eğitimdeki bir işe yönelik olarak öğrencinin verdiği tepkiler hakkında bilgi toplama, yorumlama, kullanma, kaydetme ve karar verme

süreci olarak tanımlanabilir. Değerlendirme yapma eğitim ve öğretimde önemli ve onun ayrılmaz bir parçasıdır. Değerlendirme bir karar verme sürecidir. Öğrencileri tanımaya ve yerleştirmeye yönelik; onları yetiştirmeye ve biçimlendirmeye yönelik; onların sınıf veya dersten geçtiği ve kaldığına yönelik; programın işleyişi iyi giden, kötü giden yönlerini ortaya çıkartılıp karar verilmesine yönelik kararlar verilirken değerlendirmeden yararlanır. Kararların isabetli olması temelde ölçme sonuçlarının geçerlik ve güvenilirliğine ve iyi bir ölçüte; bunların olabilmesi için de ölçme ve değerlendirme sisteminin iyi kurulması ve işletilmesine bağlıdır (Tekindal,2007; edt, Öztürk, 2007: 396).

En çok kullanılan ölçme araçlarından biriside sınavlardır. Sınavlar geçmişte olduğu gibi hala günümüzde de ilgi odağıdır. Bunun sebebi, sınavların eğitim öğretim sürecindeki yerinde ve öneminde yatmaktadır. Öğretme öğrenme sürecinde vazgeçilmez unsurdur. Günümüzde eğitim sistemimizin her aşamasında öğrenci değerlendirilmesinde sıkça kullanılmaktadır. Bu açıdan sınavların önemi, öğretmen ve öğrenciler açısından belirgin olarak hissedilir. Sınavlar bazı uzmanlara göre “öğrencinin öğrenmesini sağlayan bir motor” tanımlayarak bu ölçme aracının, öğrencinin ulaştığı bilgi ve beceri seviyesini ölçmenin yanı sıra önemli bir öğretme ve öğrenme aracı olarak da algılanabileceğini belirtmektedir. Temel amacı, öğrencinin hedeflenen bilgiyi ve becerilerine ulaşip ulaşmadığını sınamaktır (Demirtaş, 2006).

Başarının belirlenmesi eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirme etkinlikleriyle yapılacak gözlemler sayesinde öğrenci davranışlarının hangi düzeyde olduğu, ne tür yetersizliklerin bulunduğu, hatta istenmeyen, olumsuz davranışların olup olmadığının belirlenmesi ile mümkün olmaktadır (Turgut, 1992). Bu yüzden eğitimle ölçme-değerlendirme arasında güçlü bir ilişki vardır. Eğitim programının işleyişine ilişkin yeterli ve uygun dönüt elde etmek, gerekli düzeltmelere yer vermek için ölçme ve değerlendirme yapmak zorunludur (Erdemir, 2007: 8). Aynı şekilde ölçme ve değerlendirme, eğitim öğretimin önemli bir parçasıdır (Eğri, 2006: 23). Eğitimde, programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerde beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği ölçme değerlendirme yoluyla belirlenmektedir. Başka bir deyişle, ölçme ve değerlendirme eğitim öğretim sürecinde ortaya çıkan sorunları belirleme ve düzenleme olanağı sağlamaktadır.

İyi bir değerlendirme sistemi:

- ✓ Öğrencilerin neyi bildiğini, anladığını ve ne yapabildiğini keşfetmeye yardımcı olur.
- ✓ Öğrencilerin gelişim düzeylerini gösterir.
- ✓ Gelecekteki öğrenme sürecini planlamaya yardımcı olur.
- ✓ Belli bir dönemde öğrencilerin ulaşması beklenen standartları değerlendirme olanağı verir.
- ✓ Öğrencilerin nasıl daha iyi öğrenebileceği ve daha iyi yapabileceğini betimlemeye yardım eder.
- ✓ Değerlendirme sonuçlarının paylaşılması öğretmene, öğrencinin kendisine ve velilere öğrencinin öğrenme süreci hakkında bilgi sağlar.
- ✓ Öğretmenlerin ve ilgili kişilerin programın uygulama, izleme ve geliştirme süreciyle ilgili kararlar almasına yardımcı olur.
- ✓ Öğretim programlarında kullanılan yöntemler ve yaklaşımların yeterliliğini ölçerken öğretmene yardımcı olur.
- ✓ Öğrencilerin anlamakta güçlük çektiği alanları, zayıf yönlerini ve bilgi boşluklarını tespit etmede önemli bir rol oynar.
- ✓ Öğretmenin, öğrencilerin öğrenmesini geliştirecek yaklaşımlar ve öğrenme-öğretme süreçlerini tasarlamasına yardım eder (MEB, 2006).

Ölçme ve değerlendirme öğrencinin gerçek yaşamla kendi bilgileri arasında ilişki kurmasını ve karşılaştığı problemlere farklı çözüm yolları üretebilmesini sağlayacak şekilde düzenlenmeli ve yapılmalıdır. Bu bağlamda:

- ✓ Bilgi toplama, analiz etme ve bir sonuca ulaşma
- ✓ Grafik ya da tablo halinde verilen bilgilerden sonuca ulaşma
- ✓ Okuduğunu anlama, kritik etme, yorumlama
- ✓ Gözlem yapma, gözlemden sonuca ulaşma
- ✓ Günlük hayatta karşılaşılan problemleri çözme
- ✓ Araştırma yapma
- ✓ Öğrendikleri ile gerçek yaşam arasında ilişki kurma gibi becerilere ölçmede önem vermek gerekir (MEB, 2005 ; akt. Tekindal, 2007: 397)

Öğrencilerin öğrendiklerini ölçmek için kullanılan birçok yöntem vardır. Bunlar alternatif ölçme yaklaşımları ve geleneksel sınav türleridir. Son zamanlarda ölçme ve değerlendirme yapılırken ürün odaklı eğitim yaklaşımından çok süreç odaklı eğitim yaklaşımı ön planda olmaktadır. Alternatif ölçme yaklaşımı olarak: ürün dosyası (portfolyo), kavram haritası yapma, sergi, sözlü sunum, proje, araştırma raporu, gözlem, anekdot, tartışma, kendini anlatma teknikleri gibi birçok teknik kullanılmaktadır. Bunun yanında hala geleneksel ölçme yaklaşımları; yazılı yoklamalar, boşluk doldurma, doğru- yanlış testi, çoktan seçmeli test eşleştirme test/madde, kısa cevap gerektiren test teknikleri kullanılmaktadır (Tekinal, 2007: 398).

Okullarda kullanılan çoktan seçmeli test yöntemi Milli Eğitim'in yapmış olduğu genel sınavlarda da kullanılmaktadır. 6, 7, ve 8. sınıflarda 2008'den beri uygulanmaya devam eden SBS (Seviye Belirleme Sınavı) 'de kullandığı ölçme ve değerlendirme yöntemidir.

1.1.8.1. Çoktan Seçmeli Testler

Çoktan seçmeli testler, çoktan seçmeli maddelerden oluşan testlerdir. Çoktan seçmeli bir madde, madde kökü ile madde kökünü izleyen üç ya da daha çok sayıdaki seçimlik cevaplardan oluşur. Madde kökü, bir soru cümlesi ya da bir eksik cümle olabilir. Madde kökünü, izleyen seçimlik cevaplara madde şıkları ya da seçenekler adı verilir. Madde kökünde verilen bilgilere göre, seçeneklerden biri, maddenin doğru ya da en doğru cevabıdır; diğer seçenekler ise yanlış cevaplar ya da çeldiriciler adını alır (Tekin, 1994: 147).

Çoktan seçmeli testler objektif testler arasında en çok kullanılanıdır. Kısa cevaplı, doğru/yanlış, eşleştirmeli sınavlarda ölçülebilen tüm davranışların çoktan seçmeli sınavlarla etkili bir şekilde ölçülmesi mümkündür (Tan, 2008).

Ayrıca bu sınavlarda çok sayıda sorunun sorulması da güvenilirliği ve geçerliliği yükseltmekte, bu testlerin kullanışlı olmasını sağlamaktadır. Ancak çoktan seçmeli testler, öğrencinin yaratıcılığını ve yazma becerisini ölçmek amacıyla

kullanılmamaktadır. Bu testler daha çok bilgi, zihinsel beceriler ve yeteneklerin ölçülmesinde kullanılmaktadır (Tekerek, Kaya, Alıç, Yılbat, 2006: 280).

1.1.8.2. Ortaöğretim Geçiş Sistemi

Ortaöğretime Geçiş Sistemi üç ana ögeden oluşmaktadır. Bunlar; Seviye Belirleme Sınavı (SBS), Yıl Sonu Başarı Puanı (YBP) ve Davranış Puanı (DP)'dir. Bu üç ögeden alınan puanlar belirli oranlarda birleştirilerek öğrencilerin 6, 7 ve 8. sınıfın her birisi için Sınıf Puanı (SP) hesaplanmaktadır. SBS puanı 500 tam puan üzerinden değerlendirilmekte ve SP'nin hesaplanmasında %70'i alınmaktadır. Yılsonu başarı puanı ise öğrencinin notla değerlendirilen derslerinin ağırlıklı puanları toplamının o derslere ait haftalık ders saati toplamına bölümü ile elde edilen puandır. Yılsonu başarı puanı, 100 tam puan üzerinden hesaplanmakta ve 500'e ötelenmektedir. Yılsonu başarı puanının hesaplanmasında okul başarısı temel alınmakta ve o okuldaki ilgili sınıfta en yüksek yılsonu başarı puanı tam puan olarak değerlendirilerek dönüşüm uygulanmaktadır. Bu suretle hesaplanan yılsonu başarı puanının %25'i alınarak SP'nin hesaplanmasında kullanılmaktadır. Davranış puanları ise öğrencilerin dersine giren öğretmenlerce beşli likert tipte ölçek kullanılarak doldurulan ve 10 maddeden oluşan bir ölçekle belirlenmektedir. 500 puan üzerinden belirlenen davranış puanlarının %5'i alınarak SP'nin hesaplanmasında kullanılmaktadır. Bu suretle oluşturulan Sınıf Puanlarından 6. sınıfın %25'i, 7. sınıfın %35'i ve 8. sınıfın %40'ıyla oluşturulan Ortaöğretime Yerleştirme Puanı (OYP), öğrencilerin yerleştirmelerinde kullanılmaktadır (Ortaöğretime Geçiş Rehberi, 64 soruda OGES, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesi, Seviye Belirleme Sınavı e-başvuru Kılavuzu 2009).

1.1.8.3. Seviye Belirleme Sınavı (SBS)

Ortaöğretime Geçiş Sistemi unsuru Seviye Belirleme Sınavıdır. İlk kez 2008 yılında uygulamaya başlamış olan ve yeni öğretim programlarına uyumlu olarak hazırlanan seviye belirleme sınavları 2008 yılı için 6. ve 7. sınıflarda, 2009 yılından sonra ise 6. 7. ve 8.sınıflarda uygulanmıştır (MEB. 2008). 2010- 2011 öğretim yılında 6. Sınıfa başlayacak öğrencilerle birlikte kademeli olarak uygulamaya

konulacak olan yeni düzenlemeye bu öğrenciler 2011-2012 de 7. Sınıf öğrencisi olarak sınava girmeyecekler. Bu yıl SBS'ye girmiş olan 6. Sınıf öğrencileri ise eski sisteme uygun olarak 7. Ve 8. Sınıflarda SBS'ye girecekler. Bu yıl 7. Sınıf olup SBS'ye katılan öğrenciler de önümüzdeki yıl yine eski sisteme uygun olarak ortaöğretim kurumlarına yerleştirilecekler (MEB, 2010).

1.1.8.4. Yılsonu Başarı Puanı (YBP)

Öğrencinin derslerden aldığı yılsonu puanları, o derslere ait haftalık ders saati ile çarpılarak ağırlıklı yılsonu puanları hesaplanmaktadır. Bu puanların toplamının, o derslere ait haftalık ders saati toplamına bölünmesiyle yılsonu başarı puanı hesaplanmaktadır.

Bu sınavların önemli bir özelliği soruların öğrencinin kazanımlarına yönelik olması ve haftalık ders saatlerine göre soru sayılarının belirlenmiş olmasıdır. Buna göre sınıflara göre Sosyal Bilgiler dersi soru dağılımı: Haftalık ders saati 3+2, 6. Sınıflarda çıkan soru sayısı 16, 7. Sınıflarda 18, 8. Sınıflarda 20 tanedir. Seviye Belirleme Sınavında Sosyal Bilgiler testine göre ağırlık katsayı puanı 3'tür. Seviye Belirleme Sınavı sürece ve çok yönlü başarı ölçmeye dayalı olduğu için öğrencinin genel başarısını ölçmektedir. Seviye Belirleme Sınavı sürece dayalı ölçme yaptığı için anlık ya da dönemsel başarılarından çok genel başarıları ölçmektedir. Bundan dolayı eğitsel nitelikleri daha kapsamlı olup sosyal etki açısından öğrenciyi yıpratmamaktadır (MEB. 2008).

1.1.9. Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Önemi

1.1.9.1. Akademik Başarı

Akademik başarıyı etkileyen pek çok faktörden söz edilebilir. Bu faktörlerin bazıları çevresel, bazıları durumsal bazıları ise bir birey olarak öğrencinin kendisiyle ilişkilidir.

Brophy ve Evertson'a (1986) göre, başarıyı tadan ve yakalayan öğrenciler daha çok çalışmaya ve yoğunlaşmaya motive olmaktadır. Bunun için öğrencilerin hedeflenen akademik ve sosyal becerileri de öğrenmesi gereklidir. Öğrencilerin yaptıkları konusunda olumlu ve olumsuz eleştiriler alması, öğrencinin başarılı olduğu durumları görmesi ve eksiklerini de açık ve detaylı olarak bilmesi sağlanarak öğrencilerin bildiklerinin gelişmesi ve ne öğreneceklerine yönelmeleri önemlidir. Yapılan etkinlikler için öğrencilerin motive edilmesi ve olumlu pekiştiriciler alması öğrenciler için motive edici bir durum olarak görülmektedir (Sarı,2002).

Akademik başarı çocuğun hayatı boyunca ilköğretimden yüksek öğretime kadar devam eder, bu başarı kişi, ailesi ve çevresi için önemlidir. Çocuğun bütünsel gelişimi için destek sağlandığında bilişsel ve psiko-sosyal gelişimi oldukça sağlıklı bir biçimde gerçekleşebilecektir. Gelişen insan yapıcı değişikliklere uğrar. Problemlerini çözmeyi becerebilen, üretken ve başarılı bir birey olur. Aile ve arkadaşları çocuğun her türlü gelişiminde olduğu gibi okul başarısında da son derece önemlidir (Karadağ, 2007: 1).

Başarı kavramı Erdoğan, (2006) "istenilen bir sonuca ulaşma yönünde bir ilerlemedir". Başarı bu kadar geniş kapsamlı tanımlanmakla birlikte eğitimde başarı denildiğinde genellikle okulda okutulan derslerde geliştirilen ve öğretmenlerce takdir edilen notlarla, test puanlarıyla ya da her ikisi ile belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesi olan "Akademik Başarı" kastedilmektedir (Canbulat, 2009).

Dil ve zekâ açısından gelişme büyük ölçüde biyo-fizyolojik olgunlaşmaya bağlıdır. Buna bağlı olarak gelişmiş beyin fonksiyonlarına sahip ergenler, tümevarım, tümdengelim, karşılaştırma, uslamlandırma gibi tüm akıl yürütme yollarını kullanabilirler. Ancak beyin biyolojik ve nöro-fizyolojik olgunlaşması bu tür yeteneklerin ortaya çıkması için yeterli değildir. Piaget, yetişkinlerin önemli bir bölümünün yaşamları boyunca soyut düşünme aşamalarına ulaşamadıkları görüşündedir. Çünkü öğrenme ve gelişme sadece fizyolojik olgunluğa bağlı değildir. Bunun için uygun bir sosyal çevre, yeterli nitelikte ve nicelikte öğrenme yaşantısı gereklidir. Dolayısıyla öğrenme yaşantıları, çok boyutlu ve sosyal düşünme kapasitesini geliştirmeye dönük bir anlayışla geliştirilmelidir (Baştürk,2002). Levygotsky, (1978)'e göre; bilişsel gelişimde sosyal çevre ve kültürel yapının

önemini vurgulayan görüşleriyle tanınmıştır. Öğrenmelerin kaynağı sosyal çevredir. Çocuğun belli bir duyuşsal özellik ya da bilişsel yeterlik kazanması içinde bulunduğu kültüre bağlıdır. Bu nedenle okulun işbirliği ve dayanışmayı temel alan kültürel yapıya sahip olması gerekir. Bireyin sorumluluk alarak öğrenme yaşantılarına etkin biçimde katılması anne, baba ve öğretmen tarafından özendirilmelidir (Senemoğlu, 2004).

Öğrenme işlemine başlamadan önce öğrenciler, öğrenmenin sonunda elde edeceklerinin gereksinimlerini karşılayıp karşılamayacağını, öğrenme işinde başarılı olup olamayacağını tasarlarlar. Öğrenme ile elde edeceklerinin gereksinimleri doyurma düzeyi ve öğrenmede başarılı olma olasılığının yeterli olduğunu görmesiyle öğrenci güdülenir ve öğrenmeye girişir. Bu içsel sürecin dışsal desteği başarı ödülüdür. Böyle bir ek sonucu algılayan öğrencilerin öğrenmeye yaklaşımının ve performansının farklı olması beklenen bir durumdur. Öğrencinin başarıma isteğini canlı tutmalı ve güçlendirmelidir. Öğrencinin başarı ödülü ve bedelini hissetmesi sağlanmalıdır. Okulda başarısızlık veya düşük başarı terimi, kapasite ile başarı arasındaki uygunsuzluğa işaret eder ve öğrenci zihinsel gücünün sağlayabileceğinden daha düşük notlar aldığında kullanılmaktadır. Pek çok öğrencinin okul başarısı ile zihinsel kapasitesi arasındaki çelişkide sosyal ve kültürel faktörler rol oynamaktadır. Bu faktörler okul başarısı için yeterli motivasyonu sağlama ya da başarıyı elde etmek için gerekli olanakları kısıtlayan sebeplerdir (Yavuzer, 1998).

1.1.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

İlgili yayınlar ve araştırmalar bölümünde algılanan sosyal destek ve akademik başarı konularında yurt içinde yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

“Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Öğrencilerin Derse Yönelik Tutumları” nı araştıran Özkal, Güngör ve Çetingöz (2006), ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını, bu tutumların öğrencilerin cinsiyetleri ile okul türleri arasındaki ilişkilerini, sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin görüşlerini ve bu görüşlerin öğretmenlerin cinsiyetleri ile kıdemleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin genel olarak sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu tutuma sahip oldukları, kız öğrencilerin erkeklere göre, devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin özel okulda öğrenim gören öğrencilere göre daha olumlu tutumlara sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin ise sosyal bilgiler dersine yönelik görüşlerinin genelde olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin sosyal bilgiler dersine yönelik görüşleri cinsiyete göre farklılık göstermezken, kıdemi 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerin programa ilişkin daha olumsuz görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Tahran (1994), Ankara’da 370 öğrenci ile ergenlerin sosyometrik statüleri, cinsiyetleri, akademik başarıları, sınıf düzeyleri ve devam ettikleri okulların sosyo ekonomik statüsü ile yalnızlık duyguları arasındaki ilişkiyi incelediği araştırması sonucunda, yalnızlık ve akademik başarı arasında, öğrencilerde yalnızlık düzeyi arttıkça akademik başarının düştüğü gözlenmiştir.

Uludağ (2003) tarafından yapılan araştırma; ilköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde, araştırma-inceleme yoluyla öğretim yönteminin uygulandığı grup ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı grubun akademik başarıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak amacıyla yapılmıştır. Araştırma, Adana ili Yüreğir ilçesinde bulunan bir devlet ilköğretim okulunda 48 öğrenciyle deneme modelinde yapılmıştır. Deneme grubunda araştırma-inceleme yoluyla öğretim yöntemi, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada akademik başarıyı belirlemek amacıyla başarı testi, öğrencilerin duygu

ve düşüncelerini saptamak amacıyla hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; sosyal bilgiler öğretiminde araştırma-inceleme yolu ile yapılan öğretim yönteminin, geleneksel öğretim yöntemine göre akademik başarıyı daha çok arttırdığı, araştırma-inceleme yoluyla öğretimin öğrencilerin problem durumlarını yaşantıları ile ilişkilendirdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca araştırma-inceleme yoluyla öğretimin, öğrencilerin araştırma becerilerinde, grup tartışmalarına katılma becerilerinde, işbirliği ile çalışma şekillerinde, bilgiyi inşa etme ve yapılandırmalarında, öğrenmeye olan ilgilerinde, sınıf katılımlarında, kendilerine güven duymalarında, eleştirel ve yaratıcı düşüncelerinde olumlu gelişmeler yarattığı ve Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretimin geleneksel öğretime göre daha fazla zaman gerektirdiği saptanmıştır.

Karakuş (2004) tarafından Adana Şehit İlbey – Gülbey İlköğretim Okulu dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde yapılan çalışma sonucunda, proje tabanlı öğrenme ile geleneksel öğretim yöntemi arasında; akademik başarı ve kalıcılık açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Buna rağmen sosyal bilgilere yönelik tutumlar üzerinde ve öğrencilerin problem çözme becerileri üzerinde proje tabanlı öğrenmenin daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Babadoğan ve Gürkan (2002), tarafından sorgulayıcı öğretim stratejilerinin akademik başarı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada çoktan seçmeli teste ek olarak açık uçlu soruların bulunduğu bir başarı testinde kullanılmıştır. Genel olarak deney ve kontrol grupları arasındaki akademik başarının anlamlı farklılık göstermediği çalışmada açık uçlu sorulardan oluşan bölümde deney grubu lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Erdeğer (2001), lise öğrencilerinin sosyal destek düzeylerini, yalnızlık düzeyleri ve bazı kişisel özelliklerine göre incelemiştir. Ayrıca, lise öğrencilerinin sosyal destek düzeyleri cinsiyet, akademik başarı durumları, anne ve babalarının eğitim durumları, ailelerin gelir durumları, ana-baba tutumları, arkadaşlık ilişkileri ve kardeşleriyle ilişkileri gibi bağımsız değişkenlere göre irdelenmiştir. Araştırmaya 375 öğrenci katılmıştır. Araştırma verileri üç veri toplama aracı ile toplanmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni olan sosyal destek düzeyini belirlemek için “algılanan Sosyal Destek Ölçeği”; yalnızlık düzeyini belirlemek için “Ucla Yalnızlık

Ölçeği”; diğer bağımsız değişkenler için araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin sosyal destek düzeylerinin annelerinin ve babalarının eğitim durumlarına ve ailelerinin gelir durumuna göre değişmediği bulunmuştur. Öğrencilerin yalnızlık düzeyleri ile sosyal destek düzeyleri arasında negatif yönde doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve kız öğrencilerin sosyal destek düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Akademik başarı durumlarını iyi olarak algılayan öğrencilerin ASDÖ puanlarının ortalaması, akademik başarı durumlarını orta ve zayıf olarak algılayan öğrencilerin ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Akademik başarı durumlarını orta ve zayıf olarak algılayan öğrencilerin ASDÖ puanlarının ortalamaları arasında ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Otoriter ve koruyucu tutuma sahip ailelerden gelen öğrencilerin sosyal destek puanlarının ortalamaları arasında fark görülmezken, demokratik tutuma sahip ailelerden gelen öğrencilerin sosyal destek puanlarının ortalaması, otoriter ve koruyucu ailelerden gelen öğrencilerin ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Arkadaşlık ilişkilerinden memnun olanların ASDÖ puanlarının ortalaması arkadaşlık ilişkilerinden kısmen memnun olan ya da hiç memnun olamayan öğrencilerin ASDÖ puanlarının ortalamaları arasında ise anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır. Kardeşleriyle ilişkilerinden memnun olan öğrencilerin ASDÖ puanlarının ortalaması, kardeşleriyle ilişkilerinden memnun olmayan öğrencilerin ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Kardeşleriyle ilişkilerinden kısmen memnun olan öğrencilerle memnun olamayan öğrencilerin ASDÖ puanlarının ortalamaları arasında ise anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Taşdemir (2002) tarafından İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde hazır eğitim-öğretim araç-gereçleri ve öğretmen-öğrenci işbirliği ile hazırlanan araç gereçlerle yapılan öğrenme etkinliklerinin akademik başarı ve kalıcılığa etkisi adlı bir çalışma yapılmıştır. Bu araştırma öğrenci ve öğretmenler tarafından hazırlanan araç gereçlerin kullanıldığı deney grubu ile hazır araç-gereç kullanılan deney grubunun öğrenme düzeyleri ve öğretmenlerinin kalıcılığı bakımından aralarında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre;

- ✓ Eğitim-öğretim ortamında araç-gereçlerin kullanılmasının akademik başarıyı arttırdığı
- ✓ Öğrenci ve öğretmenler tarafından hazırlanan araç-gereçlerin, hazır araç gereçlere göre başarıyı daha çok arttırdığı
- ✓ Yeni yöntem ve teknikler ile bunlara uygun araç-gereçlerin kullanılmasının öğrenci başarısını arttırdığını
- ✓ Öğrenci merkezli ve araç-gereçlerle desteklenen öğretim yöntemlerinin geleneksel öğretim yöntemlerinden daha fazla davranış değişikliği sağladığı
- ✓ Sınıfta, üzerinde çalışılacak ve düşünülecek çeşitli materyaller olmasının iletişimi ve faaliyetleri teşvik ettiğini
- ✓ Duyu organlarının kullanımının artmasının öğrenmede daha çok verimlilik yarattığı ve dersleri daha cazip hale getirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, araştırmada kullanılacak ölçme aracının hazırlanması ve uygulanması hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca araştırma verilerinin toplanması ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler de açıklanmıştır. Devamında deneklerin görüşlerine ilişkin elde edilen veriler belirlenen altı bağımsız değişkene göre önceden belirlenmiş maddeler temelinde, uygun görülen istatistiksel yöntemler aracılığıyla çözümlenmiş ve ulaşılan bulgulara göre yorumlanmıştır. Bulgular her bir bağımsız değişkene göre maddelerde anlamlı olanlar ($p < .05$) alınmak suretiyle tablolar halinde sunulmuştur.

1. ARAŞTIRMA MODELİ

Araştırma, tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. “İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Memnuniyetinin SBS’deki Sosyal Bilgiler Test Başarısını Etkileyen Nedenleri Ortaya Çıkarmak” amaçlanmıştır. Ayrıca var olan durumun nasıl algılandığının yani, cinsiyet, anne babanın eğitim durumu, okul, sınıf, özel kursa gidip gitmeme olmak üzere toplam altı bağımsız değişkene göre değişip değişmediğinin analizini içermektedir.

Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarındandır (Karasar, 1991:77). Çok sayıda obje ya da denek üzerinde ve belirli bir zaman kesiti içinde yapılır. Kaptan, (1993)’a göre; araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Arseven, 2001: 24). Böylece deneklerden elde edilen verilerin analizi ile araştırma problemine cevap aranır.

2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Türkiye genelinde Sosyal Bilgiler dersi gören 7. ve 8. sınıf öğrenciler çalışmanın genel evrenini oluşturmaktadır. Evrenin tümüne ulaşmak güç olduğundan dolayı İzmir ili Bayraklı ilçesi Mustafa Uygur İlköğretim Okulu, , Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu, Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu, Piyale İlköğretim Okulu ve Talat Paşa İlköğretim Okulunda okuyan 7. ve 8. sınıf öğrenciler, araştırmanın çalışma evrenini oluşturmaktadır. Bu evrenden basit tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 194 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2005: 77).

Tablo 1. Okullara ve Sınıflara Göre Örneklem

OKULLAR	7. SINIFLAR	8. SINIFLAR
Mustafa Uygur İ.Ö.O	22	15
Sabiha Ahmet Tabak İ.Ö.O	19	9
Süleyman Eczacıbaşı İ.Ö.O	18	17
Piyale İ.Ö.O	30	21
Talat Paşa İ.Ö.O	23	17
Toplam	112	80

Tablo 2. Örneklemin Alındığı Okullara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

OKULLAR	f	%
Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	19,1
Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	14,4
Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	18,6
Piyale İlköğretim Okulu	51	26,3
Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	21,6
Toplam	192	100,0

Tablo 2’ de örneklemin alındığı okul türlerine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 2’ ye göre Mustafa Uygur İlköğretim Okulu’nda öğrenim gören öğrenciler örneklemin % 19,1 (37 kişi)’ ini, Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu’nda öğrenim gören öğrenciler örneklemin %14,4 (28 kişi)’ünü, Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu’nda öğrenim gören öğrenciler örneklemin %18,6 (36 kişi)’ını, Piyale İlköğretim Okulu’nda öğrenim gören öğrenciler örneklemin %26,3 (51 kişi)’ünü, Talat Paşa İlköğretim Okulu’nda öğrenim gören öğrenciler örneklemin %21,6 (42 kişi) ‘sını oluşturmaktadır. Tablodan anlaşılacağı gibi örneklemin çoğunluğunu yani %26,3 (51 kişi)’ünü Piyale İlköğretim Okulu öğrencileri oluşturmaktadır.

3. ÖLÇME ARACININ GELİŞTİRİLMESİ

Araştırma için gerekli olan verilerin toplanması amacıyla bir anket geliştirilmiştir. Araştırmada, ilköğretim 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Memnuniyetlerinin SBS'eki Sosyal Bilgiler Testindeki Başarısına Etkisi belirlemeye yönelik olarak hazırlanan ölçeğin geliştirilmesinin ilk aşamasında sosyal bilgiler dersi ile ilgili literatür taraması yapılmış ve özellikle daha önce yapılan araştırmalar incelenmiştir. Literatür taramasına ek olarak, uzman kişilerle görüşmeler yapılmıştır. Anket soruları hazırlanmadan önce altı tane açık uçlu soru hazırlanmış ve hazırlanan bu sorular yaklaşık 50 öğrenciye uygulanmış ve onların vermiş olduğu cevaplara göre 36 tane anket taslağı oluşturulmuştur.

Geliştirilen maddeler eğitim bilimleri ve ölçme ve değerlendirme alanında uzman olan akademisyenlerin görüşüne sunulmuş, amaca uygunluk, anlaşılabilirlik ve madde yapısı açısından incelenmesinin ardından, görüş ve önerilerin bildirilmesi sağlanmıştır. Başlangıçta 36 sorudan oluşan anketin inceleme sonunda anlam, ifade ve yapı olarak uygun görülmeyen 4 maddesi ölçekten çıkarılmıştır. Son olarak 32 maddeden oluşan anket 192 deneğe uygulanmış veriler SPSS analiz programına kaydedilerek faktör analizi ile geçerlik ve güvenirlik sınaması yapılmıştır. Geçerlik sonucu Kaiser- Meyer- Olkin (KMO) katsayısı .81 bulunmuştur. Bu aşamadan sonra yapılan güvenirlik analizi sonucunda, ölçmenin genel güvenirliği Crombach Alpha= . 83 bulunmuştur.

Anket yoluyla toplanan veriler istatistik çözümlemelere tabi tutulmuştur. Anket 32 maddeden ve her bir maddeye yönelik belirli derecelendirme ölçek araçlarını ifade eden Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum şeklindeki seçeneklerden oluşmaktadır. Olumlu anlam taşıyan maddeler için sırasıyla 5, 4, 3, 2, 1 puan; olumsuz anlam taşıyan maddeler için sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5 puan değerine sahiptir.

Geliştirilen ölçek İzmir ili Bayraklı ilçesinde seçilen Mustafa Uygur İlköğretim Okulu, Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu, Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu, Piyale İlköğretim Okulu ve Talat Paşa İlköğretim Okulunda öğrenim görmekte olan 192 öğrenciye uygulanmıştır.

4. VERİLERİN TOPLANMASI

Sosyal Bilgiler dersi gören öğrencilerin memnuniyetlerini ve başarısını etkileyen nedenleri ortaya çıkartmak için veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanmış anket formu kullanılmıştır. Veri toplama aracının geliştirilmesine başlamadan önce, konu ile ilgili araştırmalar, yayın ve kaynaklar taranmış, benzer anketler incelenmiştir. Elde edilen veriler ışığında anket formunun geliştirilmesine geçilmiş ve araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu tez danışmanı ve ilgili uzmanlar tarafından incelenmiş, anket maddeleri uzmanların görüşleri doğrultusunda tekrar düzenlenmiştir. Bu şekilde oluşturulan anket formu çalışma grubuna uygulanmadan önce anlaşılamayan maddeleri belirlemek ve maddelerdeki gerekli düzeltmeleri yapmak için 30 tane 7.sınıf öğrenci ve 20 tane de 8. sınıf öğrenci seçilip öğrencilere anketin ön uygulaması yapılmıştır. Uygulama sonucunda maddeler tekrar incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Son haliyle uzman görüşüne sunulmuş, böylelikle uzman görüşüne dayalı olarak anket geliştirilmiş ve birebir görüşme yoluyla öğrencilere uygulanmıştır. Anket formu başlangıçta 36 maddeden oluşurken düzeltmeler sonucu 32 maddeye düşmüştür.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Kullanılan anket farklı sınıflarda, farklı okullarda eğitim almış, farklı imkânlara sahip okullarda öğrenim gören öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki memnuniyetine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Ankette 32 soru bulunmaktadır. Araştırmanın evrenini oluşturan okullardaki öğrencilerin akademik başarılarının belirlenmesinde, İzmir İli Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan bilgiler doğrultusunda örnekleme oluşturacak okullar tespit edilmiştir.

Yine araştırmacı tarafından okul müdürleri ve öğretmenlerle görüşülerek uygulamalar için gerekli izin alınmıştır. Uygulamaya başlamadan önce okul müdürleriyle ön görüşme yapılarak çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Bu görüşmeler sonunda her okul için uygun olan tarih ve saatte anketler öğrencilere uygulanmıştır. Uygulama sırasında rastgele seçilen öğrencilere önce araştırmacı

tarafından yapılan araştırmanın amacı ve veri toplama aracı olan anket hakkında bilgi verilmiştir. Uygulama bizzat araştırmacı kontrolünde yapılmıştır.

5. VERİLERİN ANALİZİ

Veriler değerlendirilmeye tabi tutulmadan önce, gözden geçirilerek kurallara uygun olarak doldurulup doldurulmadığı kontrol edilmiştir. Değerlendirmeye toplam 192 anket alınmıştır. Anket, İzmir ili Bayraklı ilçesi Mustafa Uygur İlköğretim Okulu, Piyale İlköğretim Okulu, Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu, Talat Paşa İlköğretim Okulu ve Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulunda okuyan 7. ve 8. sınıf öğrencilerden rastgele seçilen bir grup öğrenciye uygulanmıştır. Uygulanan anketlerdeki verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasında ise aritmetik ortalama, frekans ve yüzdelik kullanılmıştır. Ayrıca ankete verilen cevapların ortalamasına uygulanan t testi istatistik işlemi ile görüşlerin ortalamaları arasındaki farkın anlamlılık düzeyleri incelenmiştir. İlişkisiz örnekler için tek faktörlü varyans analizi (one-way anova) uygulanmıştır. Çözümlemeler sonucunda elde edilen bulgular, 4.21–5.00 tamamen - kesinlikle katılıyorum, 3.41–4.20 çoğunlukla – katılıyorum, 2.61–3.40 kısmen - kararsızım, 1.81–2.60 az-katılmıyorum, 1,00–1,80 kesinlikle katılmıyorum aralıkları temel alınarak yorumlanmıştır. Anketin uygulanması sonucu elde edilen veriler, araştırmanın amaçlarına uygun olarak değerlendirilmiş ve bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde kullanılan; 5’den 1’e kadar olan dereceleme ölçeği, her aralıkta 0.80 puan olacak şekilde, beş eşit parçaya bölünerek her seçeneğe karşılık gelen puan aralıkları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

Tablo 3. Dereceleme Ölçeği Puan Aralıkları

SEÇENEKLER	VERİLEN PUANLAR	PUAN ARALIğI
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,00 -1,80
Katılmıyorum	2	1,81-2,60
Kararsızım	3	2,61 - 3,40
Katılıyorum	4	3,41- 4,20
Kesinlikle Katılıyorum	5	4,21 - 5.00

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde deneklerin görüşlerine ilişkin elde edilen veriler, okul, cinsiyet, anne- baba eğitim durumu, sınıf, özel kursa gidip gitmeme şeklinde belirlenen bağımsız değişkenlere göre uygun görülen istatistiksel yöntemler aracılığıyla çözümlenmiş ve ulaşılan bulgulara göre yorumlanmıştır. Bulgular her bir bağımsız değişkene göre tablolar halinde verilmiştir. Maddelere ilişkin tablolarda, p değerinin bulunduğu sütunlardaki (*) işaret o maddenin anlamlı olduğunu göstermektedir.

1. CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Cinsiyet değişkenine göre bulgular, aşağıda maddeler ve boyutlar temelinde verilmektedir.

1.1.CİNSİYETE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIM

Araştırmaya katılan deneklerin cinsiyetleri açısından dağılımlarına bakıldığında (Tablo 4), kadın deneklerin erkek deneklerden daha fazla olduğu görülmektedir. Bulgular erkek deneklerin sayısının 77, dağılım içindeki yüzdelere ise % 40.1, kadın deneklerin sayısının 115, dağılım içindeki yüzdelere ise % 59.9 olduğunu göstermektedir.

Tablo 4: Cinsiyet Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı

Cinsiyet	Kadın	Erkek	Toplam
f	115	77	192
%	59,9	40,1	100

1.2. CİNSİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR ve YORUMU

Tablo 5: Cinsiyet Değişkenine Göre, Sorulara İlişkin Verilerin Dağılımı

MADDELER	Denekler	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
1.Sosyal Bilgiler Dersine olan ilgim konuyu anlamamı kolaylaştırır.	Kadın	115	4.24	0.89	0.13	-.21	0.57
	Erkek	77	4.27	0.94	0.13		
2.Sosyal Bilgiler Dersi eleştirel yönünün gelişmesini ve yaratıcı düşünmemi sağlar.	Kadın	115	4.21	0.89	0.13	.16	0.85
	Erkek	77	4.19	0.98	0.14		
3.Sosyal Bilgiler Dersi sosyal derslerin tümünü kapsadığı için ilgim daha fazladır.	Kadın	115	3.49	1.02	0.16	-.98	0.37
	Erkek	77	3.66	1.24	0.17		
4.Öğrencinin merkeze alındığı, aktif katılımın sağlandığı bir öğretim ortamı dersi severek öğrenmeme yardımcı olur.	Kadın	115	4.26	0.87	0.13	1.21	0.69
	Erkek	77	4.10	0.99	0.13		
5.Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretim ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteğim artar.	Kadın	115	4.48	0.78	0.12	2.10	0.18
	Erkek	77	4.22	0.95	0.13		
6.Sosyal Bilgiler Dersi sayesinde araştırma yapma, karar verme, problem çözme gibi beceriler kazanırım.	Kadın	115	4.22	1.00	0.16	2.07	0.14
	Erkek	77	3.88	1.27	0.17		

MADDELER	Denekler	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
7. Sosyal Bilgiler Dersini seviyor olmam sınav başarıyı artırır.	Kadın	115	4.36	0.89	0.14	.37	0.13
	Erkek	77	4.31	1.09	0.14		
8.Sosyal Bilgiler Dersine, sadece sınavlarda başarılı olmak için çalışırım.	Kadın	115	2.53	1.47	0.21	-1.84	0.41
	Erkek	77	2.93	1.44	0.21		
9.Sosyal Bilgiler Dersinin ezberle yönelik olması derse olan ilgimi azaltır, bu yüzden soruları boş bırakırım.	Kadın	115	2.86	1.46	0.21	-1.12	0.33
	Erkek	77	3.11	1.53	0.22		
10. Okul dışında ders ile ilgili aldığım yardımlar(Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıyı etkiler.	Kadın	115	4.43	0.93	0.15	1.59	0.11
	Erkek	77	4.19	1.13	0.15		
11 Derse karşı olumsuz tutum sergilediğim zaman notlarım düşer.	Kadın	115	4.22	1.12	0.17	1.53	0.47
	Erkek	77	3.96	1.25	0.17		
12.Sosyal Bilgiler Dersine karşı olumlu tutumum (anlıyorum, başarıyorum gibi) netlerimi artırır.	Kadın	115	4.33	0.85	0.13	1.18	0.24
	Erkek	77	4.16	1.01	0.14		
13.Sosyal Bilgiler Dersinde hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler bizlerin gerçek başarıyı ölçmektedir.	Kadın	115	4.17	1.02	0.15	2.33	0.40
	Erkek	77	3.80	1.13	0.16		

MADDELER	Denekler	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
14.Soru-cevap yöntemiyle derse olan ilgim ve derse olan katılımım artar.	Kadın	115	4.14	0.97	0.15	1.14	0.49
	Erkek	77	3.97	1.12	0.15		
15. Sosyal Bilgiler Dersi ile ilgili soru çözmeyi çok severim	Kadın	115	3.59	1.31	0.19	-1.73	0.61
	Erkek	77	3.92	1.27	0.18		
16.Sosyal Bilgiler Dersine ait bilgilerimi artırmak için arkadaşlarımdan ve öğretmenlerimden sürekli yararlanırım.	Kadın	115	3.81	1.06	0.14	-1.41	0.00*
	Erkek	77	4.02	0.90	0.14.		
17.Derste Öğrendiklerimizin yaşamı olabildiğince kolaylaştıracağımı düşünürüm.	Kadın	115	4.05	1.01	0.14	.52	0.64
	Erkek	77	3.97	1.01	0.14		
18.Sosyal Bilgiler Dersinde yapılan öğretici geziler derse olan ilgimi artırır.	Kadın	115	4.20	1.05	0.16	1.30	0.29
	Erkek	77	3.98	1.19	0.16		
19.Sosyal Bilgiler Dersinde ders içerisinde soru-cevap, tartışma gibi yapılan etkinlikler derse katılımımı sağlar.	Kadın	115	4.36	0.85	0.13	.87	0.23
	Erkek	77	4.24	1.01	0.14		

MADDELER	Denekler	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
20.Derste farklı materyallerin geliştirilmesi (slayt, tepegöz, harita, bilgisayar, gezi, gözlem vs.) ve bu materyallerin öğretmen tarafından kullanılması dersi anlamamda yardımcı olur.	Kadın	115	4.49	0.77	0.14	3.00	0.00*
	Erkek	77	4.05	1.26	0.16		
21.Sosyal Bilgiler Dersindeki ezber dayalı, karmaşık bilgilerin kavram haritaları kullanılarak anlatılması öğrenmeyi kolaylaştırır.	Kadın	115	3.73	1.22	0.18	-1.15	0.98
	Erkek	77	3.94	1.24	0.18		
22.Derste öğrendiklerimin günlük hayatta kullanabilirim.	Kadın	115	4.11	1.01	0.15	.14	0.99
	Erkek	77	4.09	1.02	0.15		
23.Sosyal Bilgiler Dersinde edindiğim bilgilerin günlük hayatta ve/veya daha sonraki hayatımda işime yarayacak olması derse olan ilgimi artırır.	Kadın	115	4.20	0.92	0.14	.67	0.78
	Erkek	77	4.10	1.03	0.14		
24.İşbirliğine dayalı küme çalışmaları sosyal bilgiler dersini öğrenmeye yardımcı olur.	Kadın	115	3.92	0.98	0.15	-.26	0.78
	Erkek	77	3.96	1.06	0.15		
25.Sosyal Bilgiler Dersinde öğretmene olan ilgim ders başarımlarımı tamamen etkiler.	Kadın	115	4.03	1.17	0.17	.85	0.46
	Erkek	77	3.88	1.23	0.17		

MADDELER	Denekler	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
26.Sosyal bilgiler dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansı etkili olur.	Kadın	115	4.39	0.97	0.14	.79	0.52
	Erkek	77	4.27	1.05	0.15		
27. Öğretmenin konuyu iyi şekilde anlatması ve kısa notlar yazdırması öğrenmeyi kolaylaştırır.	Kadın	115	4.51	0.91	0.13	2.53	0.12
	Erkek	77	4.16	0.93	0.13		
28.Anlamadığım konuları öğretmenime rahatlıkla sorabilirim.	Kadın	115	4.07	1.10	0.16	-.00	0.78
	Erkek	77	4.07	1.18	0.17		
29.Her ünitenin başındaki öğreneceklerimiz kısmı konuyu öğrenme merakımı artırır.	Kadın	115	3.86	1.03	0.15	-.57	0.34
	Erkek	77	3.96	1.15	0.16		
30.Ders kitaplarını yüzeysel ve yetersiz bulduğum için sadece ders kitaplarından yararlanmam.	Kadın	115	4.16	1.09	0.18	2.68	0.00*
	Erkek	77	3.67	1.41	0.19		
31.Sosyal bilgiler dersi konularını önemli, işe yarar olduğunu düşünürüm.	Kadın	115	4.23	0.96	0.14	-.43	0.45
	Erkek	77	4.29	1.05	0.15		
32.Hata yapmaktan korkmam.	Kadın	115	3.16	1.43	0.20	-3.80	0.08
	Erkek	77	3.93	1.27	0.19		

*p<.05

Cinsiyet değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında (Tablo 5) 16, 20 ve 30.maddelerde denek görüşleri arasında istatistiksel olarak

anlamli bir farklılık oluştuğu görülmektedir ($p < .05$). Bunun dışında kalan diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

“Sosyal Bilgiler Dersine ait bilgilerimi artırmak için arkadaşlarımdan ve ğretmenlerimden sürekli yararlanırım.” (Md.16) nermesine kadın ($\bar{X} = 3.81$) ve erkek ($\bar{X} = 4.02$) denek grupları “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Yapılan t sınaması ile denek görüşleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. ($t = -1.41$; $p = .00$). Deneklerin katılım ortalamalarına bakıldığında erkek denek grubunun kadın denek grubuna göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

“Derste farklı materyallerin geliştirilmesi (slyt, tepegöz, harita, bilgisayar, gezi, gözlem vs.) ve bu materyallerin ğretmen tarafından kullanılması dersi anlamamda yardımcı olur.” (Md.20) nermesine yönelik olarak yapılan t testi sonucuna göre, kadın denek grubu ($\bar{X} = 4.49$) “kesinlikle katılıyorum” ve erkek denek grubu ($\bar{X} = 4.05$) “katılıyorum” düzeyinde katılım göstermekte, katılım oranları açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermektedirler. t sınaması denek görüşleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir ($t = 3.00$; $p = .00$). Kadın denek grubu dersi daha iyi anlamak için görsel materyalleri tercih ettiği görülmektedir.

“Ders kitaplarını yüzeysel ve yetersiz bulduğum için sadece ders kitaplarından yararlanmam.” (Md.30) nermesine kadın ($\bar{X} = 4.16$) ve erkek ($\bar{X} = 3.67$) denek grupları “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Bununla beraber t sınaması denek görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($t = 2.68$; $p = .00$). Anlamlı farklılık olmasından dolayı deneklerin katılım ortalamalarına bakıldığında kadın denek grubunun erkek denek grubuna göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

2. SINIF KADEMESİNE İLİŞKİN BULGULAR

2.1. SINIF KADEMESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIMI

Araştırma kapsamındaki okullarda öğrenim gören deneklerin sınıf kademelerine göre dağılımları (Tablo 6), iki grupta incelenmiştir. 1.Grup: 7. sınıflar, bu grupta 111 denek bulunmakta ve toplam içindeki yüzdesi %57.8'dir. 2. Grup: 8.sınıf bu grupta 81 denek bulunmaktadır. Deneklerin toplam içindeki yüzdesi %42.2'dir.

Tablo 6: Sınıf Kademesi Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı

Kademe	7.Sınıf	8.Sınıf	Toplam
F	111	81	192
%	57.8	42.2	100

2.2. SINIF KADEMESİ DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU

Tablo 7: Sınıf Kademesine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu

MADDELER	Sınıf Kademesi	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
1.Sosyal Bilgiler Dersine olan ilgim konuyu anlamamı kolaylaştırır.	7.Sınıf	111	4.18	0.91	0.08	-1.33	.89
	8.Sınıf	81	4.35	0.89	0.09		
2. Sosyal Bilgiler Dersi eleştirel yönünün gelişmesini ve yaratıcı düşünmemi sağlar.	7.Sınıf	111	4.26	0.87	0.08	.92	.36
	8.Sınıf	81	4.13	1.00	0.11		
3.Sosyal Bilgiler Dersi sosyal derslerin tümünü kapsadığı için ilgim daha fazladır.	7.Sınıf	111	3.63	1.05	0.10	1.09	.06
	8.Sınıf	81	3.45	1.25	0.13		
4.Öğrencinin merkeze alındığı, aktif katılımın sağlandığı bir öğretim ortamı dersi severek öğrenmeye yardımcı olur.	7.Sınıf	111	4.18	0.6	0.09	-.24	.31
	8.Sınıf	81	4.22	0.86	0.09		
5.Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretim ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteğim artar.	7.Sınıf	111	4.36	0.87	0.08	-.20	.84
	8.Sınıf	81	4.39	0.86	0.09		
6.Sosyal Bilgiler Dersi sayesinde araştırma yapma, karar verme, problem çözme gibi beceriler kazanırım.	7.Sınıf	111	4.15	1.07	0.10	.92	.85
	8.Sınıf	81	4.00	1.21	0.13		

MADDELER	Sınıf Kademesi	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
7.Sosyal Bilgiler Dersini seviyor olmam sınav başarıımı artırır.	7.Sınıf	111	4.27	1.03	0.09	-1.22	.13
	8.Sınıf	81	4.44	0.88	0.09		
8.Sosyal Bilgiler Dersine, sadece sınavlarda başarılı olmak için çalışırım.	7.Sınıf	111	2.63	1.51	0.14	-.64	.19
	8.Sınıf	81	2.77	1.41	0.15		
9.Sosyal Bilgiler Dersinin ezbere yönelik olması derse olan ilgimi azaltır, bu yüzden soruları boş bırakırım.	7.Sınıf	111	3.05	1.51	0.14	.92	.62
	8.Sınıf	81	2.85	1.46	0.16		
10.Okul dışında dersi ile ilgili aldığım yardımlar(Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıımı etkiler.	7.Sınıf	111	4.51	0.79	0.07	2.81	.00*
	8.Sınıf	81	4.09	1.24	0.13		
11.Derse karşı olumsuz tutum sergilediğim zaman notlarım düşer.	7.Sınıf	111	4.15	1.16	0.11	.45	.87
	8.Sınıf	81	4.07	1.20	0.13		
12.Sosyal Bilgiler Dersine karşı olumlu tutumum (anlıyorum, başarıyorum gibi) netlerimi artırır.	7.Sınıf	111	4.32	0.85	0.08	1.02	.40
	8.Sınıf	81	4.18	1.01	0.11		
13.Sosyal Bilgiler Dersinde hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler bizlerin gerçek başarıısını ölçmektedir.	7.Sınıf	111	4.00	1.09	0.10	-.38	1.00
	8.Sınıf	81	4.06	1.07	0.11		

MADDELER	Denekler	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
14. Soru-cevap yöntemiyle derse olan ilgim ve derse olan katılımım artar.	7.Sınıf	111	4.14	0.94	0.09	1.03	.06
	8.Sınıf	81	3.98	1.15	0.12		
15.Sosyal Bilgiler Dersi ile ilgili soru çözmeyi çok severim.	7.Sınıf	111	3.74	1.25	0.11	.29	.25
	8.Sınıf	81	3.69	1.37	0.15		
16. Sosyal Bilgiler Dersine ait bilgilerimi artırmak için arkadaşlarımdan ve öğretmenlerimden sürekli yararlanırım.	7.Sınıf	111	3.88	1.00	0.09	-.29	.61
	8.Sınıf	81	3.92	1.00	0.11		
17.Derste öğrendiklerimizin yaşamı olabildiğince kolaylaştıracağını düşünürüm.	7.Sınıf	111	3.98	1.01	0.09	-.62	.84
	8.Sınıf	81	4.07	1.00	0.11		
18. Sosyal Bilgiler Dersinde yapılan öğretici geziler derse olan ilgimi artırır.	7.Sınıf	111	4.06	1.15	0.10	-.64	.49
	8.Sınıf	81	4.18	1.06	0.11		
19.Sosyal Bilgiler Dersinde ders içerisinde soru-cevap, tartışma gibi yapılan etkinlikler derse katılımımı sağlar.	7.Sınıf	111	4.30	0.91	0.08	-.20	.48
	8.Sınıf	81	4.33	0.93	0.10		
20.Derste farklı materyallerin geliştirilmesi (slayt, tepegöz, harita, bilgisayar, gezi, gözlem vs.) ve bu materyallerin öğretmen tarafından kullanılması dersi anlamamda yardımcı olur.	7.Sınıf	111	4.29	1.06	0.10	-.32	.41
	8.Sınıf	81	4.34	0.6	0.10		

MADDELER	Sınıf Kademesi	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
21.Sosyal Bilgiler Dersindeki ezbere dayalı, karmaşık bilgilerin kavram haritaları kullanılarak anlatılması öğrenmeyi kolaylaştırır.	7.Sınıf	111	3.81	1.18	0.11	-.04	.21
	8.Sınıf	81	3.82	1.30	0.14		
22.Derste öğrendiklerimin günlük hayatta kullanabilirim.	7.Sınıf	111	4.09	1.04	0.09	-.22	.65
	8.Sınıf	81	4.12	0.97	0.10		
23.Sosyal Bilgiler Dersinde edindiğim bilgilerin günlük hayatta ve/veya daha sonraki hayatımda işime yarayacak olması derse olan ilgimi artırır.	7.Sınıf	111	4.10	1.03	0.09	-.89	.31
	8.Sınıf	81	4.23	0.88	0.09		
24. İşbirliğine dayalı küme çalışmaları sosyal bilgiler dersini öğrenmeye yardımcı olur.	7.Sınıf	111	3.91	1.01	0.09	-.29	.96
	8.Sınıf	81	3.96	1.01	0.11		
25.Sosyal Bilgiler Dersinde öğretmene olan ilgim ders başarıımı tamamen etkiler.	7.Sınıf	111	3.90	1.22	0.11	-.86	.50
	8.Sınıf	81	4.06	1.16	0.12		
26.Sosyal bilgiler dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansı etkili olur.	7.Sınıf	111	4.33	1.07	0.10	-.16	.45
	8.Sınıf	81	4.35	0.92	0.10		

MADDELER	Denekler	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
27. Öğretmenin konuyu iyi şekilde anlatması ve kısa notlar yazdırması öğrenmemi kolaylaştırır.	7.Sınıf	111	4.43	0.91	0.08	.99	.49
	8.Sınıf	81	4.29	0.96	0.10		
28. Anlamadığım konuları öğretmenime rahatlıkla sorabilirim.	7.Sınıf	111	4.02	1.14	0.08	-.72	.91
	8.Sınıf	81	4.14	1.13	0.10		
29. Her ünitenin başındaki öğreneceklerimiz kısmı konuyu öğrenme merakımı artırır.	7.Sınıf	111	4.02	1.04	0.10	1.81	.37
	8.Sınıf	81	3.74	1.11	0.12		
30.Ders kitaplarını yüzeysel ve yetersiz bulduğum için sadece ders kitaplarından yararlanmam.	7.Sınıf	111	4.02	1.26	0.11	.75	.65
	8.Sınıf	81	3.88	1.25	0.13		
31.Sosyal bilgiler dersi konularını önemli, işe yarar olduğunu düşünürüm.	7.Sınıf	111	4.24	0.92	0.08	-.27	.33
	8.Sınıf	81	4.28	1.09	0.12		
32.Hata yapmaktan korkmam.	7.Sınıf	111	3.40	1.43	0,13	.28	68
	8.Sınıf	81	3,56	1.40	0.15		

***p<.05**

Sınıf Kademesi değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında (Tablo 7) 10. maddede denek görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (p<.05). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir

Madde 1’de “. Sosyal Bilgiler dersine olan ilgim konuyu anlamamı kolaylaştırır.” ifadesine 7. sınıf (\bar{X} =4.18) “katılıyorum”, 8. sınıf (\bar{X} =4.35), “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde yanıt vermişlerdir. 8. Sınıflar daha yüksek

düzyeyde katılım göstermiştir. 7. Ve 8. Sınıf denek grupları arasında anlamlı bir farklılık yoktur. ($t=-1.33$; $p=.89$) Çıkan ortalamaları gözden geçirecek olursak 8. Sınıfların 7. Sınıflara göre derse olan ilgileri konuyu anlamayı kolaylaştırır.

Madde 5'te "Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretme ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteğim artar." 7.sınıf ($\bar{X}=4.36$) ve 8.sınıf ($\bar{X}=4.39$) grupları "kesinlikle katılıyorum" düzeyinde yanıt vermişlerdir. Denek grupları arasında anlamlı farklılaşma görülmemektedir($t=-.20$; $p=.84$). 7. Ve 8. Sınıf öğrenciler kendilerine değer verildiğinde öğrenme isteklerinin arttığı görüşündeler.

Madde 8'de "Sosyal Bilgiler dersine, sadece sınavlarda başarılı olmak için çalışırım." ifadesine 7. Sınıf ($\bar{X}=2.63$) 8. sınıf ($\bar{X}=2.67$) grupları "kararsızım" düzeyinde yanıt vermişlerdir. 7. Ve 8. Sınıf deneklerin görüşleri birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.($t=-.64$; $p=.19$). Denekler derse sadece sınavlar için değil aynı zamanda bilgileri öğrenmek için de öğrendikleri görüşündeler.

Madde 10'da"Okul dışında ders ile ilgili aldığım yardımlar(Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıımı etkiler." önermesine 7. sınıf ($\bar{X}=4.16$) ve 8.sınıf ($\bar{X}=4.05$) denek grupları "katılıyorum" düzeyinde görüş belirtmektedirler. Yapılan t sınavması denek görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir ($t=2.81$; $p=.00$). Deneklerin ekstradan aldıkları yardım ders başarıısını etkilediği görüşündedirler.

Madde 13'te "Sosyal Bilgiler dersinde hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler bizlerin gerçek başarıısını ölçmektedir." önermesine 7. Sınıf ($\bar{X}=4.00$) ve 8. Sınıf ($\bar{X}=4.06$) denek grupları "katılıyorum" düzeyinde görüş belirtmektedirler. Yapılan t sınavması sonucunda denek görüşleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($t=-.38$; $p=1.00$). Bu maddeyi 7. Sınıf ve 8. Sınıf deneklerin onaylama düzeyleri birbirine çok yakındır. Derste yapılan ölçme ve değerlendirmenin gerçek başarıyı ölçtüğü görüşündeler.

3 ÖZEL KURSA İLİŞKİN BULGULAR

3.1. ÖZEL KURSA GİDİP GİTMEME DEĞİŞKENE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIMI

Tablo 8: Özel Kursa Gidip Gitmeme Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı

Kademe	Özel Kursa Gidiyorum	Özel Kursa Gitmiyorum	Toplam
F	96	96	192
%	50	50	100

3.2. ÖZEL KURSA GİDİP GİTMEME DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU

Tablo 9: Özel Kursa Gidip Gitmeme Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu

MADDELER	Özel Kursa Gidip Gitmeme	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
1.Sosyal Bilgiler Dersine olan ilgim konuyu anlamamı kolaylaştırır.	Gidiyor	96	4.25	0.92	0.09	-.07	.35
	Gitmiyor	96	4.26	0.89	0.09		
2. Sosyal Bilgiler Dersi eleştirel yönünün gelişmesini ve yaratıcı düşünmemi sağlar.	Gidiyor	96	4.19	0.99	0.10	-.15	.25
	Gitmiyor	96	4.21	0.87	0.08		
3.Sosyal Bilgiler Dersi sosyal derslerin tümünü kapsadığı için ilgim daha fazladır.	Gidiyor	96	3.64	1.11	0.11	1.00	.47
	Gitmiyor	96	3.47	1.17	0.12		
4.Öğrencinin merkeze alındığı, aktif katılımın sağlandığı bir öğretim ortamı dersi severek öğrenmeme yardımcı olur.	Gidiyor	96	4.22	0.88	0.09	.39	.66
	Gitmiyor	96	4.17	0.96	0.09		
5.Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretme ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteğim artar.	Gidiyor	96	4.48	0.92	0.09	1.76	.43
	Gitmiyor	96	4.27	0.78	0.08		
6.Sosyal Bilgiler Dersi sayesinde araştırma yapma, karar verme, problem çözme gibi beceriler kazanırım.	Gidiyor	96	4.16	1.06	0.10	.95	.35
	Gitmiyor	96	4.01	1.20	0.12		

MADDELER	Özel Kursa Gidip Gitmeme	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
7.Sosyal Bilgiler Dersini seviyor olmam sınav başarıımı artırır.	Gidiyor	96	4.33	0.99	0.10	-.14	.53
	Gitmiyor	96	4.35	0.96	0.09		
8.Sosyal Bilgiler Dersine, sadece sınavlarda başarılı olmak için çalışırım.	Gidiyor	96	2.64	1.52	0.5	-.49	.09
	Gitmiyor	96	2.75	1.41	0.14		
9.Sosyal Bilgiler Dersinin ezbere yönelik olması derse olan ilgimi azaltır, bu yüzden soruları boş bırakırım.	Gidiyor	96	2.87	1.55	0.15	-.86	.24
	Gitmiyor	96	3.06	1.43	0.14		
10.Okul dışında dersi ile ilgili aldığım yardımlar(Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıımı etkiler.	Gidiyor	96	4.59	0.82	0.08	3.55	.00*
	Gitmiyor	96	4.08	1.13	0.11		
11.Derse karşı olumsuz tutum sergilediğim zaman notlarım düşer.	Gidiyor	96	4.08	1.21	0.12	-.42	.58
	Gitmiyor	96	4.15	1.15	0.11		
12.Sosyal Bilgiler Dersine karşı olumlu tutumum (anlıyorum, başarıyorum gibi) netlerimi artırır.	Gidiyor	96	4.29	0.91	0.09	.38	.76
	Gitmiyor	96	4.23	0.93	0,09		
13.Sosyal Bilgiler Dersinde hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler bizlerin gerçek başarısını ölçmektedir.	Gidiyor	96	4.04	1.14	0.11	.19	.35
	Gitmiyor	96	4.01	1.03	0.10		

MADDELER	Özel Kursa Gidip Gitmeme	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
14. Soru-cevap yöntemiyle derse olan ilgim ve derse olan katılımım artar.	Gidiyor	96	4.00	1.14	0.11	-1.04	.11
	Gitmiyor	96	4.15	0.92	0.09		
15.Sosyal Bilgiler Dersi ile ilgili soru çözmeyi çok severim.	Gidiyor	96	3.,65	1.36	0.13	-0.71	.23
	Gitmiyor	96	3.79	1.23	0.12		
16. Sosyal Bilgiler Dersine ait bilgilerimi artırmak için arkadaşlarımdan ve öğretmenlerimden sürekli yararlanırım.	Gidiyor	96	3.84	1.05	0.10	-0.78	.04*
	Gitmiyor	96	3.95	0.95	0.09		
17.Derste öğrendiklerimizin yaşamı olabildiğince kolaylaştıracağını düşünürüm.	Gidiyor	96	4.04	1.02	0.10	.28	.45
	Gitmiyor	96	4.00	1.00	0.10		
18. Sosyal Bilgiler Dersinde yapılan öğretici geziler derse olan ilgimi artırır.	Gidiyor	96	4.09	1.17	0.11	-0.25	.25
	Gitmiyor	96	4.13	1.06	0.10		
19. Sosyal Bilgiler Dersinde ders içerisinde soru-cevap, tartışma gibi yapılan etkinlikler derse katılımımı sağlar.	Gidiyor	96	4.31	1.01	0.10	-0.07	.12
	Gitmiyor	96	4.32	0.81	0.08		

MADDELER	Özel Kursa Gidip Gitmeme	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
20.Derste farklı materyallerin geliştirilmesi (slayt, tepegöz, harita, bilgisayar, gezi, gözlem vs.) ve bu materyallerin öğretmen tarafından kullanılması dersi anlamamda yardımcı olur.	Gidiyor	96	4.48	0.87	0.8	2.35	.01*
	Gitmiyor	96	4.14	1.13	0.11		
21.Sosyal Bilgiler Dersindeki ezbere dayalı, karmaşık bilgilerin kavram haritaları kullanılarak anlatılması öğrenmeyi kolaylaştırır.	Gidiyor	96	3.69	1.29	0.13	-1.40	.07
	Gitmiyor	96	3.94	1.16	0.1		
22.Derste öğrendiklerimin günlük hayatta kullanabilirim.	Gidiyor	96	4.03	1.06	0.10	.99	83
	Gitmiyor	96	4.17	0.97	0.09		
23.Sosyal Bilgiler Dersinde edindiğim bilgilerin günlük hayatta ve/veya daha sonraki hayatımda işime yarayacak olması derse olan ilgimi artırır.	Gidiyor	96	4.19	0.96	0.09	.51	1.00
	Gitmiyor	96	4.12	0.97	0.09		
24. İşbirliğine dayalı küme çalışmaları sosyal bilgiler dersini öğrenmeye yardımcı olur.	Gidiyor	96	3.95	0.96	0.09	.28	.79
	Gitmiyor	96	3.91	1.07	0.10		
25.Sosyal Bilgiler Dersinde öğretmene olan ilgim ders başarımları tamamen etkiler.	Gidiyor	96	3.92	1.20	0.12	-.54	.71
	Gitmiyor	96	4.02	1.19	0.12		

MADDELER	Özel Kursa Gidip Gitmeme	N	\bar{X}	SD	SE	T	P
26.Sosyal bilgiler dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansı etkili olur.	Gidiyor	96	4.44	0.88	0.08	1.54	.14
	Gitmiyor	96	4.23	1.12	0.11		
27.Öğretmenin konuyu iyi şekilde anlatması ve kısa notlar yazdırması öğrenmeyi kolaylaştırır.	Gidiyor	96	4.53	0.85	0.08	2.34	.07
	Gitmiyor	96	4.21	0.98	0.10		
28.Anlamadığım konuları öğretmene rahatlıkla sorabilirim.	Gidiyor	96	4.13	1.15	0.11	.69	.54
	Gitmiyor	96	4.02	1.12	0.12		
29.Her ünitenin başındaki öğreneceklerimiz kısmı konuyu öğrenme merakımı artırır.	Gidiyor	96	3.79	1.06	0.10	-1.47	.96
	Gitmiyor	96	4.02	1.09	0.11		
30.Ders kitaplarını yüzeysel ve yetersiz bulduğum için sadece ders kitaplarından yararlanmam.	Gidiyor	96	4.04	1.20	0.12	80	.80
	Gitmiyor	96	3.89	1.30	0.13		
31.Sosyal bilgiler dersi konularını önemli, işe yarar olduğunu düşünürüm.	Gidiyor	96	4.13	1.16	0.11	-1.74	.00*
	Gitmiyor	96	4.38	0.78	0.08		
32.Hata yapmaktan korkmam.	Gidiyor	96	3.52	1.40	0.14	.45	.73
	Gitmiyor	96	3.42	1.44	0.14		

*p<.05

Özel kursa gidip gitmeme değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında (Tablo 9) 10. ,16. ,20. ve 31. maddelerde denek görüşleri arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluştuğu görülmektedir ($p < .05$). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir

“Öğrencinin merkeze alındığı, aktif katılımın sağlandığı bir öğretim ortamı dersi severek öğrenmeye yardımcı olur.” (Md.4) önermesine gidiyor ($\bar{X} = 4.22$) “kesinlikle katılıyorum ve gitmiyorum ($\bar{X} = 4.17$) denek grupları “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Yapılan t sınavı denek görüşleri arasında anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir ($t = .39$; $p = .66$). Özel kursa giden öğrencilerin aktif katılımın fazla olduğu öğretim ortamında gitmeyenlere göre daha rahat öğrenim gördüğü görülmektedir.

“Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretme ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteği artar.” (Md.5) önermesine gidiyor ($\bar{X} = 4.48$) ve gitmiyor ($\bar{X} = 4.27$) denek grupları “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Yapılan t sınavı sonucunda denek görüşleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($t = 1.76$; $p = .43$). Bu maddeyi özel kursa giden deneklerin gitmeyenlere göre daha fazla düzeyde katılım gösterdikleri görülmektedir. Her iki denek grubu da yüksek katılım göstermişlerdir. Bunun sebebi, denek gruplarının kendine değer verildiğini hissettiği ortamlarda öğrenme isteğinin artmış olmasıdır.

“Okul dışında ders ile ilgili aldığım yardımlar (Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıyı etkiler.” (Md.10) önermesine gidiyor ($\bar{X} = 4.59$) “kesinlikle katılıyorum” ve gitmiyor ($\bar{X} = 4.08$) “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Yapılan t sınavı denek görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($t = 3.55$; $p = .00$). Deneklerin ekstrasından aldıkları yardım ders başarılarını olumlu yönde etkilemektedir. Özel kursa giden öğrencilerin katılım düzeyi ile gitmeyenler arasında belirgin fark görülmektedir. Özel kursa giden öğrencilerin başarısında gittikleri kursların etkisi fark edilir derecede görülmektedir.

“Sosyal Bilgiler dersinde hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler bizlerin gerçek başarıyı ölçmektedir.” (Md.13) önermesine gidiyor ($\bar{X} = 4.04$) ve gitmiyor ($\bar{X} = 4.01$) denek grupları “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Yapılan t sınavı sonucunda denek görüşleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($t = .19$; $p = .35$). Her iki denek grubu

birbirine yakın görüş belirtmiştir. Ölçme değerlendirme yönünde gerçek başarıyı ölçtüğü görüşündeler.

“Sosyal Bilgiler Dersine ait bilgilerimi artırmak için arkadaşlarımdan ve öğretmenlerimden sürekli yararlanırım.” (Md.16) önermesine gidiyor ($\bar{X} = 3.84$) ve gitmiyor ($\bar{X} = 3.95$) denek grupları “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmektedirler. Yapılan t sınavı ile denek görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. ($t = -.78$; $p = .04$). Deneklerin katılım ortalamalarına bakıldığında özel kursa gitmeyen denek grubun giden denek grubuna göre daha yüksek düzeyde katılım gösterdiği görülmektedir.

“Derste farklı materyallerin geliştirilmesi (slayt, tepegöz, harita, bilgisayar, gezi, gözlem vs.) ve bu materyallerin öğretmen tarafından kullanılması dersi anlamamda yardımcı olur.” (Md.20) önermesine yönelik olarak yapılan t testi sonucuna göre, gidiyor ($\bar{X} = 4.48$) “kesinlikle katılıyorum” ve gitmiyor ($\bar{X} = 4.14$) “katılıyorum” düzeyinde katılım göstermekte, katılım oranları açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermektedirler. t sınavı denek görüşleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir ($t = 2.35$; $p = .01$). Özel kursa giden denek grubu dersi daha iyi anlamak için özel kursa gitmeyen öğrencilere göre görsel materyalleri daha fazla tercih ettiği görülmektedir.

“Sosyal bilgiler dersi konularını önemli, işe yarar olduğunu düşünürüm.” (Md.31) önermesine yönelik olarak yapılan t testi sonucuna göre, gidiyor ($\bar{X} = 4.13$) “katılıyorum” ve gitmiyor ($\bar{X} = 4.38$) “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde katılım göstermekte, katılım oranları açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermektedirler. t sınavı denek görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. ($t = -.174$; $p = .00$). Özel kursa gitmeyen öğrenciler derste işlenen konuların işe yarar bilgiler olduğu görüşündeler.

4. ANNENİN EĞİTİM DURUMUNA İLİŞKİN BULGULAR

4.1. ANNENİN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIMI

Tablo 10: Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı

Annenin eğitim durumu	Hiçbir okul mezunu değil	İlkokul mezunu	Ortaokul-lise mezunu	Üniversite mezunu	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu	Toplam
f	2	80	86	22	2	192
%	1,0	41,7	44,8	11,5	1,0	100

4.2. ANNENİN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU

Tablo 11: Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu

MADDELER	Annenin eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
1.Sosyal Bilgiler Dersine olan ilgim konuyu anlamamı kolaylaştırır.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.85	1.34	0.50	4.46	.00*
	İlkokul mezunu	132	4.27	0.86	0.07		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.22	0.91	0.14		
	Üniversite mezunu	12	4.66	0.49	0.14		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu	1	1.00	.00	.00		
2.Sosyal Bilgiler dersi eleştirel yönünün gelişmesini ve yaratıcı düşünmemi sağlar.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.71	1.25	0.47	.81	.00*
	İlkokul mezunu	132	4.17	0.94	0.08		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.35	0.73	0.11		
	Üniversite mezunu	12	4.66	0.49	0.14		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		

MADDELER	Annenin eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
3.Sosyal Bilgiler Dersi sosyal derslerin tümünü kapsadığı için ilgim daha fazladır.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.71	1.11	0.42	2.61	.03*
	İlkokul mezunu	132	3.46	1.15	0.10		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.72	1.10	0.17		
	Üniversite mezunu	12	4.16	0.83	0.24		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		
4.Öğrencinin merkeze alındığı, aktif katılımın sağlandığı bir öğretim ortamı dersi severek öğrenmeye yardımcı olur.	Hiçbir okul mezunu değil	7	4.00	1.41	0.3	4.44	.00*
	İlkokul mezunu	132	4.18	0.89	0.07		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.20	0.88	0.13		
	Üniversite mezunu	12	4.75	0.45	0.1		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		
5.Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretim ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteğim artar.	Hiçbir okul mezunu değil	7	4.14	0.69	0.26	5.58	.00*
	İlkokul mezunu	132	4.37	0.86	0.07		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.37	0.74	0.11		
	Üniversite mezunu	12	4.91	0.28	0.08		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		

MADDELER	Annenin eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
6.Sosyal Bilgiler Dersi sayesinde araştırma yapma, karar verme, problem çözme gibi beceriler kazanırım.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.28	1.88	0.71	3.49	.00*
	İlkokul mezunu	132	4.09	1.11	0.09		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.12	1.04	0.16		
	Üniversite mezunu	12	4.58	0.51	0.14		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		
7.Sosyal Bilgiler Dersini seviyor olmam sınav başarıyı artırır.	Hiçbir okul mezunu değil	7	4.14	1.46	0.55	3.67	.00*
	İlkokul mezunu	132	4.37	0.96	0.8		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.25	0.83	0.13		
	Üniversite mezunu	12	4.66	0.65	0.18		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		
8.Sosyal Bilgiler Dersine, sadece sınavlarda başarılı olmak için çalışırım.	Hiçbir okul mezunu değil	7	2.14	1.46	0.55	1.77	.13
	İlkokul mezunu	132	2.73	1.42	0.12		
	Ortaokul- lise mezunu	40	2.95	1.55	0.24		
	Üniversite mezunu	12	1.91	1.44	0.41		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		

MADDELER	Annenin eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
9.Sosyal Bilgiler Dersinin ezbere yönelik olması derse olan ilgimi azaltır, bu yüzden soruları boş bırakırım.	Hiçbir okul mezunu değil	7	2.42	1.39	0.52	1.80	.13
	İlkokul mezunu	132	3.14	1.47	0.12		
	Ortaokul- lise mezunu	40	2.62	1.37	0.21		
	Üniversite mezunu	12	2.66	1.92	0.55		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		
10. Okul dışında ders ile ilgili aldığım yardımlar(Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıma etkiler.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.00	1.73	0.65	8.88	.00*
	İlkokul mezunu	132	4.43	0.89	0.17		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.12	1.09	0.07		
	Üniversite mezunu	12	5.00	0,00	0.00		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		
11.Derse karşı olumsuz tutum sergilediğim zaman notlarım düşer.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.85	1.46	0.55	2.49	.04*
	İlkokul mezunu	132	4.17	1.08	0.09		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.95	1.33	0.21		
	Üniversite mezunu	12	4.50	1.16	0.33		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		

MADDELER	Annenin eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
12.Sosyal Bilgiler Dersine karşı olumlu tutumum (anlıyorum, başarıyorum gibi) netlerimi artırır.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.71	0,95	0,35	6,08	.00*
	İlkokul mezunu	132	4.34	0.89	0.07		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.02	0.41	0.14		
	Üniversite mezunu	12	4.75	0.95	0.13		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		
13.Sosyal Bilgiler Dersinde hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler bizlerin gerçek başarısını ölçmektedir.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.57	1.27	0.48	2.01	.09
	İlkokul mezunu	132	4.01	1.09	0.09		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.02	1.09	0.17		
	Üniversite mezunu	12	4.58	0.59	0.14		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	2.00	.00	.00		
14.Soru-cevap yöntemiyle derse olan ilgim ve derse olan katılımım artar.	Hiçbir okul mezunu değil	7	4.28	0.75	0.28	.74	.56
	İlkokul mezunu	132	4.07	1.12	0.09		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.97	0.84	0.13		
	Üniversite mezunu	12	4.41	0.79	0.22		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	3.00	.00	.00		

MADDELER	Annenin eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
15.Sosyal Bilgiler Dersi ile ilgili soru çözmeyi çok severim.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.57	1.51	0.57	.99	.40
	İlkokul mezunu	132	3.76	1.24	0.10		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.45	1.61	0.23		
	Üniversite mezunu	12	4.25	1.21	0.35		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	4.00	.00	.00		
16.Sosyal Bilgiler Dersine ait bilgilerimi artırmak için arkadaşlarımdan ve öğretmenlerimden sürekli yararlanırım.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.85	0.89	0.34	.48	.74
	İlkokul mezunu	132	3.93	0.98	0.08		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.77	1.04	0.16		
	Üniversite mezunu	12	3.91	1.24	0.35		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	5.00	.00	.00		
17.Derste öğrendiklerimizin yaşamı olabildiğince kolaylaştıracağımı düşünürüm.	Hiçbir okul mezunu değil	7	4.28	0.48	0.18	1.88	.11
	İlkokul mezunu	132	3.96	1.06	0.09		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.92	0.94	0.14		
	Üniversite mezunu	12	4.75	0.45	0.13		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	4.00	.00	.00		

MADDELER	Annenin eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
18.Sosyal Bilgiler Dersinde yapılan öğretici geziler derse olan ilgimi artırır.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.71	0.75	0.28	1.20	.31
	İlkokul mezunu	132	4.21	1.07	0.09		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.87	1.27	0.19		
	Üniversite mezunu	12	4.16	1.22	0.36		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	3.00	.00	.00		
19.Sosyal Bilgiler Dersinde ders içerisinde soru-cevap, tartışma gibi yapılan etkinlikler derse katılımımı sağlar.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.71	1.38	0.52	2.70	.03*
	İlkokul mezunu	132	4.33	0.92	0.08		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.35	0.83	0.13		
	Üniversite mezunu	12	4.58	0.51	0.14		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	2.00	.00	.00		
20.Derste farklı materyallerin geliştirilmesi (slayt, tepegöz, harita, bilgisayar, gezi, gözlem vs.) ve bu materyallerin öğretmen tarafından kullanılması dersi anlamamda yardımcı olur.	Hiçbir okul mezunu değil	7	4.14	1.46	0.55	3.72	.00*
	İlkokul mezunu	132	4.39	0.93	0.08		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.10	1.17	0.18		
	Üniversite mezunu	12	4.58	0.51	0.14		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		

MADDELER	Annenin eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
21.Sosyal Bilgiler Dersindeki dayalı, bilgilerin haritaları anlatılması öğrenmemi kolaylaştırır.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.47	1.27	0.,48	1.65	.16
	İlkokul mezunu	132	3.87	1.28	0.11		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.60	1.12	0.17		
	Üniversite mezunu	12	4.33	0.65	0.18		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	2.00	.00	.00		
22.Derste öğrendiklerimin günlük hayatta kullanabilirim.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.57	1.39	0.52	.91	.45
	İlkokul mezunu	132	4.14	1.00	0.08		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.05	1.06	0.16		
	Üniversite mezunu	12	4.25	0.75	0.20		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	3.00	.00	.00		
23.Sosyal Bilgiler Dersinde edindiğim bilgilerin günlük hayatta ve/veya daha sonraki hayatımda işime yarayacak olması derse olan ilgimi artırır.	Hiçbir okul mezunu değil	7	4.00	1.52	0.57	.38	.82
	İlkokul mezunu	132	4.21	0.94	0.08		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.05	0.87	0.13		
	Üniversite mezunu	12	4.00	1.27	0.36		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	4.00	.00	.00		

MADDELER	Annenin eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
24.İşbirliğine dayalı küme çalışmaları sosyal bilgiler dersini öğrenmeme yardımcı olur.	Hiçbir okul mezunu değil	7	4.14	0.89	0.34	.91	.45
	İlkokul mezunu	132	3.87	1.07	0.09		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.95	0.87	0.13		
	Üniversite mezunu	12	3.33	0.77	0.22		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	5.00	.00	.00		
25.Sosyal Bilgiler Dersinde öğretmene olan ilgin ders başarımlı tamamen etkiler.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.71	1.11	0.42	.35	4.86
	İlkokul mezunu	132	3.95	1.18	0.10		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.97	1.36	0.21		
	Üniversite mezunu	12	4.33	0.88	0.25		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	4.00	.00	.00		
26.Sosyal bilgiler dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansı etkili olur.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.42	1.81	0.68	2.28	.06
	İlkokul mezunu	132	4.37	0.95	0.08		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.32	0.99	0.15		
	Üniversite mezunu	12	4.66	0.88	0.25		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	3.00	.00	.00		

MADDELER	Annenin eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
27. Öğretmenin konuyu iyi şekilde anlatması ve kısa notlar yazdırması öğrenmemi kolaylaştırır.	Hiçbir okul mezunu değil	7	4.00	1.00	0.37	3.19	.01*
	İlkokul mezunu	132	4.42	0.92	0.08		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.20	0.96	0.15		
	Üniversite mezunu	12	4.83	0.38	0.11		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	2.00	.00	.00		
28.Anlamadığım konuları öğretmenime rahatlıkla sorabilirim.	Hiçbir okul mezunu değil	7	4.42	0.53	.20	2.42	05
	İlkokul mezunu	132	4.12	1.13	0.09		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.90	1.21	0.19		
	Üniversite mezunu	12	3.25	0.86	0.25		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		
29.Her ünitenin başındaki öğreneceklerimiz kısmı konuyu öğrenme merakımı artırır.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.71	1.38	0.52	1.47	.21
	İlkokul mezunu	132	3.95	1.05	0.09		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.62	1.19	0.18		
	Üniversite mezunu	12	4.41	0.65	0.19		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	4.00	.00	.00		

MADDELER	Annenin eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
30.Ders kitaplarını yüzeysel ve yetersiz bulduğum için sadece ders kitaplarından yararlanmam.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.42	1.81	0.68	.94	.43
	İlkokul mezunu	132	3.91	1.28	0.11		
	Ortaokul- lise mezunu	40	4.17	1.05	0.16		
	Üniversite mezunu	12	4.25	1.21	0.35		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	3.00	.00	.00		
31.Sosyal bilgiler dersi konularını önemli, işe yarar olduğunu düşünürüm.	Hiçbir okul mezunu değil	7	4.71	0.48	0.18	3.87	.00*
	İlkokul mezunu	132	4.34	0.95	0.08		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.87	1.13	0.17		
	Üniversite mezunu	12	4.58	0.66	0.19		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	2.00	.00	.00		
32.Hata yapmaktan korkmam.	Hiçbir okul mezunu değil	7	3.85	1.46	0.55	1.59	.17
	İlkokul mezunu	132	3.49	1.36	0.11		
	Ortaokul- lise mezunu	40	3.60	1.44	0.22		
	Üniversite mezunu	12	2.83	1.80	0.51		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	1	1.00	.00	.00		

*p<.05

Annenin eğitim durumu değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında (Tablo 11) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 19, 20, 27, ve 31. maddelerde denek görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p < .05$). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir

Madde 1’de “Sosyal Bilgiler dersine olan ilgim konuyu anlamamı kolaylaştırır.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 3.85$)” katılıyorum”, İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.27$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.22$) Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.66$) “ kesinlikle katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 1.00$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir.. İleri öğrenim gören grup diğer gruplara göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir ($f=4.46$; $p=.00$). Annesi üniversite mezunu olan grup diğer gruplara göre daha yüksek düzeyde katılım göstermiştir. Annenin eğitim düzeyi ile öğrencinin derse olan ilgi arasında ilişki olduğu görülmektedir.

Madde 2’de “Sosyal Bilgiler dersi eleştirel yönünün gelişmesini ve yaratıcı düşünmemi sağlar.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 3.71$), İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.17$) “ katılıyorum”, Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.35$) Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.66$) “ kesinlikle katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 1.00$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. İleri öğrenim gören grup diğer gruplara göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir ($f=4.81$; $p=.00$). Gruplar arasında anlamlı farklılık vardır. Annesi ortaokul ve üniversite mezunu olan grubun katılımı diğerlerine göre daha fazladır.

Madde 3’te “Sosyal Bilgiler dersi sosyal derslerin tümünü kapsadığı için ilgim daha fazladır.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 3.71$), İlkokul mezunu ($\bar{X} = 3.46$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 3.72$) Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.16$) “ katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 1,00$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. İleri öğrenim gören grup diğer gruplara göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir ($f=4.81$; $p=.00$). İleri düzeyde öğrenim görenlerin dışında diğer gruplar katılıyorum görüşünü belirtmişlerdir. Gruplar, sosyal bilgiler dersinin kapsamının geniş olması derse olan ilgiyi artırdığı yönde görüş belirtmişlerdir.

Madde 4'te “ Öğrencinin merkeze alındığı, aktif katılımın sağlandığı bir öğretim ortamı dersi severek öğrenmeye yardımcı olur.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 4.00$), İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.18$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.20$) “katılıyorum” Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.75$) “ kesinlikle katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 1.00$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. İleri öğrenim gören grup diğer gruplara göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. ($f=4.44$; $p=.00$). Annenin eğitim durumu üniversite mezunu olan öğrencilerin katılım düzeyi diğerlerine göre çok fazladır. Üniversite mezunu annelerin öğrencinin aktif katılımını sağlayarak öğrenme ortamını düzenlemesi belki de derste de aynı ortamın olması öğrencilerin severek öğrenmeye yardımcı oluyor olabilir.

Madde 5'te “Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretme ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteğim artar.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 4.14$) “ katılıyorum”, İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.37$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.37$) Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.91$) “kesinlikle katılıyorum” , İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 1.00$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=5.58$; $p=.00$). Üniversite mezunu olan grupla diğer grupların arasında anlam düzeyinde çok fazla fark görülmektedir. Üniversite mezunu annenin çocuğu düşüncelerine değer verildiği, kendisine saygı duyulduğu bir ortamda eğitim alması dersi öğrenme isteğinin daha fazla olduğu görüşündedir.

Madde 6'da “Sosyal Bilgiler dersi sayesinde araştırma yapma, karar verme, problem çözme gibi beceriler kazanırım.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 3.28$) “kararsızım”, İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.09$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.12$) “ katılıyorum”, Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.58$) “kesinlikle katılıyorum” , İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 1.00$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=3.49$; $p=.00$). Üniversite mezunu olan grupla diğer grupların arasında anlam düzeyinde çok fazla fark görülmektedir. Öğrencilerin bu becerileri sosyal bilgiler

dersi sayesinde kazandıkları görüşündedirler, fakat İleri düzeyde öğrenim gören öğrenciler aynı görüşte değillerdir.

Madde 7’de “Sosyal Bilgiler Dersini seviyor olmam sınav başarıımı artırır.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} =4.14$) “katılıyorum” , İlkokul mezunu ($\bar{X} =4.37$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} =4.25$), Üniversite mezunu ($\bar{X} =4.66$) “kesinlikle katılıyorum” , İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} =1.00$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=3.67$; $p=.00$). İleri düzey öğrenim mezunu olan annelerin çocukları aynı görüşte olmadıkları görülmektedir.

Madde 10’da “Okul dışında ders ile ilgili aldığım yardımlar(Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıımı etkiler.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} =3.00$) “kararsızım” , İlkokul mezunu ($\bar{X} =4.43$) “kesinlikle katılıyorum” , Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} =4.12$)” katılıyorum” , Üniversite mezunu ($\bar{X} =5.00$) “kesinlikle katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} =1.00$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=8.88$; $p=.00$). Üniversite mezunu olan denek gruplarının bu maddeye katılımı tamdır. Annelerin öğrencilerin ders dışı almış oldukları yardımların öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğunu bilmeleri, çocuklarını bu tür yardımlara yönlendirmektedirler.

Madde 11’de“Derse karşı olumsuz tutum sergilediğim zaman notlarım düşer.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} =3.85$), İlkokul mezunu ($\bar{X} =4.17$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} =3.95$)” katılıyorum” , Üniversite mezunu ($\bar{X} =4.50$) “kesinlikle katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} =1.00$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=2.49$; $p=.04$). En fazla katılımı üniversite mezunu olan denek grubunda görülmektedir. Olumsuz düşüncenin başarı üzerinde etkili olduğunun farkındadırlar.

Madde 12’de“Sosyal Bilgiler dersine karşı olumlu tutumum (anlıyorum, başarıyorum gibi) netlerimi artırır.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} =3.71$) “katılıyorum”, İlkokul mezunu ($\bar{X} =4.34$) “kesinlikle katılıyorum”,

Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.02$)” katılıyorum” , Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.75$) “kesinlikle katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 1.00$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=6.08$; $p=.00$). grupların düşünceleri arasındaki fark çok fazladır. Bu görüşe en çok üniversite mezunu olan denek grubu katılmıştır. Derste başarılı olmak isteyen öğrenciler derse karşı olumlu tutum geliştirmeleri gerektiği anlaşılmaktadır.

Madde 19’da “Sosyal Bilgiler dersinde ders içerisinde soru-cevap, tartışma gibi yapılan etkinlikler derse katılımı sağlar.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 3.71$) “katılıyorum”, İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.33$) , Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.35$), Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.58$) “kesinlikle katılıyorum” ,İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 2.00$) “katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=2.70$; $p=.03$). Deneklerden üniversite mezunu olan grubun bu maddeye katılımı daha fazladır. İleri öğrenim mezunu olan grubun bu görüşe katılmadığı görülmektedir.

Madde 20’de “Derste farklı materyallerin geliştirilmesi (slayt, tepegöz, harita, bilgisayar, gezi, gözlem vs.) ve bu materyallerin öğretmen tarafından kullanılması dersi anlamamda yardımcı olur.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 4.14$) “katılıyorum”, İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.39$) “kesinlikle katılıyorum” , Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.10$) “katılıyorum” , Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.58$) “kesinlikle katılıyorum” ,İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 1.00$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=3.72$; $p=.00$). İleri öğrenim gören grup için öğretmenin materyal kullanımı dersi anlamasında yardımcı olmadığı görüşündedir. Ama diğer gruplar bu maddeye katılmaktadır. Öğrenciler için derste farklı materyal kullanımı dersi anlamayı kolaylaştırıyor olabilir.

Madde 27’de “ Öğretmenin konuyu iyi şekilde anlatması ve kısa notlar yazdırması öğrenimi kolaylaştırır.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 4.00$) “katılıyorum” , İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.42$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.20$), Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.83$) “ kesinlikle katılıyorum” ,İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 2.00$) “katılmıyorum” düzeyinde yanıt

vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=3.19$; $p=.01$). Üniversite mezunu denekler bu maddeye neredeyse tam katılım gösterirken ileri düzey öğrenim gören grup katılım göstermemektedir.

Madde 31’de “Sosyal bilgiler dersi konularını önemli, işe yarar olduğunu düşünürüm.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} =4.71$), İlkokul mezunu ($\bar{X} =4.34$) “kesinlikle katılıyorum”, Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} =3.87$) “katılıyorum”, Üniversite mezunu ($\bar{X} =4.58$) “kesinlikle katılıyorum” ,İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} =2.00$) “katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=3.87$; $p=.00$). Her grup bu maddeye aynı düzeyde katılmamakta. Konuların önem derecesi kişinin ilgisi, merakı, sevgisi gibi birçok faktör etkiliyor olabilir.

5. BABANIN EĞİTİM DURUMUNA İLİŞKİN BULGULAR

5. 1. BABANIN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIMI

Tablo 12: Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı

Babanın eğitim durumu	Hiçbir okul mezunu değil	İlkokul mezunu	Ortaokul- lise mezunu	Üniversite mezunu	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu	Toplam
F	2	80	86	22	2	192
%	1,0	41,7	44,8	11,5	1,0	100

5. 2. BABANIN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU

Tablo 13: Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu

MADDELER	Babanın eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
1. Sosyal Bilgiler Dersine olan ilgim konuyu anlamamı kolaylaştırır.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.50	.70	.50	2.09	.08
	İlkokul mezunu	80	4.30	.86	.09		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.22	.95	.10		
	Üniversite mezunu	22	4.36	.72	.15		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu	2	2.50	2.12	1.50		
2.Sosyal Bilgiler Dersi eleştirel yönümün gelişmesini ve yaratıcı düşünmemi sağlar.	Hiçbir okul mezunu değil	2	3.00	1.41	1.00	3.08	.01*
	İlkokul mezunu	80	4.30	.84	.09		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.15	.96	.10		
	Üniversite mezunu	22	4.36	.78	.16		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.50	2.12	1.50		
3. Sosyal Bilgiler Dersi sosyal derslerin tümünü kapsadığı için ilgim daha fazladır.	Hiçbir okul mezunu değil	2	3.00	1.41	1.00	1.72	.14
	İlkokul mezunu	80	3.43	1.15	.12		
	Ortaokul- lise mezunu	86	3.72	1.05	.11		
	Üniversite mezunu	22	3.59	1.33	.28		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.00	1.41	1.00		

MADDELER	Babanın eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
4.Öğrencinin merkeze alındığı, aktif katılımın sağlandığı bir öğretim ortamı dersi severek öğrenmeye yardımcı olur.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.50	.70	.50	2.42	.04*
	İlkokul mezunu	80	4.10	.94	.10		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.29	.86	.09		
	Üniversite mezunu	22	4.36	.84	.18		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.50	2.12	1.50		
5.Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretim ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteğim artar.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.00	.00	.00	1.74	.14
	İlkokul mezunu	80	4.32	.86	.09		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.43	.81	.08		
	Üniversite mezunu	22	4.54	.80	.17		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.00	2.82	2.00		
6.Sosyal Bilgiler Dersi sayesinde araştırma yapma, karar verme, problem çözme gibi beceriler kazanırım.	Hiçbir okul mezunu değil	2	3.50	2.12	1.50	1.81	.12
	İlkokul mezunu	80	3.98	1.08	.12		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.15	1.16	.12		
	Üniversite mezunu	22	4.40	.95	.20		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.50	2.12	1.50		
7.Sosyal Bilgiler Dersini seviyor olmam sınav başarımları artırır.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.50	.70	.50	1.98	.09
	İlkokul mezunu	80	4.35	.99	.11		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.33	.96	.10		
	Üniversite mezunu	22	4.50	.74	.15		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.50	2.12	1.50		

MADDELER	Babanın eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
8.Sosyal Bilgiler Dersine, sadece sınavlarda başarılı olmak için çalışırım.	Hiçbir okul mezunu değil	2	2.50	.70	.50	.62	.64
	İlkokul mezunu	80	2.56	1.40	.15		
	Ortaokul- lise mezunu	86	2.75	1.48	.16		
	Üniversite mezunu	22	3.04	1.70	.36		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.00	1.41	1.00		
9.Sosyal Bilgiler Dersinin ezbere yönelik olması derse olan ilgimi azaltır, bu yüzden soruları boş bırakırım.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.00	.00	.00	.55	.69
	İlkokul mezunu	80	2.97	1.50	.16		
	Ortaokul- lise mezunu	86	3.01	1.48	.15		
	Üniversite mezunu	22	2.77	1.60	.34		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.00	1.41	1.00		
10. Okul dışında ders ile ilgili aldığım yardımlar(Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıyı etkiler.	Hiçbir okul mezunu değil	2	3.00	1.41	1.00	5.87	.00*
	İlkokul mezunu	80	4.31	.97	.10		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4,37	1,01	.10		
	Üniversite mezunu	22	4.68	.77	.16		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	1.50	.70	.50		
11.Derse karşı olumsuz tutum sergilediğim zaman notlarım düşer.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.00	.00	.00	1.45	.21
	İlkokul mezunu	80	4.01	1.24	.13		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.19	1.08	.11		
	Üniversite mezunu	22	4.36	1.21	.25		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.45	2.32	.35		

MADDELER	Babanın eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
12.Sosyal Bilgiler Dersine karşı olumlu tutumum (anlıyorum, başarıyorum gibi) netlerimi artırır.	Hiçbir okul mezunu değil	2	3.00	1.41	1.00	2.95	.02*
	İlkokul mezunu	80	4.17	.99	.11		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.32	.83	.08		
	Üniversite mezunu	22	4.59	.59	.12		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.00	2.82	2.00		
13.Sosyal Bilgiler Dersinde hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler bizlerin gerçek başarısını ölçmektedir.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.00	.00	.00	1.96	.10
	İlkokul mezunu	80	3.91	1.14	.12		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.06	1.03	.11		
	Üniversite mezunu	22	4.40	.95	.20		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.50	.70	.50		
14.Soru-cevap yöntemiyle derse olan ilgilim ve derse olan katılımım artar.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.00	.00	.00	.57	.67
	İlkokul mezunu	80	4.02	1.12	.12		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.18	.93	.10		
	Üniversite mezunu	22	3.90	1.19	.25		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.50	.70	.50		
15.Sosyal Bilgiler Dersi ile ilgili soru çözmeyi çok severim.	Hiçbir okul mezunu değil	2	3.00	1.41	1.00	.96	.42
	İlkokul mezunu	80	3.92	1.20	.13		
	Ortaokul- lise mezunu	86	3.58	1.33	.14		
	Üniversite mezunu	22	3.59	1.53	.32		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	4.00	.00	.00		

MADDELER	Babanın eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
16.Sosyal Bilgiler Dersine ait bilgilerimi artırmak için arkadaşlarımdan ve öğretmenlerimden sürekli yararlanırım.	Hiçbir okul mezunu değil	2	3.00	1.41	1.00	.54	.70
	İlkokul mezunu	80	3.87	1.04	.11		
	Ortaokul- lise mezunu	86	3.95	.96	.10		
	Üniversite mezunu	22	3.90	.92	.19		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.50	2.12	1.50		
17.Derste öğrendiklerimizin yaşamı olabildiğince kolaylaştıracağımı düşünürüm.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.00	.00	.00	2.08	.08
	İlkokul mezunu	80	3.82	1.12	.12		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.10	.93	.10		
	Üniversite mezunu	22	4.45	.80	.17		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.50	.70	.50		
18.Sosyal Bilgiler Dersinde yapılan öğretici geziler derse olan ilgimi artırır.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.00	.00	.00	.59	.66
	İlkokul mezunu	80	4.00	1.22	.13		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.19	1.02	.11		
	Üniversite mezunu	22	4.27	1.12	.23		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.50	.70	.50		
19.Sosyal Bilgiler Dersinde ders içerisinde soru-cevap, tartışma gibi yapılan etkinlikler derse katılımımı sağlar.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.00	.00	.00	1.13	.34
	İlkokul mezunu	80	4.31	.96	.10		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.36	.94	.10		
	Üniversite mezunu	22	4.31	.56	.12		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.00	1.41	1.00		

MADDELER	Babanın eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
20.Derste farklı materyallerin geliştirilmesi (slayt, tepegöz, harita, bilgisayar, gezi, gözlem vs.) ve bu materyallerin öğretmen tarafından kullanılması dersi anlamamda yardımcı olur.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.50	.70	.50	1.89	.11
	İlkokul mezunu	80	4.36	.94	.10		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.26	1.12	.12		
	Üniversite mezunu	22	4.50	.67	.14		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.50	2.12	1.50		
21.Sosyal Bilgiler Dersindeki ezbere dayalı, karmaşık bilgilerin kavram haritaları kullanılarak anlatılması öğrenmemi kolaylaştırır.	Hiçbir okul mezunu değil	2	3.50	2.12	1.50	1.25	.29
	İlkokul mezunu	80	3.97	1.19	.13		
	Ortaokul- lise mezunu	86	3.68	1.27	.13		
	Üniversite mezunu	22	3.95	1.13	.24		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.50	.70	.50		
22.Derste öğrendiklerimin günlük hayatta kullanabilirim.	Hiçbir okul mezunu değil	2	2.50	2.12	1.50	2.40	.05
	İlkokul mezunu	80	4.20	.94	.10		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.13	.97	.10		
	Üniversite mezunu	22	3.86	1.24	.26		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.00	.00	.00		
23.Sosyal Bilgiler Dersinde edindiğim bilgilerin günlük hayatta ve/veya daha sonraki hayatımda işime yarayacak olması derse olan ilgimi artırır.	Hiçbir okul mezunu değil	2	2.50	2.12	1.50	2.37	.05
	İlkokul mezunu	80	4.16	.99	.11		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.27	.82	.08		
	Üniversite mezunu	22	3.86	1.20	.25		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	4.00	.00	.00		

MADDELER	Babanın eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
24.İşbirliğine dayalı küme çalışmaları sosyal bilgiler dersini öğrenmeme yardımcı olur.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.50	.70	.50	1.26	.38
	İlkokul mezunu	80	3.75	1.13	.12		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.06	.93	.10		
	Üniversite mezunu	22	4.04	.84	.17		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	4.00	1.41	1.00		
25.Sosyal Bilgiler Dersinde öğretmene olan ilgim ders başarımları tamamen etkiler.	Hiçbir okul mezunu değil	2	3.00	1.41	1.00	1.70	.15
	İlkokul mezunu	80	4.00	1.18	.13		
	Ortaokul- lise mezunu	86	3.83	1.24	.13		
	Üniversite mezunu	22	4.50	1.01	.21		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	4.00	.00	.00		
26.Sosyal bilgiler dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansı etkili olur.	Hiçbir okul mezunu değil	2	2.50	2.12	1.50	2.71	.03*
	İlkokul mezunu	80	4.27	1.00	.11		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.39	1.00	.10		
	Üniversite mezunu	22	4.63	.78	.16		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.50	.70	.50		
27.Öğretmenin konuyu iyi şekilde anlatması ve kısa notlar yazdırması öğrenmeyi kolaylaştırır.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.50	.70	.50	3.04	.01*
	İlkokul mezunu	80	4.22	1.09	.12		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.43	.80	.08		
	Üniversite mezunu	22	4.1	.50	.10		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.00	1.41	1.00		

MADDELER	Babanın eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
28.Anlamadığım konuları öğretmenime rahatlıkla sorabilirim.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.00	.00	.00	1.01	.39
	İlkokul mezunu	80	4.11	1.11	.12		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.10	1.14	.12		
	Üniversite mezunu	22	4.00	1.15	.24		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.50	2.12	1.50		
29.Her ünitenin başındaki öğreneceklerimiz kısmı konuyu öğrenme merakımı artırır.	Hiçbir okul mezunu değil	2	3.50	2.12	1.50	.38	.82
	İlkokul mezunu	80	3.82	1.12	.12		
	Ortaokul- lise mezunu	86	3.97	1.08	.11		
	Üniversite mezunu	22	4.00	.92	.19		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.50	.70	.50		
30.Ders kitaplarını yüzeysel ve yetersiz bulduğum için sadece ders kitaplarından yararlanmam.	Hiçbir okul mezunu değil	2	2.50	2.12	1.50	.78	.53
	İlkokul mezunu	80	3.96	1.27	.14		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.00	.17	.12		
	Üniversite mezunu	22	4.04	1.46	.31		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.50	.70	.50		
31.Sosyal bilgiler dersi konularını önemli, işe yarar olduğunu düşünürüm.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.50	.70	.50	1.20	.31
	İlkokul mezunu	80	4.35	.96	.10		
	Ortaokul- lise mezunu	86	4.17	1.03	.11		
	Üniversite mezunu	22	4.36	.95	.20		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	3.00	1.41	1.00		

MADDELER	Babanın eğitim durumu	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
32.Hata yapmaktan korkmam.	Hiçbir okul mezunu değil	2	4.50	.70	.50	1.68	.15
	İlkokul mezunu	80	3.7	1.37	.15		
	Ortaokul- lise mezunu	86	3.52	1.36	.14		
	Üniversite mezunu	22	2.95	1.70	.36		
	İleri öğrenim (yüksek lisans doktora)	2	2.00	1.41	1.00		

*p<.05

Babanın eğitim durumu değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında (Tablo 13) 2, 4, 10, 12, 26 ve 27. maddelerde denek görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (p<.05). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

Madde 2’de “Sosyal Bilgiler dersi eleştirel yönünün gelişmesini ve yaratıcı düşünmemi sağlar.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil (\bar{X} =3.00) “kararsızım”, İlkokul mezunu (\bar{X} =4.30) “ kesinlikle katılıyorum”, Ortaokul- lise mezunu (\bar{X} =4.15) “katılıyorum” Üniversite mezunu (\bar{X} =4.36) “ kesinlikle katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu (\bar{X} =2.50) “kararsızım” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık görülmektedir. (f=3.08; p=.01). Üniversite mezunu olan denekler bu maddeye yüksek katılım gösterirken hiçbir okul mezunu olmayanlar kararsız kalmışlardır.

Madde 4’te “. Öğrencinin merkeze alındığı, aktif katılımın sağlandığı bir öğretim ortamı dersi severek öğrenmeye yardımcı olur.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil (\bar{X} =4.50) “kesinlikle katılıyorum”, İlkokul mezunu (\bar{X} =4.10) “katılıyorum”, Ortaokul- lise mezunu (\bar{X} =4.29) Üniversite mezunu (\bar{X} =4.36) “ kesinlikle katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu (\bar{X} =2.50) “kararsızım” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. (f=4.42; p=.04). Babanın eğitim durumu üniversite mezunu olan öğrencilerin katılım düzeyi diğerlerine göre çok fazladır. Babaları üniversite mezunu olan öğrencinin öğrenmeyi aktif olarak katılımını sağlayarak öğrenme ortamını

düzenlemesi belki de derste de aynı ortamın olması öğrencilerin dersi severek öğrenmeye yardımcı olduğunu düşünüyor olabilir.

Madde 10'da “Okul dışında ders ile ilgili aldığım yardımlar(Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıyı etkiler.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 3.00$) “kararsızım”, İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.31$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.37$), Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.68$) “kesinlikle katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 1.50$) “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=5.87$; $p=.00$). Üniversite mezunu grubu bu maddeye yüksek düzeyde katılırken hiçbir okul mezunu olan grup kararsız kalmıştır. Derse yönelik çalışmaları ister öğrenci kendisi çalışsın isterse dışarıdan ekstra yardım alsın bütün her şey öğrencinin kendisinde bitter. Başarılı olmak isteyen öğrenci sorumluluğun farkında olup çalışmalarını ona göre yapmış olması gerekir.

Madde 11'de“Derse karşı olumsuz tutum sergilediğim zaman notlarım düşer.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 4.00$), İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.01$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.19$)” katılıyorum”, Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.36$) “kesinlikle katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 2.50$) “kararsızım” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=6.08$; $p=.00$). Olumsuz tutum sergilemek ders başarısını etkilediği gibi derse karşı istekliliği de etkiliyor olabilir.

Madde 12'de“Sosyal Bilgiler dersine karşı olumlu tutumum (anlıyorum, başarıyorum gibi) netlerimi artırır.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 3.00$) “kararsızım”, İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.17$) “katılıyorum”, Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.32$), Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.59$) “kesinlikle katılıyorum”, İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 3.00$) “kararsızım” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=2.95$; $p=.02$). Sosyal bilgiler dersini anlıyorum, dersi çok seviyorum, başaracağım gibi olumlu kavramları sürekli tekrar edilmesi çözülen soruların doğru çıkma olasılığı yüksek olabilir.

Madde 26'da “ Sosyal bilgiler dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansı etkili olur.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 2.50$) “kararsızım” , İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.27$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.39$), Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.63$) “ kesinlikle katılıyorum” ,İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 3.50$) “katılıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=2.71$; $p=.03$). Öğretmenlerin kullandıkları anlatım yöntemi, sınıf içinde yaptığı aktiviteler, beden dilini iyi kullanması dersin eğlenceli geçmesini sağlıyor olabilir.

Madde 27'de “Öğretmenin konuyu iyi şekilde anlatması ve kısa notlar yazdırması öğrenmeyi kolaylaştırır.” ifadesine Hiçbir okul mezunu değil ($\bar{X} = 4.50$), İlkokul mezunu ($\bar{X} = 4.22$), Ortaokul- lise mezunu ($\bar{X} = 4.43$), Üniversite mezunu ($\bar{X} = 4.81$) “ kesinlikle katılıyorum” ,İleri öğrenim (yüksek lisans doktora) mezunu ($\bar{X} = 3.00$) “katılmıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=3.04$; $p=.01$).üniversite mezunu grubun bu maddeye katılım düzeyi çok yüksektir.

6. SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET İLİŞKİN BULGULAR

6.1. SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET DEĞİŞKENİNE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIMI

Tablo 14: Sosyal Bilgiler Testindeki Net Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı

Sosyal Netler	0-4 net	5-9 net	10-14 net	15 ve üzeri net	Toplam
f	1	19	93	79	192
%	,5	9,9	48,4	41,1	100

6.2. SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU

Tablo 15: Sosyal Bilgiler Testindeki Net Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu

MADDELER	Sosyal Net	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
1.Sosyal Bilgiler Dersine olan ilginin konuyu anlamamı kolaylaştırır.	0-4	1	5.00	.00	.00	1,59	.19
	5-9	19	4.05	.70	.16		
	10-14	93	4.16	.90	.09		
	15 ve üzeri	79	4.40	.95	.10		
2.Sosyal Bilgiler Dersi eleştirel yönünün gelişmesini ve yaratıcı düşünmemi sağlar.	0-4	1	4.00	.00	.00	2,99	.03*
	5-9	19	3.63	1.30	.29		
	10-14	93	4.22	.80	.08		
	15 ve üzeri	79	4.32	.92	.10		
3.Sosyal Bilgiler Dersi sosyal derslerin tümünü kapsadığı için ilginin daha fazladır.	0-4	1	4.00	.00	.00	.41	.74
	5-9	19	3.57	1.12	.25		
	10-14	93	3.47	1.12	.11		
	15 ve üzeri	79	3.65	1.18	.13		
4.Öğrencinin merkeze alındığı, aktif katılımın sağlandığı bir öğretim ortamı dersi severek öğrenmemi yardımcı olur.	0-4	1	5.00	.00	.00	.74	.52
	5-9	19	4.42	.76	.17		
	10-14	93	4.13	.96	.09		
	15 ve üzeri	79	4.21	.91	.10		

MADDELER	Sosyal Net	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
5.Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretim ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteğim artar.	0-4	1	4.00	.00	.00	.45	.71
	5-9	19	4.21	.91	.21		
	10-14	93	4.36	.76	.07		
	15 ve üzeri	79	4.44	.97	.10		
6.Sosyal Bilgiler Dersi sayesinde araştırma yapma, karar verme, problem çözme gibi beceriler kazanırım.	0-4	1	5.00	.00	.00	1.60	.18
	5-9	19	3.68	1.24	.28		
	10-14	93	4.22	1.14	.11		
	15 ve üzeri	79	4.01	1.08	.12		
7.Sosyal Bilgiler Dersini seviyor olmam sınav başarıımı artırır.	0-4	1	5.00	.00	.00	.64	.58
	5-9	19	4.15	1.16	.26		
	10-14	93	4.30	1.02	.10		
	15 ve üzeri	79	4.43	.85	.09		
8.Sosyal Bilgiler Dersine, sadece sınavlarda başarılı olmak için çalışırım.	0-4	1	3.00	.00	.00	.20	.89
	5-9	19	2.84	1.38	.31		
	10-14	93	2.74	1.49	.15		
	15 ve üzeri	79	2.60	1.47	.16		
9.Sosyal Bilgiler Dersinin ezbere yönelik olması derse olan ilgimi azaltır, bu yüzden soruları boş bırakırım.	0-4	1	4.00	.00.	.00	1.78	.15
	5-9	19	3.36	1.30	.29		
	10-14	93	3.10	1.52	.15		
	15 ve üzeri	79	2.69	1.47	.16		

MADDELER	Sosyal Net	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
10.Okul dışında ders ile ilgili aldığım yardımlar(Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıımı etkiler.	0-4	1	4.00	.00	.00	.76	.51
	5-9	19	4.31	.88	.20		
	10-14	93	4.23	1.15	.11		
	15 ve üzeri	79	4.46	.88	.10		
11.Derse karşı olumsuz tutum sergilediğim zaman notlarım düşer.	0-4	1	4.00	.00	.00	1.65	.17
	5-9	19	4.52	.69	.15		
	10-14	93	4.20	1.14	.11		
	15 ve üzeri	79	3.92	1.28	.14		
12.Sosyal Bilgiler Dersine karşı olumlu tutumum (anlıyorum, başarıyorum gibi) netlerimi artırır.	0-4	1	4.00	.00	.00	.13	.93
	5-9	19	4.36	.89	.20		
	10-14	93	4.23	.88	.09		
	15 ve üzeri	79	4.27	.98	.11		
13.Sosyal Bilgiler Dersinde hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler bizlerin gerçek başarısını ölçmektedir.	0-4	1	4.00	.00	.00	.43	.73
	5-9	19	3.78	1.22	.28		
	10-14	93	4.01	1.09	.11		
	15 ve üzeri	79	4.10	1.04	.11		
14.Soru-cevap yöntemiyle derse olan ilgim ve derse olan katılımım artar.	0-4	1	4.00	.00	.00	.06	.97
	5-9	19	4.00	1.05	.24		
	10-14	93	4.10	.98	.10		
	15 ve üzeri	79	4.06	1.11	.12		

MADDELER	Sosyal Net	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
15.Sosyal Bilgiler Dersi ile ilgili soru çözmeyi çok severim.	0-4	1	4.00	.00	.00	1.37	.25
	5-9	19	3.21	1.22	.28		
	10-14	93	3.86	1.20	.12		
	15 ve üzeri	79	3.68	1.41	.15		
16.Sosyal Bilgiler Dersine ait bilgilerimi artırmak için arkadaşlarımdan ve öğretmenlerimden sürekli yararlanırım.	0-4	1	4.00	.00	.00	.95	.41
	5-9	19	3.68	1.15	.26		
	10-14	93	4.02	.89	.09		
	15 ve üzeri	79	3.81	1.08	.12		
17.Derste öğrendiklerimizin yaşamı olabildiğince kolaylaştıracağımı düşünürüm.	0-4	1	4.00	.00	.00	.22	.87
	5-9	19	4.05	1.12	.25		
	10-14	93	4.07	1.01	.10		
	15 ve üzeri	79	3.94	.99	.11		
18.Sosyal Bilgiler Dersinde yapılan öğretici geziler derse olan ilgimi artırır.	0-4	1	4.00	.00	.00	.62	.60
	5-9	19	3.78	1.31	.30		
	10-14	93	4.17	1.06	.11		
	15 ve üzeri	79	4.12	1.12	.12		
19.Sosyal Bilgiler Dersinde ders içerisinde soru-cevap, tartışma gibi yapılan etkinlikler derse katılımımı sağlar.	0-4	1	4.00	.00	.00	1.86	.13
	5-9	19	4.05	1.17	.27		
	10-14	93	4.22	.96	.10		
	15 ve üzeri	79	4.49	.76	.08		

MADDELER	Sosyal Net	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
20.Derste farklı materyallerin geliştirilmesi (slayt, tepegöz, harita, bilgisayar, gezi, gözlem vs.) ve bu materyallerin öğretmen tarafından kullanılması dersi anlamamda yardımcı olur.	0-4	1	5.00	.00	.00	.76	.51
	5-9	19	4,15	1.11	.25		
	10-14	93	4.24	1.09	.11		
	15 ve üzeri	79	4.43	.91	.10		
21.Sosyal Bilgiler Dersindeki ezbere dayalı, karmaşık bilgilerin kavram haritaları kullanılarak anlatılması öğrenmeyi kolaylaştırır.	0-4	1	5.00	.00	.00	.56	.6
	5-9	19	3.57	1.38	.31		
	10-14	93	3.84	1.10	.11		
	15 ve üzeri	79	3.83	1.34	.15		
22.Derste öğrendiklerimin günlük hayatta kullanabilirim.	0-4	1	.00	.00	.00	3.84	.01*
	5-9	19	4.10	1.04	.24		
	10-14	93	4.21	.89	.09		
	15 ve üzeri	79	4.01	1.09	.12		
23.Sosyal Bilgiler Dersinde edindiğim bilgilerin günlük hayatta ve/veya daha sonraki hayatımda işime yarayacak olması derse olan ilgimi artırır.	0-4	1	1.00	.00	.00	3.99	.00*
	5-9	19	4.00	1.10	.25		
	10-14	93	4.21	.87	.09		
	15 ve üzeri	79	4.17	.99	.11		
24.İşbirliğine dayalı küme çalışmaları sosyal bilgiler dersini öğrenmeye yardımcı olur.	0-4	1	5.00	.00	.00	1.75	.15
	5-9	19	3.68	.88	.20		
	10-14	93	3.83	.12	.11		
	15 ve üzeri	79	4.10	.88	.09		

MADDELER	Sosyal Net	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
25.Sosyal Bilgiler Dersinde öğretmene olan ilgim ders başarımları tamamen etkiler.	0-4	1	4.00	.00	.00	1.56	.19
	5-9	19	4.05	1.12	.25		
	10-14	93	3.78	1.34	.13		
	15 ve üzeri	79	4.17	1.00	.11		
26. Sosyal bilgiler dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansı etkili olur.	0-4	1	1.00	.00	.00	4.89	.00*
	5-9	19	4.42	.96	.22		
	10-14	93	4.23	1.10	.11		
	15 ve üzeri	79	4.49	.81	.09		
27.Öğretmenin konuyu iyi şekilde anlatması ve kısa notlar yazdırması öğrenmemi kolaylaştırır.	0-4	1	5.00	.00	.00	1.29	.27
	5-9	19	4.57	.69	.15		
	10-14	93	4.24	1.06	.11		
	15 ve üzeri	79	4.46	.79	.08		
28.Anlamadığım konuları öğretmene rahatlıkla sorabilirim.	0-4	1	4.00	.00	.00	.56	.64
	5-9	19	3.78	1.18	.27		
	10-14	93	4.06	1.10	.11		
	15 ve üzeri	79	4.16	1.18	.13		
29.Her ünitenin başındaki öğreneceklerimiz kısmı konuyu öğrenme merakımı artırır.	0-4	1	5.00	.00	.00	1.05	.36
	5-9	19	3.63	1.21	.27		
	10-14	93	4.00	1.05	.10		
	15 ve üzeri	79	3.84	1.08	.12		

MADDELER	Sosyal Net	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
30.Ders kitaplarını yüzeysel ve yetersiz bulduğum için sadece ders kitaplarından yararlanmam.	0-4	1	1.00	.00	.00	3.17	.02*
	5-9	19	3.47	1.42	.32		
	10-14	93	4.01	1.17	.12		
	15 ve üzeri	79	4.07	1.25	.14		
31.Sosyal bilgiler dersi konularını önemli, işe yarar olduğunu düşünürüm.	0-4	1	5.00	.00	.00	.67	.56
	5-9	19	4.31	.82	.18		
	10-14	93	4.33	.91	.09		
	15 ve üzeri	79	4.15	1.13	.12		
32.Hata yapmaktan korkmam.	0-4	1	5.00	.00	.00	2.01	.11
	5-9	19	3.26	1.52	.34		
	10-14	93	3.27	1.39	.14		
	15 ve üzeri	79	3.73	1,40	.15		

*p<.05

Sosyal net değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında (Tablo 15) 2, 22, 23, 26 ve 30. maddelerde denek görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (p<.05). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir

Madde 2’de “Sosyal Bilgiler dersi eleştirel yönünün gelişmesini ve yaratıcı düşünmemi sağlar.” ifadesine 0-4 net (\bar{X} =4.00), 5-9 net (\bar{X} =3.63) “katılıyorum”, 10-14 net (\bar{X} =4.22)”, 15 ve üzeri net (\bar{X} =4.32) “ kesinlikle katılıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık görülmektedir. (f=2.99; p=.03). 15 ve üzeri net yapan grubun eleştirel yönünün gelişmesinde ve yaratıcı düşünmesinde Sosyal bilgiler dersi etkili olmuş olabilir.

Madde 22’de “Derste öğrendiklerimin günlük hayatta kullanabilirim.” ifadesine 0-4 net ($\bar{X} = 1.00$) “kesinlikle katılmıyorum”, 5-9 net ($\bar{X} = 4.10$)”katılıyorum”, 10-14 net ($\bar{X} = 4.21$) “kesinlikle katılıyorum”, 15 ve üzeri net ($\bar{X} = 4.01$) “katılıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=3.84$; $p=.01$). Derste öğrenilenlerin günlük hayata aktaramayan öğrenciler daha az net yapan grubun içinde yer aldığı görülmektedir.

Madde 23’te “Sosyal Bilgiler dersinde edindiğim bilgilerin günlük hayatta ve/veya daha sonraki hayatımda işime yarayacak olması derse olan ilgimi artırır.” ifadesine 0-4 net ($\bar{X} = 1.00$) “kesinlikle katılmıyorum”, 5-9 net ($\bar{X} = 4.00$)” katılıyorum”, 10-14 net ($\bar{X} = 4.21$) “kesinlikle katılıyorum”, 15 ve üzeri net ($\bar{X} = 4.17$) “katılıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=3.99$; $p=.00$). Sbs’ de neti 0-4 arasında olan öğrenci grubun derste öğrendiklerini günlük hayata aktarmada sıkıntı çekiyor olabilirler bu da onların derse olan ilgisini azaltıyor olabilir.

Madde 26’da “ Sosyal bilgiler dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansı etkili olur.” ifadesine 0-4 net ($\bar{X} = 1.00$) “kesinlikle katılmıyorum”, 5-9 net ($\bar{X} = 4.42$), 10-14 net ($\bar{X} = 4.23$), 15 ve üzeri net ($\bar{X} = 4.49$) “ kesinlikle katılıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=4.89$; $p=.00$). 0-4 net yapan grup bu maddeye katılmaz iken 15 ve üzeri net yapan grup bu maddeye katılmaktadır. Dersi eğlenceli bulan öğrenci dersle ilgilenir, soru çözer ve sınavlarda net sayısı da fazla çıkabilir.

Madde 30’da “Ders kitaplarını yüzeysel ve yetersiz bulduğum için sadece ders kitaplarından yararlanmam.” ifadesine 0-4 net ($\bar{X} = 1.00$) “kesinlikle katılmıyorum”, 5-9 net ($\bar{X} = 3.47$), 10-14 net ($\bar{X} = 4.01$), 15 ve üzeri net ($\bar{X} = 4.07$) “katılıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($f=3.17$; $p=.02$). Ders kitapları dışındaki kaynaklardan yararlanan öğrencilerin yararlanmayan öğrenciye göre ders başarısı daha fazla olabilir.

7. OKUL DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

7.1. OKUL DEĞİŞKENİNE GÖRE DENEKLERİN DAĞILIMI

Tablo 16: Okul Değişkenine Göre Deneklerin Dağılımı

Okul	Mustafa Uygur İ.Ö.O	Sabiha Ahmet Tabak İ.Ö.O	Süleyman Eczacıbaşı İ.Ö.O	Piyale İ.Ö.O	Talat Paşa İ.Ö.O	Toplam
f	37	28	35	51	41	192
%	19,1	14,4	18,6	26,3	21,6	100

7 2. OKUL DEĞİŞKENİNE GÖRE MADDELERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMU

Tablo 17. Okul Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Bulgular ve Yorumu

MADDELER	Okul	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
1.Sosyal Bilgiler Dersine olan ilgin konuyu anlamamı kolaylaştırır.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.48	.73	.12	2.81	.02*
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.10	1.13	.21		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.57	.60	.10		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.13	1.11	.15		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.02	.72	.11		
2.Sosyal Bilgiler Dersi eleştirel yönünün gelişmesini ve yaratıcı düşünmemi sağlar.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.35	.97	.16	2.30	.06
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.03	1.03	.19		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.54	.65	.11		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.00	1.03	.14		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.17	.80	.12		
3.Sosyal Bilgiler Dersi sosyal derslerin tümünü kapsadığı için ilgin daha fazladır.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	3.75	1.11	.18	2.20	.07
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.60	1.06	.20		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	3.85	.91	.15		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	3.19	1.37	.19		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	3.56	1.02	.16		

MADDELER	Okul	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
4.Öğrencinin merkeze alındığı, aktif katılımın sağlandığı bir öğretim ortamı dersi severek öğrenmeme yardımcı olur.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.08	.89	.14	2.00	.09
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.35	.91	.17		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.51	.70	.11		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.00	1.07	.15		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.19	.87	.13		
5.Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretme ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteği artar.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.37	.75	.12	.57	.68
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.35	1.16	.21		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.57	.60	.10		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.29	.92	.12		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.34	.85	.13		
6.Sosyal Bilgiler Dersi sayesinde araştırma yapma, karar verme, problem çözme gibi beceriler kazanırım.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	3.86	1.18	.19	2.00	.09
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.75	1.23	.23		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.42	.85	.14		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.07	1.18	.16		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.24	1.11	.17		

MADDELER	Okul	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
7.Sosyal Bilgiler Dersini seviyor olmam sınav başarıımı artırır.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.35	.97	.16	2.29	.06
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.25	.92	.17		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.77	.49	.0		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.23	1.14	.15		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.17	1.02	.15		
8.Sosyal Bilgiler Dersine, sadece sınavlarda başarılı olmak için çalışırım.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	2.94	1.43	.23	.71	.58
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	2.64	1.61	.30		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	2.40	1.26	.21		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	2.80	1.51	.21		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	2.63	1.52	.23		
9.Sosyal Bilgiler Dersinin ezbere yönelik olması derse olan ilgimi azaltır, bu yüzden soruları boş bırakırım.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	3.08	1.32	.21	.76	.55
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.21	1.68	.31		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	3.14	1.47	.24		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	2.84	1.59	.22		
	Talat Paşa İlköğretim Okul	41	2.70	1.40	.21		

MADDELER	Okul	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
10. Okul dışında ders ile ilgili aldığım yardımlar(Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıyı etkiler.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.35	.82	.13	1.43	.22
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.42	.74	.14		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.65	.72	.12		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.19	1.26	.17		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.17	1.20	.18		
11.Derse karşı olumsuz tutum sergilediğim zaman notlarım düşer.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.16	1.11	.18	1.02	.39
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.17	1.02	.19		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.31	1.07	.18		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.17	1.19	.16		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	3.80	1.38	.21		
12.Sosyal Bilgiler Dersine karşı olumlu tutumum (anlıyorum, başarıyorum gibi) netlerimi artırır.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.16	.98	.16	1.34	.25
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.28	.85	.16		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.57	.65	.11		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.23	1.03	.14		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.12	.95	.14		

MADDELER	Okul	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
13.Sosyal Bilgiler Dersinde hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler bizlerin gerçek başarısını ölçmektedir.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	3.75	1.11	.18	1.35	.25
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.82	1.05	.19		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.08	1.12	.18		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.11	1.17	.16		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.24	.88	.13		
14.Soru-cevap yöntemiyle derse olan ilgin ve derse olan katılımım artar.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.05	1.07	.17	.87	.49
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.17	.90	.17		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.31	.75	.12		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	3.90	1.13	.15		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.05	1.17	.18		
15.Sosyal Bilgiler Dersi ile ilgili soru çözmeyi çok severim.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	3.81	1.19	.19	1.11	.35
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.64	1.39	.26		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.08	1.06	.18		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	3.50	1.50	.21		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	3.65	1.23	.19		

MADDELER	Okul	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
16.Sosyal Bilgiler Dersine ait bilgilerimi artırmak için arkadaşlarımdan ve öğretmenlerimden sürekli yararlanırım.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	3.89	1.02	.16	.85	.49
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.64	.98	.18		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	3.82	1.01	.17		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	3.96	1.11	.15		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.07	.84	.13		
17.Derste öğrendiklerimizin yaşamı olabildiğince kolaylaştıracağı düşünürüm.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.02	.95	.15	.97	.42
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.85	.84	.16		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.02	1.01	.17		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	3.90	1.22	.17		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.26	.86	.13		
18.Sosyal Bilgiler Dersinde yapılan öğretici geziler derse olan ilgimi artırır.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	3.67	1.29	.21	2.10	.08
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.10	1.03	.19		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.37	.80	.13		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.15	1.18	.16		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.24	1.06	.16		

MADDELER	Okul	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
19.Sosyal Bilgiler Dersinde ders içerisinde soru-cevap, tartışma gibi yapılan etkinlikler derse katılımını sağlar.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.43	.68	.11	1.37	.24
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.53	.57	.10		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.25	.91	.15		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.09	1.17	.16		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.39	.91	.14		
20.Derste farklı materyallerin geliştirilmesi (slayt, tepegöz, harita, bilgisayar, gezi, gözlem vs.) ve bu materyallerin öğretmen tarafından kullanılması dersi anlamamda yardımcı olur.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.00	1.15	.18	2.10	.08
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.28	1.01	.19		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.51	.85	.14		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.21	1.17	.16		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.58	.74	.11		
21.Sosyal Bilgiler Dersindeki ezbere dayalı, karmaşık bilgilerin kavram haritaları kullanılarak anlatılması öğrenmeyi kolaylaştırır.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.10	1.12	.18	.86	.48
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.89	1.31	.24		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	3.85	1.19	.20		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	3.66	1.36	.19		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	3.68	1.12	.17		

MADDELER	Okul	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
22.Derste öğrendiklerimin günlük hayatta kullanabilirim.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.08	.98	.16	1.62	.17
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.78	1.10	.20		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.00	1.05	.17		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.13	1.13	.15		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.39	.73	.11		
23.Sosyal Bilgiler Dersinde edindiğim bilgilerin günlük hayatta ve/veya daha sonraki hayatımda işime yarayacak olması derse olan ilgimi artırır.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.21	1.00	.16	1.15	.33
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.82	1.05	.19		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.17	1.04	.17		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.17	.99	.13		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.31	.75	.11		
24.İşbirliğine dayalı küme çalışmaları sosyal bilgiler dersini öğrenmeye yardımcı olur.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	3.72	.96	.15	.55	.69
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.07	.85	.16		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	3.97	1.17	.19		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	3.94	1.10	.15		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.00	.92	.14		

MADDELER	Okul	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
25.Sosyal Bilgiler Dersinde öğretmene olan ilgim ders başarımları tamamen etkiler.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	3.72	1.28	.21	.83	.50
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.82	1.09	.20		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.00	1.23	.20		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.15	1.25	.17		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.04	1.09	.17		
26.Sosyal bilgiler dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansı etkili olur.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.48	.76	.12	.73	.57
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.25	1.07	.20		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.17	1.27	.21		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.29	.96	.13		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.48	.97	.15		
27.Öğretmenin konuyu iyi şekilde anlatması ve kısa notlar yazdırması öğrenmeyi kolaylaştırır.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.29	1.05	.17	1.13	.34
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.35	.86	.16		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.51	.74	.12		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.19	1.14	.16		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.56	.67	.10		

MADDELER	Okul	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
28.Anlamadığım konuları öğretmenime rahatlıkla sorabilirim.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.05	1.12	.18	1.19	.31
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.50	.96	.18		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.05	1.16	.19		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	3.98	1.19	.16		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	3.95	1.16	.18		
29.Her ünitenin başındaki öğreneceklerimiz kısmı konuyu öğrenme merakımı artırır.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	3.97	1.01	.16	3.19	.01*
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.85	1.07	.20		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.37	.91	.15		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	3.54	1.20	.16		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	3.92	1.00	.15		
30.Ders kitaplarını yüzeysel ve yetersiz bulduğum için sadece ders kitaplarından yararlanmam.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.13	1.08	.17	.67	.60
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.2	1.18	.22		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	3.77	1.49	.25		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.11	1.29	.18		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	3.90	1.20	.18		

MADDELER	Okul	N	\bar{X}	SD	SE	F	P
31.Sosyal bilgiler dersi konularını önemli, işe yarar olduğunu düşünürüm.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	4.21	.85	.14	1.46	.21
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	4.17	1.18	.22		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	4.45	.74	.12		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	4.03	1.24	.17		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	4.46	.77	.12		
32. Hata yapmaktan korkmam.	Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	37	3.54	1.34	.22	1.24	.29
	Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	28	3.75	1.17	.22		
	Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	35	3.77	1.28	.21		
	Piyale İlköğretim Okulu	51	3.23	1.59	.22		
	Talat Paşa İlköğretim Okulu	41	3.26	1.50	.23		

***P<05**

Okul değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında (Tablo 17) 1 ve 29. maddelerde denek görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

Madde 1’de “Sosyal Bilgiler dersine olan ilgim konuyu anlamamı kolaylaştırır.” ifadesine Mustafa Uygur İ.Ö.O (\bar{X} =4.48) “kesinlikle katılıyorum”, Sabiha Ahmet Tabak İ.Ö.O (\bar{X} =4.10) “katılıyorum”, Süleyman Eczacıbaşı İ.Ö.O (\bar{X} =4.57) “ kesinlikle katılıyorum”, Piyale İ.Ö.O (\bar{X} =4.13), Talat Paşa İ.Ö.O (\bar{X} =4.02) “katılıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir

farklılık görülmektedir. ($f=2.81$; $p=.02$). Mustafa Uygur İ.Ö.O ve Süleyman Eczacıbaşı İ.Ö.O öğrencilerin bu maddeye katılım düzeyi diğerlerine göre daha fazladır. Bu okullardaki öğrencilerin derse olan ilgileri konuyu kavramada etkili olduğu görülmektedir.

Madde 29’da Her ünitenin başındaki öğreneceklerimiz kısmı konuyu öğrenme merakını artırır.” ifadesine Mustafa Uygur İ.Ö.O ($\bar{X} =3.97$), Sabiha Ahmet Tabak İ.Ö.O ($\bar{X} =3.85$) “katılıyorum”, Süleyman Eczacıbaşı İ.Ö.O ($\bar{X} =4.37$) “ kesinlikle katılıyorum”, Piyale İ.Ö.O ($\bar{X} =3.54$), Talat Paşa İ.Ö.O ($\bar{X} =3.92$) “katılıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($f=3.19$; $p=.01$). Süleyman Eczacıbaşı İ.Ö.O öğrencileri yüksek düzeyde katılım gösterirken diğer okullar aynı düzeyde katılım göstermemişlerdir. Bu okuldaki öğrenciler ünite başındaki öğreneceklerimiz kısmını inceledikleri bunun sonucunda derse olan meraklarını arttığı söylenebilir.

8. ANNENİN EĞİTİM DURUMU İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU

Tablo 18: Annenin Eğitim Durumu ve Sosyal Bilgiler Testindeki Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu

Annenin Eğitim Durumu	Sosyal Net				
	0-4	5-9	10-14	15 ve üzeri	Toplam
Hiçbir okul mezunu değil	1 %14,3	1 %14,3	4 %57,1	7 %14,3	7 %100
İlkokul mezunu	0 %0	16 %12,1	64 %48,5	52 %39,4	132 %100
Ortaokul-lise mezunu	0 %0	1 %2,5	17 %42,5	22 %55	40 %100
Üniversite mezunu	0 %0	1 %8,3	8 %66,7	3 %25	12 %100
İleri öğrenim (yüksek lisans-doktora) mezunu	0 %0	0 %0	0 %0	1 %100	1 %100
Toplam	1 %,5	19 %9,9	93 %48,4	79 %41,1	192 %100

Öğrenci annelerinin büyük çoğunluğunun (132/192) ilkokul mezunu olduğunu görüyoruz. Eğer net oranlarının başarıya paralel olduğunu düşünürsek annesi ortaokul-lise mezunu olan öğrencilerin daha başarılı olduğunu görürüz. Öyle ki %55'inin 15 ve üzeri net yaptığını görmekteyiz. İkinci olarak ise %39,4 lük bir dilime sahip olan 2. sıradaki başarısı ise ilkokul mezunu annelerin çocuklarına aittir. Fakat buna karşılık anne eğitim durumuyla öğrenci başarısının paralel olmadığını da

görüyoruz; çünkü üniversite mezunu olan annelerin çocuklarının 15 ve üzeri net oranı sadece %25 te kalmıştır. Bu arada ileri öğrenim sahibi sadece bir anne olduğu için istatistiki değer içermez ve sonuçlara da olumlu ya da olumsuz manidar bir katkıda bulunamaz

9. BABANIN EĞİTİM DURUMU İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU

Tablo 19: Babanın Eğitim Durumu ve Sosyal Bilgiler Testindeki Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu

Babanın Eğitim Durumu	Sosyal Net				
	0-4	5-9	10-14	15 ve üzeri	Toplam
Hiçbir okul mezunu değil	1 %50	1 %50	0 %0	0 %0	2 %100
İlkokul mezunu	0 %0	10 %12,5	35 %43,8	35 %43,8	80 %100
Ortaokul-lise mezunu	0 %0	6 %7	47 %54,7	33 %38,4	86 %100
Üniversite mezunu	0 %0	2 %9,1	11 %50	9 %40,9	22 %100
İleri öğrenim (yüksek lisans-doktora) mezunu	0 %0	0 %0	0 %0	2 %100	2 %100
Toplam	1 %,5	19 %9,9	93 %48,4	79 %41,1	192 %100

Öğrenci babalarının büyük çoğunluğunun ortaokul-lise mezunu olduğunu görüyoruz (86/192). Net ortalamaları başarı olarak görülürse babaları üniversite mezunu olan öğrenci grubun 15 ve üzeri net başarısına en fazla ulaşan gruptur. O halde babanın eğitim durumunun çocuğun başarı durumuna etki ettiğini ya da paralellik gösterdiğini söyleyebiliriz. Aynı zaman en yüksek başarı olan 10-14 arası net başarısının ise babası ortaokul ve lise mezunu olan öğrenci grubundan çıkması ise yine eğitim kademesi bir alta indikçe başarıda bir alta inmektedir şeklinde ifade edilebilir. Diğer taraftan hem ileri öğrenim mezunu hem de hiçbir eğitim almamış

baba gruplarına katılım çok az olduğu için istatistikî anlamda bir değer ifade etmemektedir.

10. CİNSİYET İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU

Tablo 20: Cinsiyet İle Sosyal Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu

Cinsiyet	Sosyal net				Toplam
	0-4	5-9	10-14	15 ve üzeri	
Kadın	0	12	54	49	115
%	,0%	10,4%	47,0%	42,6%	100,0%
Erkek	1	7	39	30	77
%	1,3%	9,1%	50,6%	39,0%	100,0%
Toplam	1	19	93	79	192
%	,5%	9,9%	48,4%	41,1%	100,0%

Öncelikli olarak toplam katılım verilerine bakıldığında kız öğrencilerin ankete katılımının daha fazla (115/192) olduğunu görürüz. Ayrıca 15 net ve üzeri başarı kabul edildiğinde %42,6 ile oransal olarak da kız öğrencilerin üstünlüğü göze çarpmaktadır. Ama daha dikkat çekici olan ise 15 ve üzeri net ile 10-14 arası netlerin toplam başarı oranı eşit yani kız öğrencilerin %42,6 ve %47,0 toplamı %89,6 ya denk gelirken benzer bir durum erkeklerde %39,0 ve %50,6 nın toplamı yine %89,6 ya denk geliyor. Bu da üst düzey başarıda kızların üstünlüğünü, ancak toplam

başarıda denge olduğunu gösterir. Bu açıdan kadınlar ile erkekler arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir.

11.ÖZEL KURSA GİDİP GİTMEME İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU

Tablo 21:Özel Kursa Gidip Gitmeme İle Sosyal Bilgiler Testindeki Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu

Özel Kurs	Sosyal net				Toplam
	0-4	5-9	10-14	15 ve üzeri	
Gidiyor	0	5	35	56	96
%	,0%	5,2%	36,5%	58,3%	100,0%
Gitmiyor	1	14	58	23	96
%	1,0%	14,6%	60,4%	24,0%	100,0%
Toplam	1	19	93	79	192
%	,5%	9,9%	48,4%	41,1%	100,0%

İlk dikkat etmemiz gereken özel kursa giden öğrencilerle gitmeyen öğrencilerin eşit sayıda oluşudur. Bu bize verileri daha anlamlı değerlendirmemizi sağlayacak. Bakıldığında 15 ve üzeri net başarısı özel kursa giden öğrencilerde %58,3 ile gerçekten üst düzeydedir. Buna karşılık gitmeyenlerin başarı oranı

gidenlerin yarısından daha az olan %24,0 e karşılık geliyor. Ayrıca 15 ve üzeri net ile 10-14 arası netlerin ortalama değerlerini toplam başarı olarak alırsak toplam başarıda da özel kursa gidenlerin gitmeyenlere üstünlüğü görülür: %58,3 + %36,5= %94,8 e karşılık %24,0 + %60,4= %84,8 şeklindedir. Bu açıdan kursa gidenler ile gitmeyenler arasında anlamlı bir farklılık vardır.

12. OKUL İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU

Tablo 22:Okul İle Sosyal Bilgiler Testindeki Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu

Okul	Sosyal net				Toplam
	0-4	5-9	10-14	15 ve üzeri	
Mustafa Uygur İlköğretim Okulu	0	5	16	16	37
%	,0%	13,5%	43,2%	43,2%	100,0%
Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu	0	0	13	15	28
%	,0%	,0%	46,4%	53,6%	100,0%
Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	1	6	18	10	35
%	2,9%	17,1%	51,4%	28,6%	100,0%
Piyale İlköğretim Okulu	0	4	26	21	51
%	,0%	7,8%	51,0%	41,2%	100,0%
Talat Paşa İlköğretim Okulu	0	4	20	17	41
%	,0%	9,8%	48,8%	41,5%	100,0%
Toplam	1	19	93	79	192
%	,5%	9,9%	48,4%	41,1%	100,0%

Okul değişkeninin sbs ye etkisi yukarıdaki verilerden apaçık ortaya çıkmaktadır. Örneğin; yine 15 ve üzerinin başarısı düşünüldüğü bir sınavda “Sabiha Ahmet Tabak İlköğretim Okulu” öğrencileri %53,6 ile bu oranı en yüksek yakalayan

okuldur. Buna karşılık “Süleyman Eczacıbaşı İlköğretim Okulu” öğrencileri neredeyse diğerinin yarısına eşit bir oranda yani %28,8 ile 15 ve üzeri net oranında en düşük değeri almıştır. Diğer taraftan %43,2 - %41,2 - %41,5 ile üç ayrı okul ise orta derecededirler. Şu halde 1. sırada ve son sırada belirttiğimiz iki okul başarının iki ucunu oluşturmaktadır. Bu da okul değişkeninin net başarısına kesin olarak etki ettiğini gösterir.

Ayrıca 10-14 arası netler 15 ve üzeri netlere göre daha dengeli dağılmıştır. Başarı oranı miktarsal olarak arttıkça uçurum artmakta orta dereceli başarılarında ise denge görülmektedir.

13. SINIF İLE SOSYAL BİLGİLER TESTİNDEKİ NET ARASINDAKİ İLİŞKİ, BULGULAR VE YORUMU

Tablo 23:Sınıf İle Sosyal Bilgiler Testindeki Net Arasındaki İlişkiye Göre Bulgular ve Yorumu

Sınıf	Sosyal net				Toplam
	0-4	5-9	10-14	15 ve üzeri	
7. sınıf	1	8	67	35	111
%	,9%	7,2%	60,4%	31,5%	100,0%
8. sınıf	0	11	26	44	81
%	,0%	13,6%	32,1%	54,3%	100,0%
Toplam	1	19	93	79	192
%	,5%	9,9%	48,4%	41,1%	100,0%

7. sınıf öğrencilerinin ankete katılımının daha fazla olduğunu görmekteyiz. Ancak her iki sınıfta belirli ölçüde öğrencinin ankete katılması anket geçerliliğini yüksek tutmuş. İlk olarak karşımıza çıkan 15 ve üzeri netlerin başarı oranı 8. sınıflarda daha yüksek ama burada unutulmaması gereken bir şey var 7. sınıflar 18, 8. sınıflar da 20 soru çıkmaktadır. Bu nedenle oran olarak değil de miktar olarak bu husus etkili olabilir. %54,3 e karşılık %31,5 olan 15 ve üzeri başarı durumundaki ilk faktör. Sınıf düzeyinin akademik benliğe ve motivasyona katkısı da düşünüldüğünde üst sınıflar her zaman daha duyarlı olmaktadır ki buradaki sonuçlar da bunu göstermektedir. Ancak toplam başarıya baktığımızda 7'lerde $\%60,4 + \%31,5 = \%91,9$ iken 8'lerde $\%54,3 + \%32,1 = \%86,1$ dir. Buna göre toplam başarıda 7'ler daha iyi durumdadır. Bu da sınavda çıkan soru sayısı ile alakalıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER

1. TARTIŞMA

Bu araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki ders memnuniyetlerinin öğrencilerin akademik başarılarını etkilediği görülmektedir.

“Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretme ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteği artar”. Denek gruplarının arsında çok fazla anlamlı farklılık görülmemektedir. Öğrenme ortamlarının öğrencinin akademik başarısını etkilediği yapılan araştırmalarda görülmektedir. Karadağ (2007) **“İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının sosyal destek kaynakları açısından incelenmesi”** adlı çalışmasında Öğretmeninden olumlu yönde sosyal destek alan öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olduğu görülmektedir. Eğer öğrenci öğretmenin kendini sevdiğini, kendisine değer verdiğini ve çalışmalarında başarısız olsa dahi öğretmenin kendisine kızmayacağını hissediyor ve buna inanıyorsa akademik olarak da daha başarılı olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarısını etkilemede cinsiyetler arsında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Demirtaş , (2006) **“Sık sık uygulanan sürpriz sınavların öğrenci başarısına etkileri”** adlı çalışmasında Öğrencilerin başarılarını etkileyen başka faktörler var mıdır? Sorusuna cinsiyet değişkenine göre incelemiştir. Çıkan sonuca göre cinsiyet faktörün öğrencilerin ara sınav ve sürpriz sınav başarılarında etkili olduğunu ama onların sürpriz sınavlara karşı tutumlarında bir farklılık yaratmadığını ortaya koymuştur.

Öncelikli olarak toplam katılım verilerine bakıldığında kız öğrencilerin ankete katılımının daha fazla (115/192) olduğunu görürüz. Ayrıca 15 net ve üzeri başarı kabul edildiğinde kız öğrencilerin başarı oranı erkek öğrencilere göre daha fazladır. Üst düzey başarıda kızların üstünlüğünü, ancak toplam başarıda denge olduğunu görülmektedir. Bu açıdan kadınlar ile erkekler arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir.

“ Sosyal Bilgiler Dersinde ders içerisinde soru-cevap, tartışma gibi yapılan etkinlikler derse katılımımı sağlar”. Öğrencilerin ders içerisinde katılmış oldukları etkinlikler ders başarısını olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Koca vd. (2008) **“İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi etkinliklerinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi”** adlı çalışmada elde edilen bulgulara göre örnekleme katılan öğrenciler, Sosyal Bilgiler dersinde etkinlik yaptıkları konuları daha iyi hatırladıklarını ve etkinlik yaptıkları Sosyal Bilgiler dersinde daha çok eğlendikleri belirtilmektedir. Sosyal Bilgiler dersinin içeriğine ve öğrencilerin gelişim düzeyine uygun hazırlanmış etkinlikler dersin hedeflerine ulaşmayı sağladığı gibi öğrencilerin derse olan ilgi ve tutumlarının da daha olumlu olmasını sağlamaktadır.

“Soru-cevap yöntemiyle derse olan ilgim ve derse olan katılımım artar”. Öğrenciler, derste kullanılan yeni yöntem ve tekniklerin başarılarını olumlu yönde etkilediği görüşündedirler. Bolat, (2008) **“İlköğretim altıncı sınıf sosyal bilgiler dersinde Obenchain ve morris tarafından önerilen öğretim Stratejilerinin öğrencilerin akademik başarılarına, tutumlarına ve kalıcılığa etkisi”** adlı çalışmada Araştırmada ilköğretim programında yer almayan strateji, yöntem ve teknikler kullanılmıştır. Bu etkinlikler doğrultusunda daha fazla duyu organının kullanılmasını sağlayan etkinlikler (Halk Müziği, Gelenek Kutusu vs.) oluşturulmuş ve etkinliklere yönelik araç ve gereçler hazırlanmıştır. Bu durumun akademik başarıyı arttırdığı söylenebilir. Taşdemir (2002), tarafından yapılan araştırma bulguları bu durumu destekler niteliktedir. Taşdemir tarafından yapılan araştırma bulgularına göre; yeni yöntem ve teknikler ile bunlara uygun araç-gereçlerin kullanılmasının öğrenci başarısını arttırdığı, duyu organlarının kullanımının artmasının öğrenmede daha çok verimlilik yarattığı ve dersleri daha cazip hale getirdiği, öğrenci ve öğretmenler tarafından hazırlanan araç-gereçlerin, hazır araç gereçlere göre başarıyı daha çok arttırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır (Bolat, 2008).

“Sosyal Bilgiler dersinin ezbere yönelik olması derse olan ilgimi azaltır, bu yüzden soruları boş bırakırım”. Sosyal Bilgiler dersinin ezbere yönelik olması öğrencileri olumsuz yönde etkilemekte, öğrencileri dersten uzaklaştırmaktadır. Öğrenciler ezberden ziyade yaparak yaşayarak öğrenme taraftarıdır. Yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri akademik başarılarını artıracığı görüşündedirler. .Kamber’e

(2007) göre yenilenen ilköğretim programında derslerin ezbercilikten uzak, eğlenceli, hayatın içinden ve kullanılabilir olmasına dikkat edilmiştir. Etkinlikler ise daha çok öğrenci merkezlidir. Ayrıca öğretmenlerin yenilenen ilköğretim programına olumlu bir şekilde yaklaştıkları görülmüştür (Bolat, 2008). Yukarıda da ifade edildiği gibi yapılan bu araştırmada hem deneysel işlemin hem de mevcut programın etkinlik temelli olmasından dolayı öz itibarı ile birbirine benzediği söylenebilir. Bu durumdan dolayı her iki grubun puanları arasında anlamlı farklılık oluşmadığı söylenebilir. Araştırmada öğrenci görüşlerinden varılan sonuca benzer olarak, Sağlam'da (2006) sosyal bilgiler dersinin öğrenciler tarafından sevilmesi ve öğrencilerin motivasyon düzeylerinin yükseltilmesi için sosyal bilgiler dersinde eğitici ve eğlendirici yöntem ve tekniklerden yararlanılması gerektiğini ifade etmektedir. Zhao ve Hoge'nin çalışmanın başında bahsedilen araştırmasına göre, öğrencilerin içeriğe ilişkin ilgilerinin olumsuzluğu nedeni ile ilköğretim öğrencilerinin Sosyal Bilgilerle ilgili olarak çok sınırlı bir biçimde bazı konuları kavradıkları, dolayısıyla bu dersten ya çok az şey ya da hiç bir şey alamadıkları bulgulanmıştı (Şimşek, 2005:220).

“Sosyal Bilgiler Dersindeki ezbere dayalı, karmaşık bilgilerin kavram haritaları kullanılarak anlatılması öğrenmeyi kolaylaştırır”. Öğrenciler, karmaşık bilgilerin kavram haritaları ile anlatıldığında daha iyi öğrendiklerini ve başarılarının artmasında kavram haritalarının etkili olduğu görüşündeler. Bayındır (2006) yapmış olduğu çalışmaya göre; sonuçlara genel olarak bakıldığında Sosyal Bilgiler dersi öğretim yöntemi açısından hem kavram haritaları yöntemine katılan, hem de geleneksel öğretim yöntemine katılan öğrencilerin Türkiyemiz ünitesi bilgilerinde bir artış olduğu söylenebilir. Fakat başarı oranına bakıldığında kavram haritası yönteminin geleneksel öğretim yöntemine göre, öğrencilerin Türkiyemiz ünitesi bilgilerini artırmada daha etkili olduğu anlaşılmaktadır.

2. SONUÇLAR

Bu bölümde araştırmanın bulguları ve yorumlarına dayalı olarak elde edilen sonuçlar yer almaktadır.

1. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetlerini ve ders başarılarını etkilemede “sınıf kademesi” açısından anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Hem 7. Sınıf hem de 8. Sınıf öğrencilerin maddeleri yorumlamaları birbirine yakındır. Sosyal Bilgiler ders memnuniyetleri her iki sınıf kademesindeki öğrencilerin başarılarını etkilemektedir. Sınıf Kademesi değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında 10. maddede denek görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

2. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetlerinin ve ders başarılarını etkilemede “ annenin eğitim durumu” açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Hiçbir okul mezunu olmayan, ilkokul mezunu olan, üniversite mezunu ve ileri düzey eğitim mezunu olan annelerin çocukları Sosyal Bilgiler dersindeki memnuniyetleri birbirine yakındır. Üniversite mezunu annelerin çocukları dersle daha alakalı olmaları onların ders başarısını ve sınavlarda çıkardıkları netlerin yüksek olmasında etkili olmaktadır. Annenin eğitim durumu değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 19, 20, 27, ve 31. maddelerde denek görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir

3. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetlerinin ve ders başarılarını etkilemede “ babanın eğitim durumu” açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Ders memnuniyetlik düzeylerini benzer şekilde algılamışlardır. Babanın eğitim durumunun çocuğun başarı durumuna etki ettiğini ya da paralellik gösterdiğini söyleyebiliriz. Babanın eğitim kademesi yüksekte aşağıya doğru indikçe öğrencilerin derslerdeki performansında azalma görülebiliyor ve netlerde de düşüş yaşanıyor diyebiliriz. Babanın eğitim durumu değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında 2, 4, 10, 12, 26 ve 27. maddelerde denek

görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

4. Cinsiyete bağlı olarak öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetleri ve ders başarıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Hem kadın hem de erkek öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki memnuniyetleri birbirine yakın düzeydedir. Kadın ve erkek öğrencilerin sınavlarda çıkardıkları net birbirine yakındır. Ders memnuniyetlik düzeylerini benzer şekilde algılamışlardır. Cinsiyet değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında 16, 20 ve 30.maddelerde denek görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

5. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetlerinin ve ders başarılarını etkilemede “ okullar” arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Seçilen okulların başarı düzeyleri yüksek ve birbirine yakın olması öğrencilerin ders memnuniyetlerinin ve ders başarıları da birbirine yakındır. Ders memnuniyetlik düzeylerini benzer şekilde algılamışlardır. Okul değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında 1 ve 29. maddelerde denek görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

6. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders memnuniyetlerinin ve ders başarılarını etkilemede “özel kursa gidip gitmeme” arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Genel anlamda özel kursa giden öğrenci ile gitmeyen öğrencilerin ders memnuniyet düzeyleri birbirine yakındır. Ders memnuniyetlik düzeylerini benzer şekilde algılamışlardır. Fakat özel kursa giden öğrenciler 15 ve üzeri net çıkarma düzeyi daha yüksektir. Özel kursa gidip gitmeme değişkenine göre anket maddelerine ilişkin verilere bakıldığında 10. ,16. ,20. Ve 31. maddelerde denek görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Diğer maddelerde ise anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

3. ÖNERİLER

Bu çalışmada “İlköğretim 7. ve 8. Sınıf İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Memnuniyetlerinin Seviye Belirleme Sınavı’ndaki (SBS) Sosyal Bilgiler Test Başarısına Etkisi” araştırılmıştır. Çalışmada varılan sonuçlara dayalı olarak öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki memnuniyetlerini ve ders başarısını arttırmak için aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki memnuniyetleri her sınıf kademesi için önemlidir. Sınıf kademeleri açısından Sosyal Bilgiler ders başarıları arasında fark oluşmaması için her sınıf kademesinde derse önem verilip öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınarak dersler işlenebilir.
2. Her öğrencinin anne ve babası üniversite mezunu olmayabilir. Anne- babanın eğitim düzeyinden kaynaklanan Sosyal Bilgiler ders başarıları arasındaki farkı ortadan kaldırmak için başarıları düşük olan öğrencilere ek ders ya da etüt verilebilir. Ayrıca çocuklara derslerinde yardımcı olamayan anne- babalar yardımcı olacak kişilerden veya kurumlardan yardım alabilir.
3. Erkek ve bayan öğrencilerin derse karşı tutumları, merakları, ilgileri arasında farklılık olabilir. Yapılması gereken öğretmenin bu farklılıkları dikkate alarak ders anlatımını klasik yöntemlerle değil de yapılandırmacı öğretim yöntemleri kullanarak anlatabilir.
4. Sosyal Bilgiler dersinin işlenişinde okullara göre farklılıklar olabilir. Bu da okullar arasında başarı farkı oluşturabilir. Bu farklılıklar, okulun imkânları, öğretmen kadrosu, idareci kadrosu etkili olabilir. İdareci kadrosu okulların şartlarını eşit düzeye getirebilir. Okullarda öğrencilerin ders kitapları dışındaki kaynaklardan yararlanabilecekleri sosyal bilgiler laboratuvarı ve zengin kütüphane oluşturulabilirler.
5. Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin birçok sözel bilgi, kavram ve ilkeyi öğrendiği bir konu alanı olduğundan, bu bilgiler öğrenciler için anlamlı duruma getirilmezse öğrenciler bilgileri ezberlemeye yönelir. Öğretmenler öğrencilerin anlayabileceği düzeyde dersi aktarıp karmaşık konuları kavram haritalarıyla açıklayabilirler. Öğrencilerin konuyu anlaması ders başarısını artırabilir. Konuyu ezberlemenin yerine anlamaya yönelik çalışmalar yapılabilir, gerekirse ek yardım alınabilir. İmkânları olan aileler özel kurslara gönderebilirler.

4. İLERİ ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER

1. Bu araştırma SBS sınavının dışında MEB'in veya ÖSYM'nin yapmış olduğu (LGS, YGS vb.) diğer sınavlar için de uygulanabilir.
2. Akademik başarıyı etkileyen sebepleri belirlerken öğretim yöntem ve tekniklerden herhangi birine dayandırılarak araştırma yapılabilir.
3. Örneklemi daha geniş tutup denek sayısını artırarak 5. Ve 6. Sınıf öğrencileri de araştırmanın içine dâhil edilebilir.

KAYNAKÇA

- Algan, S. (2008). *İlköğretim 6. Ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Ölçme ve Değerlendirme Ögesinin Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Altıntaş, G. Altıntaş, S. U. (2008). *İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “Kavram Haritası” Kullanımının Öğrenci Akademik Başarısı Üzerindeki Etkisi*, Mart 2008 Cilt:16 No:1 Kastamonu Eğitim Dergisi 61-66.
- Akhun, İ. (1980). *Akademik Başarının Kestirilmesi: Çoklu Regresyon Yaklaşımının Uygulamasına İlişkin Bir Araştırma*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Arın, D. (2008). *Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Hattırda Tutma Düzeyine Etkisi*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Güz-2008 C. 7 s.26(170-185), (Erişim Tarihi: 02-10-2009), www.esosder.org
- Arseven, A.D. (2001). *Alan Araştırma Yöntemi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Aybek, B. (2000). *İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretmeninin Sosyal Ve Diğer Bilimlerle İlişkisinin Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Ata, B. (2007). *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı” Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öztürk, C.(Ed.)* , Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Babadoğan, C ve Gürkan, T. (2002). *Sorgulayıcı Öğretim Stratejilerinin Akademik Başarıya Etkisi*, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 1 (2). 147-160.
- Bacanlı, H. (2005). *Gelişim ve Öğrenme*, Nobel Yayın ve Dağıtım, Ankara.
- Bayındır, P. (2006) *İlköğretim Altıncı Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Coğrafya Konularında Kavram Haritalarının Öğrenci Başarısına Etkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Bolat, H. (2008). *İlköğretim Altıncı Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Obenchain Ve Morris Tarafından Önerilen Öğretim Stratejilerinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Tutumlarına ve Kalıcılığa Etkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Boyacı, A. (2006). *İlköğretim Örgütlerinin Performans Yönetim Sistemi Süreçleri Açısından Değerlendirilmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 98.

- Canbulat, T. (2009). *İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Bilişsel Gelişim Alanındaki Bilgi Düzeyleri İle Öğrencilerinin Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Celep, C. (1997). *Öğretmenlik Yeterlilik Duygusu*. Yaşadıkça Eğitim Dergisi, İstanbul, Ocak/Şubat.
- Çaydaş, E. ve Balcioğulları, A. (2003). *İlköğretim Altıncı ve Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, s. 165-174, İzmir.
- Çevik, E. (2009). *İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersi Öğretmenlerinden Yazılı Sınav Soruları İle Seviye Belirleme Sınavı Sorularının Programa Uygunluğunun İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Cırık, İ. ve Fer, S. (2007). *Yapılandırmacı Öğrenme Kuramdan Uygulamaya*. İstanbul, Morpa Yayın.
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirdöven, İ. H. (1994). *Bozkurt Güvenç ile Bir Söyleşi*, Humana- Bozkurt Güvenç'e armağan, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Demirtaş, B. (2006). *Sık Sık Uygulanan Sürpriz Sınavların Öğrenci Başarılarına Etkileri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamalı Dilbilim Ana Bilim Dalı Yabancı Dil Öğretim Bilim Dalı, Ankara.
- Demirtaş, H. (1999). *Orta Öğretim Kurumlarında Sorumluluğa Dayalı Sınıf Yönetimi, Öğretmen Dünyası*, Sayı 238 .
- Deveci, H. (2001). *Sosyal Bilgiler Dersinde Probleme Dayalı Öğrenmenin Öğrencilerin Derse ilişkin Tutumlarına, Akademik Başarılarına ve Hatırlamalarına Etkisi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Dönmez, C. (2003). *Sosyal Bilgiler Programının (1998) Değerlendirilmesi ve Ders Kitapları*. Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu, Ankara: Gündüz Eğitim Yayıncılık, s.31-41
- Dönmez, C. (2003). *Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Kavramları*, Sosyal Bilgiler Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu, Ankara: Gündüz Eğitim Yayıncılık, s.31-41

- Duman, Bilal ve diğerkleri (2007). *Eğitimde Çağdaş Yaklaşımlar* ve Ocak, G. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Ankara: Pegem A Yayıncılık, 267-385
- Doğanay, A. (2005). “*Sosyal Bilgiler Öğretimi*”, Öztürk, C. ve Dilek, D. (Ed.). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 5. Baskı, ,s.17-52.
- Doğanay, A. (2008). *Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışı Işığında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi*, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 17, Sayı 2, s.77-96
- Doğanay, A. ve Doğan, H. (1997). *Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı*, Ankara: Önder Matbaacılık.
- Eğri, G. (2006). *Coğrafya Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Yapabilme Yeterliliği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara,
- Erdemir, Z. A. (2007). *İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Tekniklerini Etkin Kullanabilme Yeterliklerinin Araştırılması (Kahramanmaraş Örneği)*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Erden, M. (1996). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Erdoğan, Y. (2006). *Yaratıcılık İle Öğretmen Davranışları ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 5, 17, s. 95-106.
- Kabapınar, Y. (2007). *Yeni Öğrenme Işığında Sosyal Bilgiler Ders Kitapları*. Öztürk, C. (Ed). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kan, Ç. (2006). *Etkili Sosyal Bilgiler Öğretimi Arayışı*, Kastamonu Eğitim Dergisi, Ekim 2006, Cilt:14, No:2
- Kaptan, S. (1993). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikler*. Ankara: Tekışık Web Ofset.
- Kaptan, S. (1999). *Bilimsel Araştırma Teknikleri*, Ankara: Gazi Büro Yayınları.
- Karadağ, İ. (2007). *İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Sosyal Destek Kaynakları Açısından İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Karakuş, F. (2006). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yapıcı Öğrenme ve Otantik Değerlendirme Yaklaşımlarının Öğrencilerin Akademik Başarı, Kalıcılık ve Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Çukurova Üniversitesi, Adana.

- Karakuş, F. (2009). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Oluşturmacı Öğrenme ve Otantik Değerlendirme Yaklaşımlarının Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarına ve Kalıcılığa Etkisi*, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt:03 No:36 Syf:124-141, (Erişim Tarihi: 25-07-2010) <http://egitim.cu.edu.tr/efdergi>
- Karasar, N. (1991). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (4. Baskı)*, Ankara: Sanem Matbaacılık
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntem*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karakaş, V. (2007). *Nasıl Bir Eğitim*, İstanbul: Cihan Yayınları.
- Karakuş, M. (2004). *İlköğretim Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Proje Yaklaşımli Öğretimin Öğrencilerin Sorun Çözme Becerilerine Tutumlarına Akademik Başarılarına ve Kalıcılığa Etkisi*, (Doktora Tezi), Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Alaattin Kızılçaoğlu (2003), *Orta Öğretim Coğrafya Ders Kitapları Değerlendirme Ölçütleri*. İstanbul: Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı:8.
- Kılıç, D. (1994) *İlkokul 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Koca, M. K., Ocak, G. ve Koca, N. (2008). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Etkinliklerinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*, Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu, Mayıs 2008, Çanakkale, s. 252
- NCSS. (1993). *The Social Studies Professional*. Washington DC: National Council for the Social Studies, January;February,.
- MEB. (2003). *Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Kılavuzu (OKÖSYS) ve Özel Okullar Sınavı (ÖOS) Tanıtım Kitapçığı*. Ankara: MEB EĞİTEK Ölçme ve Daire Başkanlığı.
- MEB. (2005). *İlköğretim Okulu Ders Programları ve Öğretim Kılavuzu*, İstanbul: Milli Eğitim Yayınevi.
- MEB, (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*, Ankara:Ders Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB. (2006). *İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2006). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

- MEB. (2007). *Ortaöğretime Geçiş Rehberi Kitabı*, (Erişim Tarihi: 03-12-2009), <http://orgm.meb.gov.tr/duyurular/SBS%20Kitapcik.pdf>
- MEB. (2008). *Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2007-2008*. (Erişim Tarihi: 03-12-2009)http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2007_2008.pdf
- MEB. (2008). *Seviye Belirleme Sınavı*, (Erişim Tarihi: 07-09-2010), http://oges.meb.gov.tr/docs/64_soru.pdf
- MEB. (2009). *Seviye Belirleme Sınavı e-başvuru Kılavuzu*, (Erişim Tarihi:03-12-2009), <http://oges.meb.gov.tr/document/2009-SBS-KILAVUZ.pdf>
- MEB. (2009). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Klavuz Kitabı*. Ankara
- MEB. (2010). Yeni Sınav Sistemi (Erişim Tarihi: 11-10-2010) <http://www.eokul-meb.com/yeni-sbs-sinavi-nasil-olacak-2011-sbs-nasil-olacak/>
- Ocak, G. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Oruç, Ş. ve Ulusoy, K. (2008). *Sosyal Bilgiler Öğretimi Alanında Yapılan Tez Çalışmaları*, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi S. 26, S.121-132.
- Önal, H. Ve Kaya, N. (2009) Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının (4. Ve 5. Sınıf) Değerlendirilmesi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (Erişim Tarihi:11.03.2010), sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c9s16/makale/c9s16m2.pdf
- Özdemir, A. F. (2005); *Sosyal Bilgiler Öğretiminde İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yönteminin 6. Sınıf Öğrencilerinin Problem Çözme Başarısına Katkısı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özkal, N. ve Güngör, A. ve Çetingöz, D. (2006). *Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Öğretmen Görüşleri Ve Öğrencilerin Bu Derse Yönelik Tutumları*, Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi, 40, s. 600-615.
- Öztürk, C. ve Dilek, D. (2002). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk, C. (2007). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*, Ankara: Gazi Kitabevi.

- Sönmez, V. (1998). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sözer, E. (2006). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde İçerik ve Düzenlenmesi*, e-kitap, (Erişim Tarihi: 21-12-2009, hppt://www.anadolu.edu.tr.
- Sözer, E. (2006). *Sosyal Bilgiler Programının Amaçları, İlkeler, ve Temel Özellikler*, (Erişim Tarihi: 21-12-2009), e- kitap. hppt:// www. anadolu.edu.tr.
- Sünbül, A. M. (1995). *İşbirliğine Dayalı Öğretim Yöntemlerinde Kullanılan Değerlendirme Biçiminin Öğrencilerin Erişi ve Tutumlarına Etkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tan, Ş. (2008). *Öğretimi Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem Akade Yayıncılık.
- Tarhan, N. (1994). *Ergenlerin Sosyometrik Stratejileri, Cinsiyetleri, Akademik Başarıları, Sınıf Düzeyleri ve Devam Ettikleri Sosyo-Ekonomik Statüsü İle uygulamaları Arasındaki İlişki*, VII. Eğitim Bilimleri Ulusal Eğitim Kongresi, Selçuk Üniversitesi, Konya,
- Taşdemir, G. K. (2002), “ *İlköğretim Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Hazır Eğitimöğretim Araç-Gereçleri ve Öğretmen-Öğrenci İşbirliği İle Hazırlanan Araçgereçlerle Yapılan Öğrenme Etkinliklerinin Akademik Başarı ve Kalıcılığa Etkisi*”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Taşlı, İ. (2006). *4. Ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Programı Üniteleri İle İlgili Kavram Bulmacaları Örnekleri*, *Milli Eğitim Dergisi*, Bahar, yıl 33, sayı: 166, (Erişim Tarihi: 05-04-2009), <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/166/index3-taslihtm>.
- Tekerek, M. , Kaya, N. ve Alıç, M.D. ve Yılbat B. (2006). *İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuzu*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Tekgöz, M. (2005). *İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Edebiyat Temelli Öğretim Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarısına ve Kalıcılığa Etkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Tekin, H. (1994). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme (8.Baskı)*, Ankara: Yargı Yayınları.
- Tekindal, S. (2007). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerinde Ölçme ve Değerlendirme*, Öztürk, C. (Ed). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, 3. Baskı, s.17-52, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Turgut, M. , F. (1992). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*, Ankara: Saydam Matbaacılık, s 294.
- Tunçbilek G, (2005). *İlköğretim 6.Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinden Beklentileri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tunçer, B. K. ve Güven, M. (2007). *Öğrenme Stratejileri Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları, Hatırda Tutma Düzeyleri Ve Derse İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkisi*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Aralık. Cilt: IV, Sayı: II, 1-20, (Erişim Tarihi: 13-9-2010), <http://efdergi.yyu.edu.tr>.
- Uludağ, Ö. (2003). *İlköğretim Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Araştırma İnceleme Yoluyla Öğretim ve Geleneksel Öğretimin Akademik Başarıya Etkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Variş, F. (2006). *Eğitim Bilimine Giriş*, Alkım Yayıncılık.
- Yanpar, T. ve Şahin, Y. S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yavuzer, H. (1998). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yenilmez, K. Ve Duman, A. (2008). *İlköğretimde Matematik Başarısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Öğrenci Görüşleri*, Sosyal Bilimler Dergisi, sayı:19
- Yıldırım, A. (2009). *İlköğretimde Sosyal Bilgiler Öğretiminde Proje Yönteminin Kullanımına İlişkin Sosyal Bilgiler/Sınıf Öğretmenlerinin Tutumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

EKLER

EK 1: Anket Uygulama İzin Belgesi

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

27 MAY 2009

Sayı : B.08.4.MEM.4.35.00.03.1/ 36465
Konu : Nazlı KOCABIYIK'ın
Araştırma İzni

VALİLİK MAKAMINA
İZMİR

İlgi: a) 28/02/2007 tarihli ve B.08.4.EDG.0.33.03.311/1084 sayılı Makam Onayı.
b) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 12/05/2009 tarihli ve 1031 sayılı yazısı.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ilköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Nazlı KOCABIYIK'ın "İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Memnuniyetlerinin SBS'deki Sosyal Başarısına Etkisi" konulu tez çalışması için hazırladığı ölçekleri, Bayraklı/ Mustafa Uygur İlköğretim Okulu, Piyale İlköğretim Okulu, Süleyman Ezcacıbaşı İlköğretim Okulu, Talat Paşa İlköğretim Okulu, Sabiha Ahmet Tabaklı İlköğretim Okulu, Evren Hayri Üstündağ İlköğretim Okulu 7. ve 8. sınıf öğrencilerine uygulamak istediği belirtilmektedir.

Söz konusu anket uygulamasının, yukarıda belirtilen okullarda, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında, eğitim öğretimi aksatmadan ve öğretmen gözetiminde yapılması, araştırma sonucunun bir örneğinin Müdürlüğümüze verilmesi kaydıyla uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınızı arz ederim.

M.Rağip ÜYE
Müdür

OLUR

26.05./2009
Sait TOPOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER:

1) Form (1 Sayfa)

25/05/2009 Memur :C.ÇEBER H
25./05/2009 Şef :P. KARADAYI B.
26/05/2009 Şb.Md. :Z.MUTLUKAN

35268 Konak / İZMİR
Telefon : (0 232) 4410332/208
Faks : (0 232) 4893069
E-Posta : arge35@meb.gov.tr
İnt. Adresi : http://izmir.meb.gov.tr

EK 2: Anket Formu

Bu araştırma ile İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Memnuniyetlerinin SBS’deki Sosyal Bilgiler Test Başarısına Etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Vereceğiniz objektif cevaplar İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinin daha etkin uygulanmasında fayda sağlayacaktır.

İlginize teşekkür ederiz.

Nazlı KOCABIYIK

Okulunuz:

.....

Annenin Eğitim Durumu:

Hiçbir Okul Mezunu Değil : () İlkokul Mezunu: () Ortaokul- Lise Mezunu: ()

Üniversite Mezunu: () İleri Öğrenim: (Yl-Dk) : ()

Babanın Eğitim Durumu:

Hiçbir Okul Mezunu Değil : () İlkokul Mezunu: () Ortaokul- Lise

Mezunu: () Üniversite Mezunu: () İleri Öğrenim (Yl-

Dk): ()

Sınıf:

7. sınıf: () 8. sınıf: ()

SBS’deki Sosyal Netiniz:

0-4: () 5-9: () 10-14: () 15 ve üzeri: ()

Özel Kurs:

Gidiyorum: ()

Gitmiyorum: ()

Cinsiyet:

Kadın ()

Erkek ()

	ÖNERMELER (Her önermenin karşısında bulunan seçeneklerden size uygun görünen yalnızca bir tanesini işaretleyiniz)	Kesinlikle Katılıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Kararsızım (3)	Katılmıyorum (2)	Kesinlikle katılmıyorum (1)
1)	Sosyal Bilgiler Dersine olan ilgim konuyu anlamamı kolaylaştırır.					
2)	Sosyal Bilgiler Dersi eleştirel yönümün gelişmesini ve yaratıcı düşünmemi sağlar.					
3)	Sosyal Bilgiler Dersi sosyal derslerin tümünü kapsadığı için ilgim daha fazladır.					
4)	Öğrencinin merkeze alındığı, aktif katılımın sağlandığı bir öğretim ortamı dersi severek öğrenmeme yardımcı olur.					
5)	Öğrencilerin düşüncelerine değer verildiği bir öğretme ortamında Sosyal Bilgiler öğrenme isteğim artar.					

6)	Sosyal Bilgiler Dersi sayesinde araştırma yapma, karar verme, problem çözme gibi beceriler kazanırım.					
7)	Sosyal Bilgiler Dersini seviyor olmam sınav başarıımı artırır.					
8)	Sosyal Bilgiler Dersine, sadece sınavlarda başarılı olmak için çalışırım.					
9)	Sosyal Bilgiler Dersinin ezbere yönelik olması derse olan ilgimi azaltır, bu yüzden soruları boş bırakırım.					
10)	Okul dışında ders ile ilgili aldığım yardımlar(Etüt merkezi, dersane vs.) sınavlardaki başarıımı etkiler.					
11)	Derse karşı olumsuz tutum sergilediğim zaman notlarım düşer.					
12)	Sosyal Bilgiler Dersine karşı olumlu tutumum (anlıyorum, başarıyorum gibi) netlerimi artırır.					
13)	Sosyal Bilgiler Dersinde hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler bizlerin gerçek başarıyı ölçmektedir.					
14)	Soru-cevap yöntemiyle derse olan ilgim ve derse olan katılımım artar.					
15)	Sosyal Bilgiler Dersi ile ilgili soru çözmeyi çok severim.					
16)	Sosyal Bilgiler Dersine ait bilgilerimi artırmak için arkadaşlarımdan ve öğretmenlerimden sürekli yararlanırım.					
17)	Derste öğrendiklerimizin yaşamı olabildiğince kolaylaştıracağını düşünürüm.					
18)	Sosyal Bilgiler Dersinde yapılan öğretici geziler derse olan ilgimi artırır.					
19)	Sosyal Bilgiler Dersinde ders içerisinde soru-cevap, tartışma gibi yapılan etkinlikler derse katılımımı sağlar.					
20)	Derste farklı materyallerin geliştirilmesi (slyat, tepegöz, harita, bilgisayar, gezi, gözlem vs.) ve bu materyallerin öğretmen tarafından kullanılması dersi anlamamda yardımcı olur.					
21)	Sosyal Bilgiler Dersindeki ezbere dayalı, karmaşık bilgilerin kavram haritaları kullanılarak anlatılması öğrenmemi kolaylaştırır.					
22)	Derste öğrendiklerimin günlük hayatta kullanabilirim.					
23)	Sosyal Bilgiler Dersinde edindiğim bilgilerin günlük hayatta ve/veya daha sonraki hayatımda işime yarayacak olması derse olan ilgimi artırır.					
24)	İşbirliğine dayalı küme çalışmaları sosyal bilgiler dersini öğrenmeme yardımcı olur.					
25)	Sosyal Bilgiler Dersinde öğretmene olan ilgim ders başarıımı tamamen etkiler.					
26)	Sosyal bilgiler dersinin eğlenceli geçmesinde öğretmenin sınıf içindeki tutum ve performansı etkili olur.					

27)	Öğretmenin konuyu iyi şekilde anlatması ve kısa notlar yazdırması öğrenmemi kolaylaştırır.					
28)	Anlamadığım konuları öğretmenime rahatlıkla sorabilirim.					
29)	Her ünitenin başındaki öğreneceklerimiz kısmı konuyu öğrenme merakımı artırır.					
30)	Ders kitaplarını yüzeysel ve yetersiz bulduğum için sadece ders kitaplarından yararlanmam.					
31)	Sosyal bilgiler dersi konularını önemli, işe yarar olduğunu düşünürüm.					
32)	Hata yapmaktan korkmam.					